

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Les proves d'accés a la universitat (PAU)

Criteris de redacció, maquetació i correcció
del text de les proves

Segona edició, corregida i ampliada
Barcelona, 2013

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

Serra Zamora, Anna

Les Proves d'accés a la universitat (PAU) : criteris de redacció, maquetació i correcció del text de les proves

Índex

ISBN 9788499650333

I. Mestres i Serra, Josep M., 1956- II. Institut d'Estudis Catalans III. Títol

1. Universitats — Catalunya — Proves d'accés — Art d'escriure — Manuals d'estil 378.24(467.1)

La redacció de la primera edició d'aquests criteris va ser a cura d'Anna Serra Zamora i Josep M. Mestres i Serra

La revisió i l'ampliació de la segona edició han estat a cura de Laia Campamà i Mormeneo i Josep M. Mestres i Serra

© 2013, Institut d'Estudis Catalans, per a aquesta edició
Carrer del Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: febrer de 2011

Segona edició, corregida i ampliada: setembre de 2013

Text revisat lingüísticament pel Servei de Correcció Lingüística de l'IEC

ISBN: 978-84-9965-033-3

Dipòsit Legal: B. 24369-2013

Aquesta obra és d'ús lliure, però està sotmesa a les condicions de la llicència pública de *Creative Commons*. Es pot reproduir, distribuir i comunicar l'obra sempre que se'n reconegui l'autoria i l'entitat que la publica i no se'n faci un ús comercial ni cap obra derivada. Es pot trobar una còpia completa dels termes d'aquesta llicència a l'adreça: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/es/legalcode.ca>.

SUMARI

Prefaci	7
Pròleg a la primera edició	9
1 Presentació	11
2 Estructura de les proves d'accés a la universitat	13
Estructura de les proves per als estudiants procedents del batxillerat	13
Estructura de les proves per a més grans de 25/45 anys	14
3 Criteris de redacció de les proves (I): Qüestions generals	17
Enunciats	18
Solucionaris	23
Tractaments personals i llenguatge sexista	23
4 Criteris de redacció de les proves (II): Qüestions de lèxic general i d'especialitat	25
Lèxic comú	25
Terminologia	33
5 Criteris de redacció de les proves (III): Qüestions d'onomàstica	35
Noms de persona	35
Noms de coses	37
6 Criteris de redacció de les proves (IV): Qüestions gramaticals	45
Adjectius	45
Pronoms	46
Determinants	47
Quantificadors	47
Verbs	48
Aspectes semàntics dels verbs	48
Temps verbals	51
Formes verbals	52
Règims verbals	52
Construccions verbals	53
Adverbis i locucions adverbials	56
Preposicions i locucions preposicionals	58
Locucions conjuntives i altres nexes oracionals	60
7 Criteris de redacció de les proves (V): Qüestions ortotipogràfiques	63
Tipus de lletra	63
Símbols i fórmules	64
Signes de puntuació i altres signes ortogràfics	70
8 Criteris de redacció de les proves (VI): Qüestions de disposició del text	73
Aspectes generals de la disposició del text	73
Qüestions d'elecció múltiple	73
Avaluació numèrica de la puntuació obtinguda	75
Taules, quadres i figures	77
Textos de suport i citacions	80
Referències bibliogràfiques	82

9 Criteris de redacció de les proves per matèries	87
Anàlisi musical	87
Biologia	87
Ciències de la Terra i del medi ambient	91
Cultura audiovisual	93
Dibuix artístic	93
Dibuix tècnic	94
Disseny	95
Economia de l'empresa	96
Electrotècnia	98
Física	98
Geografia	102
Grec	103
Història	104
Història de l'art	106
Història de la filosofia	111
Literatura castellana	112
Literatura catalana	112
Llatí	112
Llengua castellana i literatura	113
Llengua catalana i literatura	114
Llengua estrangera (anglès, francès, alemany o italià)	115
Matemàtiques	115
Matemàtiques aplicades a les ciències socials	117
Química	117
Tecnologia industrial	122
10 Criteris de redacció de les proves per a més grans de 25/45 anys per matèries	123
Biologia	123
Comentari de text	123
Dibuix tècnic	123
Economia de l'empresa	123
Estadística	123
Filosofia	124
Física	124
Geografia	124
Història contemporània	124
Història de l'art	124
Literatura	124
Llengua castellana	125
Llengua catalana	125
Llengua estrangera (anglès, francès, alemany, italià o portuguès)	125
Matemàtiques	125
Química	125
11 Criteris de maquetació i correcció	127
Pauta de treball de la maquetació i la correcció	127
Format de les proves	128
Portades	128
Estructura dels fascicles	129
Tipus de lletra	130
Enunciats	131

Espais de resposta	132
Il·lustracions	133
Signes de correcció	138
Comprovacions al llarg del procés de correcció	138
12 Índex de taules i figures	141
Taulas	141
Figures	142
13 Índex analític	143

PREFACI

Des de l'any 2007, l'Institut d'Estudis Catalans, per mitjà del Servei Editorial i del Servei de Correcció Lingüística, s'encarrega de la correcció, la maquetació i l'edició de les proves d'accés a la universitat (PAU) que convoca anualment la Generalitat de Catalunya.

Durant aquests anys s'han anat configurant un conjunt de criteris i orientacions que han culminat en la confecció d'un petit llibre d'estil d'aquestes proves, amb la finalitat de facilitar als docents i als examinands la realització d'aquesta selecció universitària prèvia, i garantir la màxima qualitat científica i lingüística i la màxima claredat en l'enunciat i la resolució dels exercicis que s'hi plantegen.

La consolidació del disseny de les proves i l'estabilització de l'estil de redacció dels textos corresponents ens ha portat a proposar al Departament d'Economia i Coneixement la publicació d'aquests criteris com una contribució més de l'Institut d'Estudis Catalans amb vista a facilitar la feina de tots els agents que intervenen en l'elaboració i la preparació de les proves.

Aquesta publicació ha de ser una eina útil per als professors redactors de les proves, per als maquetistes i per als correctors que intervenen en la preparació dels fascicles de cada matèria, i també —i principalment— vol garantir, envers els aspirants que s'han d'examinar, l'excel·lència lingüística i la màxima claredat en l'exposició dels enunciats d'una prova que ha esdevingut clau per al futur dels joves del nostre país.

Aquestes orientacions, a més, es poden fer extensives, amb l'adequació corresponent, a tot tipus de proves que qualsevol institució tingui necessitat d'escometre, amb la certesa que l'aplicació dels criteris que contenen garantirà la qualitat lingüística i tècnica de l'edició.

Serveixi, doncs, aquest llibre com a mostra d'allò que l'Institut, com a acadèmia de les ciències i les humanitats, pot oferir per a la millora de les comunicacions a la societat, amb el qual posem a disposició el nostre potencial lingüístic i la nostra experiència acumulada, des de fa més de cent anys, en el tractament rigorós de la llengua.

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS
President de l'Institut d'Estudis Catalans

PRÒLEG A LA PRIMERA EDICIÓ

A Catalunya cada any es presenten a les proves d'accés a la universitat (PAU) més de trenta mil persones, si es compten tant els estudiants procedents de batxillerat com les persones més grans de vint-i-cinc anys i de quaranta-cinc anys, ja que també aquests dos col·lectius han de superar una prova per a poder accedir a la universitat i iniciar estudis universitaris de grau.

Aquestes proves són les mateixes per a totes les universitats del sistema universitari català i es realitzen, d'una manera simultània, a diferents localitats arreu de Catalunya.

Per tal que aquestes proves puguin ser possibles, al llarg de tot l'any hi ha un equip de persones que hi treballa i que té cura dels múltiples factors —acadèmics, administratius, logístics...— que hi són implicats.

Com és natural, el punt central de les proves són els exàmens de cadascuna de les matèries objecte d'examen, per a l'elaboració dels quals la Comissió Organitzadora de les Proves d'Accés nomena anualment un professor o una professora d'universitat com a responsable de matèria. Pel que fa als estudiants de batxillerat, les PAU no s'han d'entendre ni valorar només com una prova aïllada, sinó que formen part d'un procés més ampli: la transició entre el batxillerat i la universitat. Per això, en cada matèria que és objecte d'examen dins les PAU per als alumnes de batxillerat, es constitueix també anualment un equip de sotscoordinació integrat, majoritàriament, per professorat de batxillerat, amb la finalitat que, juntament amb el responsable o la responsable de matèria, facilitin la col·laboració indispensable en aquestes proves entre la universitat i els centres de batxillerat.

Més enllà de l'adequació curricular, en l'aspecte més material de les proves cal tenir una cura especial en altres detalls, com ara la redacció, la presentació, el format, la maquetació..., els quals, sens dubte, són igualment importants a l'hora d'assolir els objectius previstos. En aquest sentit, no és, doncs, per atzar que, des de fa quatre anys —ara iniciem la preparació de la cinquena convocatòria—, siguin el Servei de Correcció Lingüística i el Servei Editorial de l'Institut d'Estudis Catalans els encarregats de garantir la qualitat irrenunciable que, des del punt de vista lingüístic i també des del punt de vista formal, han de tenir aquestes proves.

Per aquest motiu, celebrem com a oportuna la iniciativa de tots dos serveis de l'IEC de fer visible, mitjançant aquest llibre, una part important de la feina duta a terme en relació amb aquestes proves, tant pels redactors com pels revisors, en les quals la llengua és eina fonamental. No es tracta només de dir, d'enunciar, de demanar, d'il·lustrar, de resoldre...; sinó de fer-ho amb la precisió i el rigor que qualsevol acte de comunicació requereix i mereix. En definitiva, les proves, els exàmens, també són un acte comunicatiu.

Entenem, d'altra banda, que bona part de les indicacions d'aquest llibre poden anar més enllà de la maquetació específica d'una prova concreta, i, per tant, poden ser útils a la comunitat educativa, sigui universitària, sigui d'ensenyament secundari i de batxillerat, car les prescripcions aquí contingudes —i sistematitzades a partir de fets concrets— és possible que contribueixin a millorar i a difondre els usos d'una precisió terminològica adequada o a facilitar la comprensió de conceptes concrets en les distintes àrees de coneixement. Tanmateix,

no cal renunciar tampoc a la possibilitat que el contingut d'aquest llibre pugui ser també aprofitable per a la nostra societat en general, atès que, en realitat, els consells i els suggeriments que inclou són igualment prescripcions útils per a tots els qui compartim un mateix espai de llengua. Fer-la més entenedora en uns exàmens o amb l'excusa d'uns exàmens és també una manera d'estimar-la i respectar-la.

PILAR GÓMEZ
Coordinadora de les PAU de Catalunya

1 PRESENTACIÓ

Arran de la implantació del Pla Bolonya, dins l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), l'estructura de les proves d'accés a la universitat (PAU) s'ha vist modificada de manera que l'estudiant pot escollir les matèries que s'adeqüen més al perfil d'estudis que vol cursar i, d'aquesta manera, conformar un currículum educatiu a la mida dels seus interessos acadèmics. Amb aquests canvis i en aquest nou marc, a proposta de la Gerència de l'Institut d'Estudis Catalans, l'equip de l'IEC que s'ocupa de la correcció i l'edició dels models d'examen de les PAU per encàrrec del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya ha considerat que era el moment adequat per a elaborar aquest llibre, en el qual s'estableixen criteris per a la redacció, la maquetació i la correcció de les proves d'accés a la universitat amb vista a garantir la uniformitat i la bona qualitat dels exàmens, tant de contingut com lingüística i tipogràfica. Aquest llibre, doncs, està destinat tant als professionals de l'ensenyament responsables de la configuració de les preguntes (d'ara endavant, *professors redactors*) com als professionals de la maquetació i la correcció que s'ocupen de l'edició definitiva de les proves, amb l'objectiu de donar resposta a les qüestions que sorgeixen al llarg de tot el procés.

El llibre que presentem és fruit del treball d'assessorament lingüístic que el Servei de Correcció Lingüística (SCL) i el Servei Editorial de l'Institut d'Estudis Catalans han desenvolupat des de l'any 2007 amb l'assumpció de la correcció de l'original dels models de les proves d'accés a la universitat, fet que assegura la qualitat lingüística i formal dels exàmens.

No és la primera vegada que es redacten uns criteris amb vista a l'elaboració de les proves d'accés a la universitat. En aquest sentit, cal recordar el fullet publicat fa anys per la Universitat Autònoma de Barcelona, quan s'ocupava d'aquestes edicions.

Dins l'Institut d'Estudis Catalans, i pel que fa al personal adscrit a la correcció i l'edició de les proves d'accés a la universitat, la composició dels textos i la maquetació són a càrrec d'un equip de maquetistes de l'empresa Binorama, de Barcelona, coordinat per la persona delegada per la cap del Servei Editorial. Aquest Servei s'encarrega també de l'edició de les proves i de la coordinació general de tot el procés, incloent-hi la impressió i l'acabat. Pel que fa a la correcció, és a cura d'un equip *ad hoc* constituït cada curs que depèn del mateix servei, mentre que la supervisió és a càrrec del Servei de Correcció Lingüística.

En la primera edició dels criteris de redacció, maquetació i correcció del text de les proves, elaborada per l'Institut d'Estudis Catalans, fou especialment rellevant la feina de redacció duta a terme per Anna Serra sota la direcció i l'assessorament de Josep M. Mestres, cap del Servei de Correcció Lingüística de l'Institut, que van confegir l'original d'aquests criteris en un temps rècord perquè es poguessin tenir en compte amb vista a la preparació de les proves del 2011. Una llista primigènia dels casos que s'havien de comentar en aquests criteris foren deguts a Josep M. Jovells, que va ser corrector i supervisor del text d'aquestes proves durant dos anys.

En les edicions posteriors hi han participat decisivament les persones que figuren en els crèdits de cada edició, gràcies a les quals s'ha pogut millorar i ampliar el contingut de l'obra fins a la compleció del volum present.

Si ens fixem en el detall del contingut, d'entrada hi podem trobar les característiques de les proves d'accés a la universitat com un primer plantejament sobre els objectius i l'estructura. Després de presentar la naturalesa de les PAU, arribem a l'essència del llibre, amb els criteris de redacció de les

proves, que s'estructuren en sis seccions: qüestions generals, qüestions de lèxic comú i d'especialitat, qüestions d'onomàstica, qüestions gramaticals, qüestions ortotipogràfiques i qüestions de disposició del text. En aquestes sis seccions, doncs, tractem de temes referents a la llengua, com ara el lèxic comú, els noms propis, la sintaxi, els tractaments personals o l'evitació del llenguatge sexista, entre d'altres, i també detallem qüestions relacionades amb l'ortotipografia i la disposició del text, com ara la puntuació, la numeració, les il·lustracions o la disposició de les citacions bibliogràfiques. Sempre que en els exemples proposats distingim entre *català* i *espanyol*, volem fer referència a la versió de les proves en català i a la versió en espanyol (anomenat *castellà* en el text de les proves), respectivament.

A continuació d'aquest segon bloc, hem cregut convenient configurar dues seccions més amb els criteris de redacció específics que requereixen les diferents matèries de les PAU per a l'alumnat procedent del batxillerat i les matèries de les PAU per a més grans de vint-i-cinc i de quaranta-cinc anys.

L'última secció de criteris respon als dubtes i les qüestions que poden sorgir en el procés de maquetació i de correcció material de les proves.

El llibre acaba amb tres índexs, agrupats en dos blocs: en el primer, hi ha un índex de taules i un altre de figures que faciliten l'accés a la il·lustració de l'obra; en el segon, una llista ordenada alfabèticament de paraules clau i de conceptes ajuda a trobar ràpidament els epígrafs on es tracta un aspecte concret d'aquest llibre d'estil.

Finalment, és de justícia deixar constància dels professionals que, des de l'any 2010, han treballat en les diverses versions —publicades o inèdites— d'aquests criteris: la primera versió, corresponent a la primera edició publicada (gener del 2011), fou a cura d'Anna Serra Zamora, col·laboradora externa de l'IEC, i Josep M. Mestres i Serra, cap del Servei de Correcció Lingüística; la segona versió, ampliada, inèdita (setembre del 2011), fou a cura d'Ester Ollé i Pérez, Jordi Martí i Rueda i Marta Griera i Ribera, col·laboradors externs i correctors de les PAU; la tercera versió, corregida i ampliada, també inèdita (setembre del 2012), fou a cura de Laia Campamà i Mormeneo, correctora de l'SCL, Lluís M. Sol i Salvadó, lexicògraf de l'IEC, Mar Pongiluppi i Gomila, correctora del Servei Editorial, i Josep M. Mestres i Serra; i la quarta versió, també corregida i ampliada, corresponent a la segona edició publicada (setembre del 2013), ha estat a cura de les mateixes persones que la tercera, per bé que oficialment consten només com a curadors Laia Campamà i Josep M. Mestres.

SERVEI DE CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA
SERVEI EDITORIAL
Setembre del 2013

2 ESTRUCTURA DE LES PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

Estructura de les proves per als estudiants procedents del batxillerat

- 2.1** Les proves d'accés a la universitat (PAU) per als estudiants de batxillerat tenen per objectiu valorar la maduresa acadèmica, els coneixements i les competències adquirides en el batxillerat. Les qualificacions obtingudes en les proves i la mitjana que l'alumne o alumna ha obtingut en el batxillerat determinen una nota final d'accés i d'admissió.
- 2.2** Les PAU s'estructuren en dues fases: una fase general obligatòria i una fase específica de caràcter voluntari.
- 2.3** La fase general consta de cinc exercicis:
- llengua castellana i literatura
  - llengua catalana i literatura
  - llengua estrangera (anglès, francès, alemany o italià)
  - història o història de la filosofia
  - una matèria de modalitat de batxillerat triada per l'estudiant
- 2.4** En la fase específica, cada estudiant es pot examinar d'un màxim de tres matèries de modalitat de batxillerat que estiguin vinculades a la branca de coneixement en què s'inscriuen els estudis universitaris de grau a què l'estudiant vol accedir. Els títols universitaris de grau són adscrits a cinc branques de coneixement:
- arts i humanitats
  - ciències
  - ciències de la salut
  - ciències socials i jurídiques
  - enginyeria i arquitectura
- 2.5** A Catalunya, les matèries de modalitat que es vinculen a les proves d'accés a la universitat són les següents:
— anàlisi musical	— geografia
— biologia	— grec
— ciències de la Terra i del medi ambient	— història de l'art
— cultura audiovisual	— literatura castellana
— dibuix artístic	— literatura catalana
— dibuix tècnic	— llatí
— disseny	— matemàtiques
— economia de l'empresa	— matemàtiques aplicades a les ciències socials
— electrotècnia	— química
— física	— tecnologia industrial

- 2.6** Tota la informació sobre el contingut de les proves d'accés a la universitat es pot trobar a la pàgina web següent del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat: <http://www20.gencat.cat/portal/site/ur/menuitem.75ad4eed4c4291a9ccf24010b0c0e1a0/?vgnextoid=7b024edc2ec69310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=7b024edc2ec69310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD>.

Estructura de les proves per a més grans de 25/45 anys

- 2.7** Les PAU per a persones més grans de vint-i-vinc anys consten d'una fase comuna i d'una fase específica.
- 2.8** La fase comuna consta de quatre exercicis:
- comentari de text
  - llengua castellana
  - llengua catalana
  - llengua estrangera (anglès, francès, alemany, italià o portuguès)
- 2.9** La fase específica, que consta de dos exercicis, s'estructura en cinc opcions d'examen:
- arts i humanitats
  - ciències
  - ciències de la salut
  - ciències socials i jurídiques
  - enginyeria i arquitectura
- 2.10** Les matèries de la fase específica, que s'agrupen segons les opcions d'examen, són les següents:
— biologia	— geografia
— dibuix tècnic	— història contemporània
— economia de l'empresa	— història de l'art
— estadística	— literatura
— filosofia	— matemàtiques
— física	— química
- 2.11** Les PAU per a més grans de quaranta-cinc anys consten de dues parts: una prova i una entrevista personal.
- 2.12** La prova consta de tres exercicis:
- comentari de text
  - llengua castellana
  - llengua catalana
- 2.13** L'entrevista personal es fa un cop s'ha superat la prova i es porta a terme a la universitat a la qual es vol accedir.

2.14 Tota la informació sobre el contingut de les PAU per a més grans de 25/45 anys es pot trobar a la pàgina web següent del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat: <http://www20.gencat.cat/portal/site/ur/menuitem.75ad4eed4c4291a9ccf24010b0c0e1a0/?vgnextoid=b7e4b904dfc69310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=b7e4b904dfc69310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD>.

3 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (I): QÜESTIONS GENERALS

- 3.1** Les recomanacions que fem tot seguit tenen l'objectiu de facilitar la tasca d'edició de les proves; per això és molt important llegir-les atentament i revisar els documents redactats per validar-ne totes les dades (especialment, els noms propis, les dates, les quantitats i les citacions) i imprimir-los per poder lliurar-los en paper i en suport electrònic (MS Word®) al Servei Editorial de l'Institut d'Estudis Catalans. El corrector automàtic de l'MS Word® no és suficient; per això hem recollit aquí els casos que han suscitat dubtes i consultes a l'hora de redactar les proves, juntament amb la proposta d'esmena corresponent.
- 3.2** Dos asteriscos davant d'una expressió indiquen que es tracta d'una forma o d'un ús incorrectes, mentre que un únic asterisc assenyala que l'ús de la forma és inadequat en el context en què es troba, d'acord amb aquests criteris i amb el caràcter formal d'aquestes proves.
- 3.3** En els criteris que hi ha a continuació, si no indiquem una altra cosa, ens referim sempre a l'original en llengua catalana.
- 3.4** Els professors redactors de les proves per als alumnes provinents de batxillerat han de tenir en compte que les versions en català i en espanyol d'una mateixa prova són fascicles diferents, i que, en tot cas, les dues versions han de ser paral·leles, tant pel que fa a la forma com al contingut.

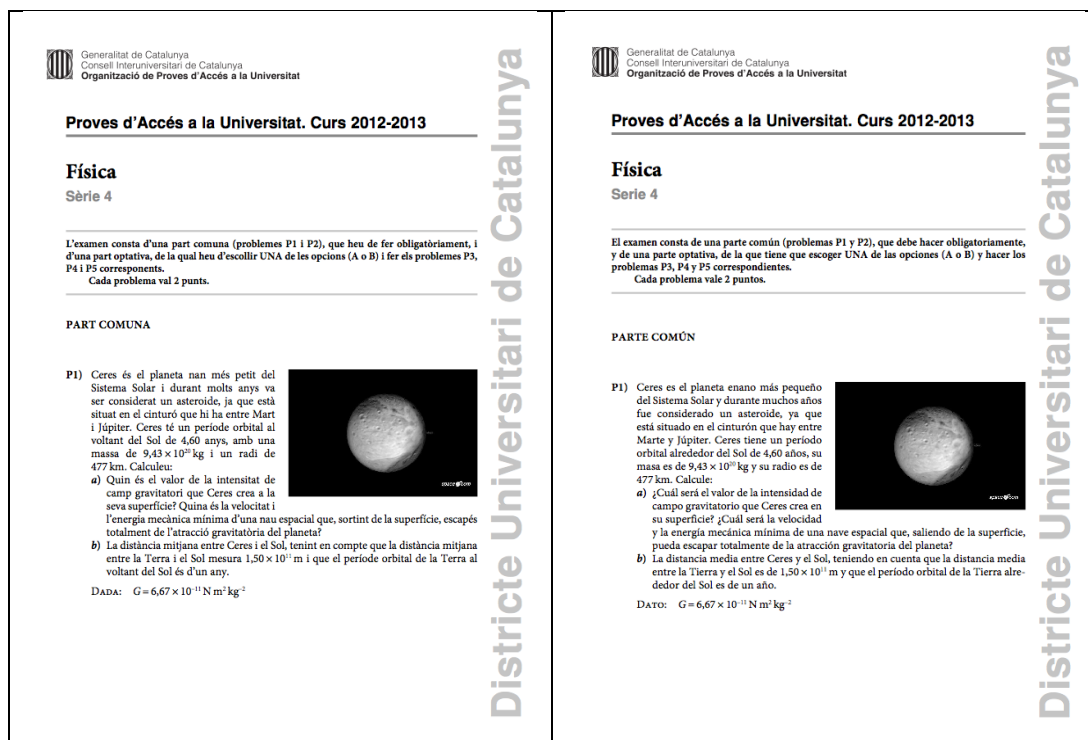

FIGURA 1. Portada del mateix fascicle en català i en espanyol.

En el cas de les proves de més grans de 25/45 anys, la versió en català i la versió en espanyol figuren en un sol fascicle.

- 3.5** Si les proves contenen textos de suport, és imprescindible que els professors redactors incloguin en el dossier final la fotocòpia dels textos originals corresponents (o bé una sortida impresa, si el text és extret d'una pàgina web).
- 3.6** Per tradició, la Generalitat de Catalunya adopta, en totes les proves, la denominació *castellà* —en comptes de *espanyol*— per a referir-se a la llengua oficial de l'Estat, llevat que es trobi dins una citació textual, cas en què es respecta la forma que figura en la citació.
- 3.7** Atès que actualment hi ha tres llengües oficials a Catalunya (català, espanyol i aranès — denominació que pren l'occità a la Vall d'Aran—), frases habituals que havien aparegut en les instruccions generals anys enrere, com ara la següent:

* Totes les preguntes es poden respondre en qualsevol de les dues llengües oficials de Catalunya.

són substituïdes per l'especificació que segueix:

Totes les preguntes es poden respondre en català o en castellà.

- 3.8** Abans de donar per tancada la redacció de les proves, els professors redactors han de comprovar que les instruccions que encapçalen cada prova i que van en negreta siguin aplicables (per exemple, si les instruccions indiquen: «Trieu i resolau CINC dels set exercicis que es proposen», cal assegurar que s'hagin redactat set exercicis).

També han de comprovar que la puntuació que han assignat a cada exercici sigui la correcta, per tal que la puntuació total de la prova sumi 10 punts.

INSTRUCCIONS

- **Trieu i resolau CINC dels set exercicis que es proposen.**
- **Indiqueu clarament quins heu triat. Només se n'avaluaran cinc.**
- **Cada exercici val 2 punts.**

Enunciats

- 3.9** Les frases dels enunciats han de ser simples, concises i clares, han d'estar ben connectades i han de tenir un ordre sintàctic normal i una longitud que no sigui excessiva.

El gas amoníac, NH_3 , és un dels compostos més fabricats del món. La gran importància que té es deu a la facilitat amb què es pot convertir en altres productes que contenen nitrogen. En l'àmbit domèstic, trobem solucions d'amoníac en una àmplia varietat de productes de neteja.

- 3.10** Per a la redacció dels enunciats cal tenir en compte la terminologia bàsica que fa referència a l'estructura i a la morfologia de les proves que figura a la taula 1.

TAULA 1. Terminologia emprada en l'estructura i la morfologia de les proves

Terme	Definició
matèria	Conjunt de continguts i de criteris d'avaluació de què l'aspirant s'examina
prova	Conjunt d'exercicis, qüestions i preguntes que serveixen per a avaluar els coneixements, les capacitats i les habilitats suficients de l'aspirant respecte al cicle formatiu de grau mitjà al qual opti. En el cas de les proves d'accés als cicles formatius de grau superior, les proves avaluen la maduresa de l'aspirant en relació amb els objectius del batxillerat i les seves capacitats referents al camp professional de què es tracti
sèrie	Conjunt de versions (la catalana, l'espanyola i el solucionari) de què consta un dels models de la prova d'una matèria el mateix any. S'elaboren diverses sèries tant en les matèries de grau superior com en les de grau mitjà, i se'n seleccionen dues de cada
examen	S'utilitza en sentit genèric per a designar una prova qualsevol
fascicle	Quadern de fulls que conforma una prova d'una matèria determinada en una versió determinada
versió	Forma que pren, segons la presentació del contingut en una llengua o altra, o segons la naturalesa del contingut (en el cas del solucionari), un mateix model de prova. Cada versió es recull en un fascicle diferent
opció	Generalment, dins el mateix fascicle hi ha dues possibilitats d'examen, que s'anomenen <i>opcions</i> , la A i la B. L'aspirant n'ha de triar una per respondre. Cada opció conté un exercici o més
exercici	Qüestió, pregunta, problema o un conjunt d'aquests que l'aspirant ha de resoldre per a obtenir una puntuació determinada
enunciat	Explicació dins l'exercici que indica la qüestió que cal resoldre o respondre
apartat	Fragment d'un exercici, separat per un punt i a part, en què es demana que es respongui a una qüestió. En alguns exercicis s'indica amb una lletra
qüestió	Aspecte que ha de resoldre, discutir, argumentar, raonar, etc., l'aspirant
pregunta	Qüestió que ha de resoldre l'aspirant, formulada mitjançant una frase interrogativa
puntuació	Valor màxim preassignat a cada un dels exercicis d'una prova. La puntuació dels exercicis d'una prova ha de sumar 10 punts
problema	Qüestió que s'ha de resoldre o aclarir mitjançant un càlcul

Així, resulten enunciats com ara:

La **prova** consta de quatre **exercicis**. Els exercicis 1 i 2 són comuns i obligatoris, i els exercicis 3 i 4 estan agrupats en dues **opcions** (A i B), de les quals n'heu d'escollir UNA. Feu els exercicis 1 i 2 i escolliu UNA de les dues opcions per als altres dos exercicis. En cap cas no podeu fer un exercici de l'opció A i un altre de l'opció B.

- 3.11** En general, la informació dels enunciats es divideix en *part expositiva* i *part directiva*. La part expositiva dels enunciats, que presenta i contextualitza l'exercici, ha d'evitar repeticions innecessàries. La part directiva, que indica les qüestions que cal resoldre, ha d'evitar ambigüitats.

part expositiva { Fa un any, una persona va invertir 12.000 € en accions de tres empreses, que anomenarem A, B i C. Ara, les accions de l'empresa A han augmentat de valor en un 25 %, les de l'empresa B han augmentat en un 10 % i, en canvi, les de l'empresa C han perdut un 15 % del seu valor. Si ara vengués totes les accions, no obtindria ni pèrdues ni beneficis. Sabent que va invertir en les accions de l'empresa C el mateix que en les altres dues juntes, calculeu la quantitat de diners que va invertir en accions de cada empresa.

part directiva {

3.12 Abans de redactar els enunciats, cal estructurar bé la informació que s'hi vol exposar. Un dels objectius fonamentals d'aquesta tasca prèvia és separar la part expositiva de la part pròpiament directiva dels enunciats. No solament aconseguirem una redacció més elegant, sinó que també evitarem possibles confusions als aspirants.

Aquestes dues batedores (imatges A i B) van aparèixer al mercat amb trenta anys de diferència. Contesteu les preguntes següents:

- Hi ha diferències formals entre aquestes dues batedores? I diferències estructurals?
- Quins avantatges té la segona i com és que l'aparell ha experimentat aquesta evolució?

En els exercicis que tenen un enunciat general i més d'una qüestió, escrivim l'enunciat a continuació del número de l'exercici, i, a sota, cadascuna de les qüestions estructurades en apartats.

- P4)** Un cos de 10 kg de massa es penja d'una molla vertical i s'observa que la molla s'allarga 2 cm. A continuació, estirem la molla cap avall i el sistema comença a oscil·lar fent un moviment harmònic simple de 3 cm d'amplitud.
- a) Calculeu l'equació del moviment que seguirà el cos.
  - b) Determineu la velocitat del cos oscil·lant al cap de 5 s d'haver començat el moviment.

En el cas que l'exercici contingui més d'un enunciat, posem la part comuna dels enunciats al capdamunt de l'exercici i, a continuació, els dos apartats corresponents a les qüestions. Si no és possible, fem pujar les lletres d'ordre dels apartats al començament de cadascuna de les qüestions (i no al començament de la qüestió).

- * **P5)** Dos altaveus emeten, en fase, un so pur de 425 Hz. Un observador està situat a 4,00 m de l'un i a 5,20 m de l'altre.
- a) Calculeu la longitud d'ona del so i determineu si on és l'observador hi ha algun tipus d'interferència. Si n'hi ha, expliqueu raonadament de quin tipus és.

Un altre observador, situat en un punt diferent, disposa d'un sonòmetre que enregistra 50 dB quan sona un sol altaveu i 56 dB quan sonen tots dos alhora.

- b) El so que enregistra el sonòmetre, quan sonen tots dos altaveus, doncs, és x vegades superior al que enregistra quan només en sona un. Calculeu x .

P5) Dos altaveus emeten, en fase, un so pur de 425 Hz.

- a) Un observador està situat a 4,00 m de l'un i a 5,20 m de l'altre. Calculeu la longitud d'ona del so i determineu si on és l'observador hi ha algun tipus d'interferència. Si n'hi ha, expliqueu raonadament de quin tipus és.

- b) Un altre observador, situat en un punt diferent, disposa d'un sonòmetre que enregistra 50 dB quan sona un sol altaveu i 56 dB quan sonen tots dos alhora. El so que enregistra el sonòmetre, quan sonen tots dos altaveus, doncs, és x vegades superior al que enregistra quan només en sona un. Calculeu x .

- P5) a) Dos altaveus emeten, en fase, un so pur de 425 Hz. Un observador està situat a 4,00 m de l'un i a 5,20 m de l'altre. Calculeu la longitud d'ona del so i determineu si on és l'observador hi ha algun tipus d'interferència. Si n'hi ha, expliqueu raonadament de quin tipus és.
- b) Un altre observador, situat en un punt diferent, disposa d'un sonòmetre que enregistra 50 dB quan sona un sol altaveu i 56 dB quan sonen tots dos alhora. El so que enregistra el sonòmetre, quan sonen tots dos altaveus, doncs, és x vegades superior al que enregistra quan només en sona un. Calculeu x .

3.13 En la formulació de les qüestions evitem possibles equívocs, per exemple, fent explícits elements importants de l'enunciat o eliminant algun pronom feble de referent poc clar.

- * Un mòbil A xoca contra un mòbil B [...]. Calculeu-ne la velocitat.

Un mòbil A xoca contra un mòbil B [...]. Calculeu la velocitat del mòbil A.

3.14 En general, formulem les instruccions amb frases afirmatives, que es prestin a menys ambigüitats que les negatives.

- * Comenteu, en no més de sis línies, els casos...

Comenteu, en sis línies com a màxim, els casos...

3.15 En els enunciats dels exàmens de vegades es vol demanar pel significat d'una expressió determinada. Un terme designa un concepte, i podem parlar del concepte d'un terme, és a dir: el concepte designat per aquell terme.

El verb *definir* significa 'explicar el veritable sentit (d'un mot o d'una expressió)' o, altrament dit, 'explicar el concepte (d'un terme)'. Atenint-nos a aquesta definició, la construcció «definir el concepte d'un terme» seria redundat (això és, equivaldria a dir «explicar el concepte del concepte d'un terme») i, doncs, desaconsellable. En canvi, són bones tant la construcció «definir el terme x » com «definir x », però no «definir el terme de x », ja que es tracta de definir x , no pas el *terme* de x .

- * Definiu els conceptes de punt de comanda i d'estoc de seguretat.
- * Definiu els conceptes *punt de comanda* i *estoc de seguretat*.
- * Definiu el terme de punt mort.

Definiu el terme *punt mort*.

Definiu *punt mort*.

3.16 Amb el verb *explicar* passa més aviat el contrari. Aquest verb vol dir 'exposar amb paraules clares'. Per tant, el que expressem amb paraules és el concepte més que no pas el terme. (El mateix passa amb *descriure*, 'representar amb paraules'.)

* Expliqueu el terme *auditoria financera*.

* Expliqueu *auditoria financera*.

Expliqueu el concepte d'*auditoria financera*.

Expliqueu el concepte *auditoria financera*.

* Descriviu el concepte de motivació intrínseca

* Descriviu *motivació intrínseca*.

Descriviu el concepte de *motivació intrínseca*.

Descriviu el concepte *motivació intrínseca*.

També són bones construccions alternatives com ara:

Què s'entén per *marca blanca*?

Expliqueu què és un *canal de distribució*.

Expliqueu el fenomen conegut amb el nom de *deslocalització industrial*.

3.17 El quadradet buit que s'ha d'emplenar amb un nombre, una lletra o una altra marca com a resposta, entre diferents opcions, d'una qüestió concreta s'anomena, preferentment, *casella*. Les denominacions *requadre* (que és innecessària) o *quadre* (que és massa general) no són recomanables amb aquesta finalitat.

* Marqueu amb una creu els quatre **requadres** situats a la dreta de les formes del relleu de la Terra que fan referència al relleu oceànic.

* Marqueu amb una creu els quatre **quadres** situats a la dreta de les formes del relleu de la Terra que fan referència al relleu oceànic.

Marqueu amb una creu les quatre **caselles** situades a la dreta de les formes del relleu de la Terra que fan referència al relleu oceànic.

Tanmateix, respectem la denominació *quadre* en les portades dels fascicles, que és la que s'ha emprat tradicionalment en aquests exàmens.

Opció d'examen
(Marqueu el **quadre** de l'opció triada)

OPCIÓ A   OPCIÓ B

3.18 Cal assegurar-se que les preguntes de les diferents sèries es corresponen entre si. És a dir, en cas que el model de resposta que es demana sigui el mateix en algunes sèries (i només en variï el contingut), és preferible formular la pregunta sempre de la mateixa manera, en comptes de canviar la formulació de la pregunta en cada sèrie.

Solucionaris

- 3.19** Cal que les respostes que s'ofereixen en els solucionaris siguin coherents amb els enunciats. Per exemple, si es demana que s'esmentin dues causes d'un fenomen determinat, en la resposta del solucionari n'han de figurar, com a mínim, també dues. O si es demana que l'aspirant proposi un sinònim o bé una definició d'un terme, en la resposta del solucionari han de figurar les dues possibilitats: un sinònim i una definició.

Tractaments personals i llenguatge sexista

- 3.20** En la redacció dels enunciats, el tractament de persona ha de ser de *vós* en català i de *usted* en espanyol.

[català]   **Expliqueu** l'inconvenient principal d'aquest objecte d'ús domèstic (imatge C) i **proposeu** la manera de millorar-lo.

[espanyol]   **Explique** el principal inconveniente de este objeto de uso doméstico (imagen C) y **proponga** el modo de mejorarlo.

- 3.21** Per a les descripcions, fem servir generalment la primera persona del plural, mentre que en espanyol fem servir, preferentment, l'oració impersonal.

[català]   * **S'aplica** una força a un cos de massa...

Apliquem una força a un cos de massa...

[espanyol]   **Se aplica** una fuerza a un cuerpo de masa...

- 3.22** Els mots que mostren la flexió de gènere, com ara *autor/a*, *filòsof/a*, *usuari/ària*, etc., s'han d'escriure d'acord amb el sistema del *Diccionari de la llengua catalana* de l'IEC, però no s'han de flexionar els determinants ni els adjectius que els acompanyen.

* Citeu un **n/a** autor **r/a** contemporani **i/ània** de Plató.

Citeu un autor **r/a** contemporani de Plató.

Si estan en plural, s'escriuen únicament en masculí, que s'accepta com a englobador.

* Anomeneu els **polítics/ques** catalans de l'època del tripartit.

Anomeneu els **polítics** catalans de l'època del tripartit.

Ara bé, les formes s'han de deixar com estan si es tracta del plantejament d'un problema o d'un context similar. Això no obsta perquè evitem les marques sexistes o invisibilitzadores de les dones en la redacció, si és possible i no es força el text. En aquest sentit, podem fer servir col·lectius (*humanitat*, *alumnat*, *estudiantat*), genèrics (*espècie humana*) o formes ambivalents (*persones*, *ésser humà*).

- * Adopteu aquesta manera de fer i, traslladant-la a altres materials i formes, apliqueu-la a una proposta escultòrica personal que mostri aquesta relació de l'home amb els objectes, els materials i les imatges que l'envolten.

Adopteu aquesta manera de fer i, traslladant-la a altres materials i formes, apliqueu-la a una proposta escultòrica personal que mostri aquesta relació de l'ésser humà amb els objectes, els materials i les imatges que l'envolten.

En espanyol, encara que en el *Diccionario de la lengua española* de la Real Academia Española (RAE) es representa la terminació de femení amb la síl·laba sencera (p. ex., *autor/ra*), seguim la nova norma ortogràfica de la RAE exposada a l'obra *Ortografía de la lengua española* (Espasa-Calpe, 2010, cap. IV, § 4.2.1.3), segons la qual només s'afegeix el morfema de femení (després d'una barra inclinada sense espais o bé entre parèntesis sense espais) a la forma masculina.

alumno/a

amigo/a

4 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (II): QÜESTIONS DE LÈXIC GENERAL I D'ESPECIALITAT

Lèxic comú

4.1 Quan parlem de coses, no fem servir **majoria* sinó *major part*. Reservem *majoria* per referir-nos a persones. En espanyol, no es fa aquesta distinció.

[català]	* la majoria dels museus
	* la majoria de les espècies vegetals
	la major part dels museus
	la major part de les espècies vegetals
[espanyol]	la mayoría de los museus
	la mayoría de las especies vegetales

4.2 En general, en català procurem evitar d'escriure l'abreviatura *etc.* o punts suspensius en textos que no els necessiten. Per a evitar-los, podem modificar lleugerament la redacció del text o afegir expressions com ara *entre altres*. Tinguem en compte, en qualsevol cas, que escrivim la paraula *etcètera* en la forma abreujada *etc.* a l'interior de paràgraf, i en la forma desplegada *etcètera* a final de paràgraf.

Presenteu una proposta fàcil de plegar i de desplegar (o d'enrotllar i de desenrotllar, **etc.**), a mida real i que pugui interessar aquesta empresa.

Material d'ús habitual: bolígraf, llapis i goma, regle, **etcètera**.

Aquest criteri també l'apliquem a l'espanyol, però no a les altres llengües. En anglès i alemany, al costat de *etc.* podem trobar *&c;*; en francès solen escriure *etc.*, i en italià *ecc.* o *etc.*

4.3 La *mitjana* és el valor que resulta de dividir la suma de diverses quantitats per llur nombre. La forma ***promig* és incorrecta. *Mediana* és un terme correcte en el sentit de la 'dada situada al centre d'un conjunt de dades estadístiques ordenades de més petita a més gran'.

La **mitjana** de temperatures durant el dia és 31 °C.

4.4 És preferible utilitzar noms precisos en comptes de noms genèrics o mots comodí com ara **aspecte*, **cosa*, **fet* o bé verbs amb poca precisió semàntica com ara **fer* o **dir*.

* L'arquitecte ha de **fer** el projecte.

L'arquitecte ha de **redactar** el projecte.

L'arquitecte ha d'**executar** el projecte.

4.5 En principi, les quantitats s'escriuen amb lletres llevat que calguin més de tres mots per a llegir-les (*vint-i-cinc* compta com si fossin només dos mots), que siguin nombres decimals, que vagin acompanyades de símbols o d'un guió d'interval, o que es tracti de la puntuació d'un exercici (cf. el § 8.15).

Escriviu unes **cent** paraules...

Sis errors com a màxim...

Però,

La distància són **100 m**.

Trieu i resoleu **CINC** dels **set** exercicis que es proposen.

La variable *edat* s'ha d'agrupar en **dos** intervals: 15-45 i 46-75.

Ara bé, en els enunciats redactats en altres llengües que el català i el castellà en què es demana de fer una redacció d'una llargària determinada, recorrem a les xifres:

[català] El resum ha de tenir entre **vuitanta** i **cent** paraules, aproximadament.

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes **cent cinquanta** paraules), el tema següent:

[espanyol] Elija UNA de las dos opciones siguientes y desarróllela en unas **cient** palabras.

Però,

[alemany] Wählen Sie EIN Thema aus und schreiben Sie ungefähr **120** Wörter.

[anglès] Write between **80** and **100** words about ONE of the following topics.

[francès] Rédigez un texte de **80** à **100** mots à partir de l'UNE des options proposées.

Faites une rédaction d'un minimum de dix lignes (**100** mots environ) sur UN des sujets suivants:

TAULA 2. Les quantitats escrites amb xifres

Quantitats escrites amb xifres	Exemples
Quan calen més de tres mots per a escriure-les (la conjunció <i>i</i> no compta)	1738 (però, <i>cent vint-i-dos</i>); en les matèries de ciències, 1 738 (sense punt per a indicar els milers)
Quan porten decimals	$\overline{3,261\ 261}$ ... és un nombre racional. El temps necessari són $\overline{10,34}$ anys. El cos humà pot emmagatzemar fins a un màxim de $\overline{0,450}$ kg d'aquesta molècula. Si cada gram ens aporta $\overline{4,2}$ kcal, quantes kilocalories ens pot aportar en total?
Quan van acompanyades de símbols	La distància són $\overline{100\ m}$ Uns agricultors es reparteixen una collita de $\overline{4\ 800\ kg}$ de cereals... Un autocar es desplaça a una velocitat mitjana de $\overline{80\ km/h}$ Volem fer una imposició de $\overline{40\ 000\ €}$ ... El primer se n'emporta dues cinques parts, el segon, el $\overline{25\ \%}$ ...un angle d'incidència <i>i</i> de $\overline{25^\circ}$ ...
Quan s'expressa un interval amb un guió, o amb coma sense espais, en un interval d'estadística	La variable <i>edat</i> s'ha d'agrupar en dos intervals: $\overline{15-45}$ i $\overline{46-75}$ L'interval estadístic $\overline{[15,45]}$
Quan es tracta de la puntuació d'un exercici	Compteu $\overline{1}$ punt per cada apartat ben respost $\overline{[2]}$ punts $\overline{[1,5]}$ punts: $\overline{0,25}$ punts pels apartats <i>a</i> i <i>b</i> i $\overline{0,5}$ punts pels apartats <i>c</i> i <i>d</i>
Quan es tracta del dia i de l'any d'una data	...un article sobre el mosquit tigre, publicat a <i>El País</i> el $\overline{12}$ de maig de $\overline{2010}$ ... <i>El Punt Avui</i> ($\overline{29}$ novembre $\overline{2011}$)
Quan es tracta de fórmules matemàtiques, físiques o químiques	$f(1) = -\overline{12} + \overline{4} \cdot \overline{1} - \overline{3} = -\overline{1} + \overline{4} - \overline{3} = \overline{0}$ $Q = P \cdot t = \overline{1\ 000}\ W \cdot \overline{8}\ h = \overline{8}\ kW\ h = \overline{2,88} \cdot \overline{107}\ J$
Quan es tracta d'una proporció o d'una escala	...a escala 1:1 000
Quan es fa referència a una enumeració feta en xifres, a una nota a peu de pàgina, a un punt d'una figura, etcètera.	Trieu UNA de les dues opcions, A o B, i feu-ne els problemes ($\overline{8}$ i $\overline{9}$).

Cal tenir en compte, però, que en el cas de les assignatures de càlcul (per exemple, estadística, economia de l'empresa, matemàtiques o biologia), les quantitats s'escriuen gairebé sempre amb xifres. Es poden deixar escrites amb lletres només quan no són objecte de la pregunta de l'exercici.

En una enquesta a $\overline{16}$ persones...

En el centre d'una piscina circular de 6 m de radi es genera una ona harmònica que arriba a l'extrem de la piscina en 3 s, mentre es generen $\overline{15}$ crestes...

Dins l'escala IEV, té un valor comprès entre 0 i 1 i es tracta del tipus de volcà que representa menys risc per a les persones.

Però,

Si fóssiu el director o la directora d'una entitat financera i Ilerda Bicis, SL, us sollicités la quantitat de 18.000 €, li concediríeu un préstec a sis mesos tenint en compte les garanties que ofereix l'empresa?

- 4.6** Cal anar amb compte amb la distribució dels mots *alçària*, *alçada*, *altura* i *altitud*. Els termes *alçària* i *alçada* denoten una dimensió, és a dir, una propietat intrínseca d'un ésser o d'un objecte. El mot *alçària* significa 'dimensió d'un cos en direcció vertical' i el terme *alçada* significa 'alçària, especialment d'una persona o d'una bèstia'.

Aquest arbust pot assolir els 2 m d'alçària

L'alçària d'un arbre

L'alçària d'una muntanya

Fa vint pams d'alçària

L'alçada mitjana de la població és 1,70 m

L'alçada d'un cavall

Quant fas d'alçada?

En canvi, *altura* i *altitud* denoten una posició o situació relativa respecte a un punt. El mot *altura* significa 'distància vertical d'un punt a la superfície de la Terra o a qualsevol altre terme de comparació', i el terme *altitud* significa 'altura d'un punt de la Terra (o del cel) respecte al nivell del mar'.

Des d'aquella altura, el castell dominava la zona

Enlairar-se fins a una altura de mil metres

Però,

L'avió vola a 8 000 m d'altitud

- 4.7** En català tenim diversos termes per a descriure cada dimensió física. Sempre comptant amb el beneplàcit del professor o professora de la matèria en qüestió, establim un criteri simplificat: la *longitud* defineix els objectes unidimensionals (com una línia); *amplària*, *alçària* s'utilitzen per a cossos bidimensionals, i *llargària*, *fondària* i *gruix*, per a cossos tridimensionals (taula 3).

TAULA 3. *Termes que designen les dimensions dels objectes*

<i>Dimensió</i>	<i>Definició</i>
longitud	Extensió d'un segment d'una recta
amplària	Distància de costat a costat
alçària	Dimensió d'un cos en direcció vertical
llargària	Extensió d'un extrem a l'altre
fondària	Profunditat, distància de dalt a baix al fons
gruix	Alçària d'un cos quan és sensiblement inferior a la llargària i a l'amplària; i també dimensió altra que la llargària en un cos en què les altres dues són iguals

Vegeu els epígrafs 9.40 i 9.112, per a l'ús dels termes que designen dimensions en les matèries de dibuix tècnic i matemàtiques.

- 4.8** Les paraules *capsa* i *caixa* no signifiquen exactament el mateix. Una *capsa* és un 'receptacle de cartó, de llauna, de fusta, de vori, etc., de forma variable, més aviat petit, amb una tapa solta o agafada, destinat a transportar o guardar diferents objectes'. En canvi, una *caixa* és un 'receptacle d'una certa grandària, de forma rectangular, generalment de fusta amb fons i tapa clavats i destinada a aconduir i transportar tota mena d'objectes'.

Li van regalar una de bombons.

Dissenyeu una per a embalar aquest moble.

- 4.9** Les paraules *forma* i *manera* no signifiquen el mateix. La *forma* és l'aparença externa d'una cosa, mentre que la *manera* és un estil de procedir.

Descriviu la d'aquesta escultura.

Cal trobar una més ràpida de fer el trajecte.

En conseqüència, també substituïm ****de forma que** per **de manera que**.

** Construïu un quadrat inscrit en el rombe cada vèrtex del quadrat estigui contingut en un dels costats del rombe.

Construïu un quadrat inscrit en el rombe cada vèrtex del quadrat estigui contingut en un dels costats del rombe.

- 4.10** Distingim entre *nombre* i *número*. *Nombre* (abreujat, *nre.*) és el 'resultat de comptar les coses que formen un agregat, i ens abstracte que resulta de generalitzar aquest resultat', mentre que *número* (abreujat, *núm.*) es refereix al 'nombre amb què una persona o una cosa és designada dins una sèrie o col·lecció'.

Responeu a la qüestió 4.

Detecteu els enters.

En espanyol, no fem aquesta distinció, i emprem l'abreviatura *n.º*.

Responda a la cuestión 4.

Detecte los números enteros.

- 4.11** Cal no confondre el mot *el·lipsi* ('supressió d'un fragment d'un text') amb el mot *el·lipse* ('corba plana').

L' *el·lipsi* és un recurs de la narrativa que es fa servir en diversos camps d'expressió audiovisual, com el cinema, la televisió o el còmic.

A partir de l' *el·lipse* traçada, determineu les longituds dels eixos...

- 4.12** De vegades s'usa el mot *tipus* en detriment del mot *classe*. Un *tipus* és un «model de», és a dir, un 'individu, grup, etc., que és l'exemplificació més perfecta d'una espècie, d'un gènere, etc.', mentre que una *classe* és un «conjunt de», és a dir, un 'grup de persones, d'animals o de coses que resulta d'una distribució feta atenent a les analogies i les diferències que presenten entre ells'.

- * Grup de classificació de la tipologia de la vegetació que engloba *tipus* de vegetació properes entre elles per llurs fisiognomia, ecologia i composició biòtica.

Grup de classificació de la tipologia de la vegetació que engloba *classes* de vegetació properes entre elles per llurs fisiognomia, ecologia i composició biòtica.

Quin *tipus* de molècula és l'amilasa des del punt de vista funcional?

- 4.13** Quan una dada no es vol tenir en compte, diem que és *negligible*, no pas *menyspreable*, que vol dir 'que mereix el menyspreu'. En espanyol s'utilitza la forma *despreciable* en els dos sentits.

[català]   ** són quantitats *menyspreables*

                          són quantitats *negligibles*

[espanyol]   son cantidades *despreciables*

- 4.14** Seguint la normativa vigent, adjuntem el prefix *no-* a un nom mitjançant un guionet, llevat que es tracti d'un mot deverbals acabat en *-ció* o en *-ment*.

la *no*-violència

els *no*-catalanoparlants

el *no*-res

el *no*-jo

sempre ha defensat la *no* intervenció militar

la *no* acceptació de les bases

No l'adjuntem, tampoc, a un adjectiu, sinó que l'escrivim separat.

les persones violentes

els alumnes catalanoparlants

4.15 Evitem les nominalitzacions dels verbs i els circumloquis innecessaris, que són tan freqüents en espanyol. En la traducció a l'espanyol dels enunciats cal seguir la redacció que s'ha adoptat per al català.

* Van procedir a la votació de les esmenes.

Van votar les esmenes.

* quin és el factor que vol analitzar la investigadora.

quin factor vol analitzar la investigadora.

4.16 El quantitatiu *dos* és invariable quan s'utilitza amb valor ordinal, posposat al nom, per exemple: «Era la número *dos* del partit» (en comptes de *dues*). Davant de noms femenins, fem servir el cardinal *dues*: «Teniu *dues* opcions».

4.17 Per a indicar 'l'un i l'altre, l'una i l'altra', fem servir *tots dos / totes dues, els dos / les dues*, en comptes de **ambdós/*ambdues*.

* Ambdues opcions són igualment difícils.

Totes dues opcions són igualment difícils.

4.18 En les enumeracions amb noms precedits per un determinant (*el, aquest*), posem l'article corresponent davant de cada nom si són de diferent gènere o de diferent nombre.

la massa i les dimensions del vehicle

el volum i la velocitat del globus

A més, encara que el gènere i el nombre dels noms siguin els mateixos, també és recomanable posar l'article davant cada element, tot i que es poden elidir els articles a partir del segon si això millora l'estil de la frase. Si un dels articles s'apostrofa, no l'ometem en cap cas.

la velocitat i l'altura del globus

4.19 Construïm els plurals dels mots acabats en *-xt, -sc* i *-ig* com *text, bosc* i *raig* preferiblement amb la terminació *-os* en comptes de **-s*.

Repartiu les plantes en dos textos.

La situació actual dels boscos és bona.

Compareu els dos textos.

S'han escapat dos bojos d'una institució psiquiàtrica.

En són excepció els termes *raigs X*, *molluscs* i *tests* (en el sentit de ‘proves, reaccions, assajos’), en què fem el plural amb la terminació *-s*.

- 4.20** D’acord amb la nova normativa ortogràfica de la Real Academia Española (*Ortografía de la lengua española*, Espasa-Calpe, 2010, § 3.4.3.3), en els exàmens en espanyol no hem d’emprar l’accent diacrític en l’adverbi *solo* ni en els demostratius *este*, *ese* i *aquel*. S’ha de mantenir, però, en aquests mots si es troben en les citacions d’autors editats abans de la reforma ortogràfica.

Indique solo tres causas del cambio climático.

La forma redonda del bidón consigue que este se desplace como una rueda.

- 4.21** Cal tenir present la denominació dels temps verbals dels participis, d’acord amb la normativa:

** participi de present

** participi de passat

participi present

participi passat

- 4.22** No són admissibles els calcs d’altres llengües. L’expressió espanyola *en buena medida* no es pot traduir literalment. En català tenim *en bona part*, *en grau considerable*, *en alt grau*, etcètera.

[català]   ** en bona mesura

                      ** en bona mida

                      en bona part

[espanyol]   en buena medida

L’expressió ***per últim* també és un calc de l’espanyol, en català tenim *finalment*, *per acabar*, etcètera.

** Per últim, les composicions rítmiques basades en la percussió no tenen els aspectes anecdòtics que trobem en altres bandes.

Finalment, les composicions rítmiques basades en la percussió no tenen els aspectes anecdòtics que trobem en altres bandes.

- 4.23** La Secció Filològica de l’IEC va aprovar, el 16 de novembre de 2012, les formes *blog*, *bloguer/a*. Notem que aquest criteri va en sentit contrari a les recomanacions que fins ara havia fet el Termcat (que proposava les formes ***bloc* i ***blocaire*).

- 4.24** Hi ha altres contrastos entre expressions en català i en espanyol. Es tracta de casos en què no hi ha correspondències literals (taula 4).

TAULA 4. *Expressions diferents en català i en espanyol*

Català	Espanyol
a ull nu	a simple vista
actualment	en la actualidad
versar sobre (<i>Els estudis versen sobre aquest tema</i>)	girar alrededor de (<i>Los estudios giran alrededor de este tema</i>)
etapa contra rellotge	etapa contra el reloj

Terminologia

- 4.25** Procurem evitar la variació terminològica que no sigui imprescindible, per no suscitar dubtes entre els examinands; per exemple, cal triar una sola forma entre *retroacció* i *realimentació*, que, en qualsevol cas, són preferibles respecte a la forma anglesa *feedback*.
- 4.26** Vegeu la terminologia especificada segons les matèries en les seccions 8 i 9 d'aquest llibre.
- 4.27** Com a norma general, acceptem els mots nous creats per derivació, mentre la formació sigui correcta i l'ús que se'n faci respongui a un significat predictable. És el cas, per exemple, del neologisme *renegociació*, format a partir de la base *negociar* i del prefix *re-*, que significa 'tornar a', de manera que *renegociar* vol dir 'tornar a negociar' (de la mateixa manera que *replantejar* significa 'tornar a plantejar').
- 4.28** Una altra norma general, que afecta tots els àmbits d'especialitat, és la nominalització que es fa d'adjectius i participis, com ara:

dièdric *m.* ('sistema dièdric' en dibuix tècnic)

immobilitzat *m.* ('actiu immobilitzat' en economia)

blanca *f.* ('línia blanca' en tipografia)

En certs casos, però, la nominalització és opaca, i és preferible de mantenir-hi el nom, com en:

* militar *f.* (dibuix tècnic)

perspectiva militar

* cavallera *f.* (dibuix tècnic)

perspectiva cavallera

5 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (III): QÜESTIONS D'ONOMÀSTICA

Noms de persona

- 5.1** Si la denominació d'una persona consta de nom i cognom, no hi anteposem l'article personal. Tanmateix, sí que l'anteposem davant d'una denominació que només consta del nom de pila.

** Joan Solà i Josep Ruaix consideren...

Joan Solà i Josep Ruaix consideren...

Segons Joan, no hi ha solució, i segons Laia, no hi ha cap problema.

Cal tenir en compte que, en el cas dels noms de pila masculins, utilitzem l'article personal *en* davant els noms començats per una consonant; mentre que emprem l'article *el* quan el nom comença per vocal o per una *h* muda. Davant els noms de pila femenins, fem servir l'article personal *la* en tots els casos.

Arnau

Hug

Ferran

Laia

Elsa

Helena

- 5.2** Adaptem els noms propis àrabs d'acord amb la transcripció simplificada de la «Proposta sobre els sistemes de transliteració i transcripció dels mots àrabs al català» dels *Documents de la Secció Filològica*, I (Barcelona, IEC, 1990, a/e: <http://publicacions.iec.cat/Front/repository/pdf/00000041/00000059.pdf>). En podem veure una mostra a la taula 5.

TAULA 5. *Noms propis àrabs*

Abd al-Màlik
Abd al-Mumin
Abd-Allah (rei de Granada)
Abd-Allah at-Tarjuman al-Mayurqí al-Múhtad i (nom adoptat per Anselm Turmeda)
Abd-ar-Rahman II
Abu-Bakr
Abú-Alí al-Hassan ibn al-Haytham (astrònom)
Abu-Jàfar Àhmad al-Múqtadir (de Saragossa)
Alí an-Nàssir
Alí ibn Yúsuf
al-Àndalus
Banu Hud
Banu Tujib (de Saragossa)
Bayan d'ibn Idharí al-Marrakuixí
al-Hàjib (de Lleida)
al-Hàkam
Hàsım [o Haixim] ibn Abd-al-Aziz
Hixam II
Iàsser Arafat
Ibn Benist
Ibn Abbad (rei de Sevilla)
Ibn al-Khatib
Ibn Hayyan
els <i>ifranj</i> (= francs)
l'islam (= islamisme)
l'Íslam (= territoris sota el domini àrab)
Jàfar
<i>Kitab al-manàdhir</i> (títol d'un tractat d'òptica)
madina Barxinuna
al-Mansur
Muadh abú Tamim al-Mustànsir bi-Llah
al-Mudhàffar (de Lleida)
Muhàmmad ibn Sad ibn Mardanix [el rei Llop] (de Múrcia)
al-Mundhir ibn Yahyà (de Saragossa)
al-Mundhir Imad ad-Dawla (de Saragossa)
al-Mútamid (de Sevilla)
al-Qàdir
al-Qàssim
Raixid (fill d'al-Mútamid, de Sevilla)
<i>Rawd al-mitar</i> (títol de llibre)
Sulayman ibn Muhàmmad ibn Hud
Úmar   Omar (quan es tracta del segon califa ortodox)
Uthman (fill del rei de València)
Yahyà al-Mamun (de Toledo-València)
Yahyà al-Mutalí (de Ceuta)
Yúsuf ibn Taixufín

- 5.3** Adaptem els noms propis russos i ucraïnesos d'acord amb la transcripció simplificada de la «Proposta sobre el sistema de transcripció dels mots russos al català» dels *Documents de la Secció Filològica*, III, (Barcelona, IEC, 1996, a/e: <http://publicacions.iec.cat/Front/repository/pdf/00000041/00000074.pdf>). En podem veure una mostra a la taula 6.

TAULA 6. *Noms propis russos i ucraïnesos*

Bolxoi (nom d'un teatre de Moscou)
Bréjnev, Leonid Ilitx
Dniéper (riu; per tradició)
Dostoievski, Fiódor Mikhàilovitx
Flerov, Georgi Nikolaièvitx
Gorbatxov, Mikhaïl Serguèievitx
Gorki, Maksim
Ieltsin, Borís Nikolaièvitx
Kandinsky, Vassili
<i>Karamàzov, Els germans</i> (títol d'una novella)
Kàrpov, Anatoli
Khrusxov, Nikita Serguèievitx
Kossiguin, Aleksei Nikolàievitx
Lenin, Vladímir Ilitx
Mendeléiev, Dmitri Ivànovitx
<i>Potiomkin</i> (nom d'un cuirassat rus)
Prokófiev, Serguei Serguèievitx
Stalin, Iossif Vissariónovitx Djugaixvili
Stravinsky, Igor (perquè el mateix autor el feia servir)
Tolstoi, Lev
Txaikovski, Piotr Ilitx
Txékhov, Anton Pàvlovitx
Txerenkov, Pavel Aleksèievitx
Txernóbil (ciutat d'Ucraïna; no s'escriu <i>Txernòbil</i>)
Vernadski, Vladímir Ivànovitx
Vigotski, Lev Semiónovitx
Vinogradski, Serguei Nikolàievitx
Xestov, Lev (<i>o</i> Lleó)
Xostakóvitx, Dmitri Dmítrievitx

Noms de coses

- 5.4** Els noms dels premis i de les distincions s'escriuen amb les inicials de tots els mots significatius en majúscula.

el Premi Nobel de Medicina 2012

Enguany ha rebut la Creu de Sant Jordi.

Segurament, li atorgaran la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya.

- 5.5** En la denominació d'obres arquitectòniques el terme descriptiu s'escriu en minúscula.

la capella Sixtina

la catedral de Barcelona

la cartoixa d'Escaladei

el dolmen de la Febrosa

el santuari de Lord

Ara bé, el genèric descriptiu s'escriu en majúscula quan forma part del nom d'edificis singulars que tenen un nom propi consolidat.

la Casa Batlló

la Casa de les Punxes

el Pavelló Alemany

la Pedrera

la Torre dels Escipions

En aquests casos no es tradueix el nom. Així, en català no fariem servir *la Torre de l'Or*, sinó *La Torre del Oro*.

5.6 Els noms dels monuments (com els d'escultures i pintures) sí que es poden traduir, com fem amb *l'estàtua de la Llibertat* o *la capella Sixtina*. De manera que en espanyol podríem dir *monumento de la Mujer Trabajadora*. En alguns casos, però, la delimitació entre topònim i monument pot ser difícil.

5.7 Els noms dels museus d'arreu del món s'escriuen en català (o en espanyol, en el cas de la versió en aquesta llengua).

[català] * la Tate Gallery

la Galeria Tate (Londres)

el Museu del Prado (Madrid)

el Museu d'Orsay (París)

el Centre d'Art Walker (EUA)

[espanyol] el Museo Nacional de Arte de Catalunya (MNAC)

5.8 Els títols d'obres com ara llibres, pel·lícules, obres teatrals o musicals i de qualsevol classe d'obres d'art, tant en català com en les altres llengües, s'escriuen en cursiva i amb majúscula només la inicial absoluta i els noms propis.

[anglès] *The bonfire of the vanities*

The man who shot Liberty Valance

En alemany, però, tots els noms i els adjectius nominalitzats porten la inicial amb majúscula.

[alemany] *Der Process*

5.9 Escrivim amb majúscula inicial i lletra rodona els noms propis d'eines i aplicacions d'Internet.

Facebook

Flickr

Google

Twitter

5.10 En català, els noms de les guerres s'escriuen amb la inicial dels mots significatius en majúscula, llevat dels conflictes bèl·lics denominats d'una manera general. En canvi, en espanyol, el nom *guerra* es deixa en minúscula i la majúscula es reserva per a la part específica de la denominació, excepte en els casos de *Primera Guerra Mundial* (1916-1918) i *Segunda Guerra Mundial* (1939-1945).

[català]	la G uerra del P eloponès
	Catalunya a la G uerra de S uccessió
	la P rimera G uerra M undial
	les g uerres m èdiques
[espanyol]	la g uerra del P eloponeso
	Catalunya en la g uerra de S ucesión
	la P rimera G uerra M undial
	las g uerras m édicas

5.11 En el cas de la traducció a l'espanyol dels noms d'institucions públiques, en traduïm els noms, excepte els topònims catalans que puguin contenir (incloent-hi *Catalunya*).

[espanyol]	Parlamento de Catalunya
	Parque Natural de la Zona Volcánica de La Garrotxa
	Departamento de Salud
	Ayuntamiento de Sant Boi de Llobregat
	Universidad de Girona

Excepcionalment, mantenim el nom de la institució màxima de Catalunya en català.

Generalitat de Catalunya

5.12 Pel que fa a les institucions privades, no traduïm en cap cas la denominació.

[català]	El Corte Inglés
[espanyol]	el Institut d'Estudis Catalans

5.13 Pel que fa a les denominacions dels accidents i llocs geogràfics, reproduïm a continuació l'epígraf 18.7 del document *Regles d'ús de les majúscules i les minúscules* de l'espai web Crítèria (a l'<http://criteria.espais.iec.cat>).

En general, les denominacions d'accidents i llocs geogràfics porten en majúscula solament el mot de caràcter específic del sintagma nominal (es pot tractar d'un nom, un adjectiu qualificatiu o un adjectiu numeral que expressa ordre): *«la depressió de l'Ebre, la mar Mediterrània, el golf de Lleó, el cap de Creus, la collada de Toses, la serra del Cadí, la pica d'Estats, les illes Medes, les illes Balears, el barri de Gràcia, els Pirineus, els Prepirineus, la Regió I (vegueria), el Subpirineu.*

Aquest mateix criteri s'aplica al casos següents: *bloc de Cardó, bloc de Garraf, els Catalànids, conca de l'Ebre, la conca de Tremp* (no és comarca), *la comarca dels Ports* (tampoc no és cap comarca), *depressió de l'Ebre, depressió de la Selva, depressió del Camp, depressió del Rosselló, depressió del Vallès, el pla de Barcelona* (però, *el Pla de Barcelona* quan es refereix al conjunt de municipis que hi ha al voltant de Barcelona), *ports de Beseit, regió de Barcelona, regió de Girona, taula de Prades* (però —pel fet de tractar-se d'un plural o bé perquè el primer mot és *sector, zona* o un altre descriptiu tan genèric que gairebé és inespecífic—, *el continent europeu, les illes macaronèsiques, depressions exteriors, depressions interiors, serres exteriors prepirinenques, serres interiors prepirinenques, zona axial, zona nord-pirinenca, zona sud-pirinenca*).

Igualment, en determinats contextos, els termes genèrics s'escriuen amb la inicial en majúscula quan equivalen a tota la denominació: *el delta de l'Ebre* (però, *el Delta*), *la cascada del parc de la Ciutadella* (però, *la cascada del Parc*), *la península Ibèrica* (però, *la Península*).

En el casos en què no es pot apreciar cap veritable nom propi en tota la denominació, però el primer mot del nom de lloc és un descriptiu de toponímia (i els diccionaris de referència ho corroboren), aquest mot s'escriu totalment en minúscula i la resta amb la inicial en majúscula (per tal com es considera que, per exclusió, és la denominació pròpia i concreta). Ex.: *conca de Baix, conca de Dalt, conca de Deçà, conca de Dellà, depressió Central Catalana, depressió Litoral, depressió Mitjana, depressió Prelitoral Catalana, depressió Prepirinenca, serralada Litoral Catalana, serralada Prelitoral Catalana, serralada de Marina, serralada Ibèrica, la serralada Transversal Catalana, el sistema Pirinenc, el sistema Ibèric, el sistema Mediterrani Català*

En altres casos, són els adjectius que qualifiquen o determinen un nom propi els que s'escriuen en minúscula: *Pirineu central, Pirineu occidental, Pirineu oriental, Pirineus atlàntics, Pirineus axials, Pirineus catalans, Pirineus mediterranis, Prepirineu meridional, Prepirineu meridional extern, Prepirineu meridional intern, Prepirineu septentrional*.

Finalment, hi ha unes poques expressions específiques (de vegades, fins i tot es poden considerar coreferents) que, excepcionalment, han de portar totes les inicials en majúscula: *el Segon Cinturó, el Quart Cinturó*.

5.14 Els noms d'accidents geogràfics en espanyol divergeixen parcialment del català en l'ús de les inicials que han d'anar en majúscula. Segons les normes ortogràfiques de la RAE (*Ortografía de la lengua española*, RAE, 2010), els noms propis dels accidents geogràfics s'escriuen en majúscula, però no els descriptors (noms genèrics) que els acompanyen.

[espanyol] el mar Rojo
el (mar) Mediterráneo
las (islas) Canarias
el (océano) Pacífico
el (río) Amazonas
la cordillera de los Andes
la península de Arabia
la península Valiente [*al Panamá*]

Els noms comuns que són part inherent del nom propi, porten les inicials en majúscula en els tres casos següents:

- Quan el descriptor denota una realitat que no s'adiu amb el que significa (Río de la Plata [estuari]).
- Quan el descriptor no s'usa habitualment per referir-se a la realitat designada (los Pícos de Europa).
- Quan la denominació no demana article dins d'un enunciat (Me fui a Sierra Nevada).

o quan s'usen per antonomàsia.

la Península

Si la denominació de l'accident geogràfic consisteix en un nom comú i un adjectiu derivat d'un topònim (actual o antic), tot el sintagma s'escriu en minúscula.

la meseta castellana

la península ibérica

la península aràbiga

las islas británicas

Les denominacions de regions formades amb noms comuns s'escriuen, seguint els criteris generals, amb les inicials en minúscula.

la cuenca mediterránea

la pampa argentina

Però si la denominació correspon a una divisió administrativa, aleshores s'escriuen amb les lletres inicials en majúscula, article inclòs (si forma part del topònim).

la provincia de [La] Pampa [provincia]

fuimos a [La] Rioja [comarca]

En la denominació de carrers i vies de comunicació, els termes genèrics es mantenen en minúscula.

la avenida Diagonal

la calle 52

la rambla de San Antonio

el parque del Oeste

Però si el nom genèric va posposat al terme específic, aleshores va en majúscula.

la Sexta Avenida

5.15 En general és recomanable no traduir els topònims, o en tot cas, només traduir el terme descriptiu si té un ús general en la llengua d'arribada, però no es podria traduir el que és estrictament el nom propi (el nom del parc i el nom del mercat). Així la forma catalana *parc de l'Escorxador* es pot traduir en castellà per *parque de El Escorxador* (*mercado de la Independència, parque de Vallparadís*, etcètera).

En altres casos en què la traducció del genèric podria implicar la pèrdua d'identificació de l'entitat no es tradueix i es posa en majúscula. Per exemple, *els aiguamolls de l'Empordà* en castellà s'ha d'escriure *los Aiguamolls de l'Empordà*.

5.16 Utilitzem les formes tradicionals catalanes dels exotopònims.

[català]

Navarra

el nord d'Osca

Osca (al nord de la Pobla de Roda)

departament francès dels Alts Pirineus

[espanyol]

Navarra

el norte de Huesca

Huesca (al norte de La Pobla de Roda)

departamento francés de los Altos Pirineos

5.17 Respectem la forma pròpia dels topònims occitans. L'únic topònim adaptat al català és la Vall d'Aran, ja que es refereix a tot el territori.

[català]

Banhèras de Luishon (departament francès de l'Alta Garona)

departament francès de l'Arièja

la Vall d'Aran

[espanyol]   Banhèras de Luishon (departamento francès del Alto Garona)
                              departamento francès de Arièja
                              Era Val d’Aran

5.18   En els enunciats (però no en els textos citats pels professors redactors), fem servir la denominació *Catalunya*, tant en els exàmens en català com en espanyol.

5.19   No traduïm a l’espanyol el nom dels municipis, el nom de les comarques, ni el nom de les províncies catalanes; tan sols es posa la inicial de l’article en majúscula (vegeu també la taula 7).

[català]   [l’]Empordà, [l’]Escala
[espanyol]   [L’]Empordà, [L’]Escala

TAULA 7. *Adaptació a l’espanyol dels noms de les comarques i els municipis catalans*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
costa del Maresme	costa de El Maresme
comarca del Ripollès	comarca de El Ripollès
comarca de l’Alta Ribagorça	comarca de L’Alta Ribagorça
comarca de la Garrotxa	comarca de La Garrotxa
comarca de la Selva	comarca de La Selva
costa de Tarragona	costa de Tarragona

6 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (IV): QÜESTIONS GRAMATICALS

Adjectius

- 6.1** Colloquem els adjectius que acompanyen un nom en la posició més neutra, que habitualment és al darrere. En espanyol, poden anar al davant o al darrere del nom (generalment, davant).

[català] * Responeu a aquesta pregunta amb un breu text.

Responeu a aquesta pregunta amb un text breu.

[espanyol] Respondan a esta pregunta con un breve texto.

Especialment, cal posar al darrere adjectius buits de significat o gairebé, com *següent* i *corresponent*.

* Contesteu les següents preguntes.

Contesteu les preguntes següents.

Tanmateix, cal tenir en compte que el canvi d'ordre entre nom i adjectiu pot modificar el sentit del sintagma o afegir un matís inadequat en el context corresponent (és a dir, quan fa d'especificador). De vegades, l'ordre més habitual és l'invers (l'adjectiu davant del nom), com ara en els casos següents:

Caldria aprofitar una nova ocasió.

Ha arribat un nou any.

una gran obra

Sotmetem un cos a una baixa pressió.

- 6.2** Quan ens referim a un mot o una expressió que hem esmentat anteriorment, fem servir l'expressió *damunt dit* / *damunt dita* o *damunt esmentat* / *damunt esmentada*.

* el mot referit en l'exercici anterior

el mot damunt dit

l'obra damunt esmentada

- 6.3** Els mots *sant* i *santa* s'escriuen en minúscula, tant en català com en espanyol. Només s'escriuen amb majúscula si formen part d'un topònim o del nom d'un edifici.

el pensament de **sant** Agustí

l'església de **Santa** Maria del Mar

Pronoms

6.4 Els pronoms febles es col·loquen preferiblement davant el verb. En espanyol, es fa generalment a l'inrevés.

[català] * podria destinar **-se** a...

es podria destinar a...

* Els científics intenten descobrir **-lo**...

Els científics **l'**intenten descobrir...

[espanyol] podría destinar **se** a...

Los científicos intentan descubrir **lo**...

Especialment, construïm les perífrasis d'obligació amb el pronom *se* al davant.

* ha de moure **'s**

s'ha de moure

En espanyol, en canvi, el pronom va al darrere en aquests contextos.

* **se debe** mover

debe mover **se**

6.5 Les construccions neutres amb el pronom *allò* es poden substituir per construccions més habituals.

* Expliqueu **allò que** us sembli més adequat...

Expliqueu **el que** us sembli més adequat...

6.6 A més de les expressions relatives *cosa que* o *la qual cosa*, podem emprar construccions com ara *i això*.

Van perdre les eleccions, **i això** els va entristir.

6.7 Els pronoms relatius compostos (*el qual*, *la qual*, *els quals*, *les quals*) precedits de preposició es poden alternar amb el relatiu simple (*què*) precedit de la mateixa preposició.

cronologia i estil **al qual** pertany

cronologia i estil **a què** pertany

6.8 Procurem evitar de fer servir els pronoms personals forts per a referir-nos a entitats i coses, en general.

* ...segons estableix el Parlament de Catalunya. Ell és qui decideix...

...segons estableix el Parlament de Catalunya. Aquesta institució decideix...

6.9 Evitem els pleonasmes condemnats per la normativa actual.

** ...determineu -ne les coordenades dels extrems relatius.

...determineu les coordenades dels extrems relatius.

** En tots dos paràgrafs hi predomina...

En tots dos paràgrafs predomina...

Determinants

6.10 Els possessius que no indiquen possessió són gairebé tots innecessaris i sovint són espuris.

* Determineu la seva veritable magnitud.

Determineu la veritable magnitud de la dita projecció.

Determineu -ne la veritable magnitud.

* ...segons el seu color.

...segons el color que tenen.

** Portava les seves mans a les butxaques.

Portava les mans a les butxaques.

Quantificadors

6.11 El mot *tot* és invariable davant els topònims que no porten article.

tota l'HèHade

tot Hispània

Viatjarem per tot Catalunya.

Verbs

Aspectes semàntics dels verbs

6.12 Per a indicar que s'ha de posar la resposta en un espai buit d'un text, fem servir el verb *emplenar*, que té un sentit més precís que **omplir*.

* **Ompliu** els espais buits.

Empleneu els espais buits.

6.13 Fem servir el verb *expressar* per a indicar les unitats amb què es mesuren les magnituds. Cal evitar, però, d'escriure redundàncies com ara **expressar expressions*.

Quin és el pes de l'èmbol, **expressat** en unitats del sistema internacional (SI)?

La solubilitat del fluorur de bari **expressada** en mol·L⁻¹...

6.14 En català, *fem, exercim, duem a terme*, etc., mentre que en espanyol *realizan o llevan a cabo*. En català, també *realitzem*, però solament quan volem significar que 'fem real' una cosa.

[català] * Un equip d'investigadors **ha realitzat** l'experiment següent: [...]

Un equip d'investigadors **ha dut a terme** l'experiment següent: [...]

[espanyol] Un equipo de investigadores **ha realizado** el siguiente experimento: [...]

Un equipo de investigadores **ha llevado a cabo** el siguiente experimento: [...]

6.15 No hem de confondre el verb *assenyalar* ('mostrar o designar amb el dit o fent qualsevol altre senyal') amb el verb *senyalar* ('fer o posar un senyal').

** En el punt **assenyalat** amb la lletra B...

En el punt **senyalat** amb la lletra B...

Assenyalar també equival a *indicar*.

El president **assenyalà** les solucions possibles.

El president **indicà** les solucions possibles.

6.16 El verb ***discutir* és incorrecte en el sentit de 'raonar', 'analitzar' o 'argumentar', ja que es tracta d'un calc del verb anglès *to discuss*.

** **Discutiu** les situacions esmentades.

Analitzeu les situacions esmentades.

6.17 Per a indicar que s'addueixin les raons que expliquen o que justifiquen alguna cosa, fem servir el verb *justificar* o bé *explicar* acompanyat de l'adverbi *raonadament*, en comptes del verb **raonar*.

* **Raoneu** si cap d'aquests dos conceptes correspon a aquesta imatge.

Expliqueu raonadament si cap d'aquests dos conceptes correspon a aquesta imatge.

Justifiqueu la resposta.

Argumenteu la resposta.

6.18 El verb *citar* significa 'aduir de viva veu o per escrit (un passatge d'un autor o autora) en suport del que diu' i el fem servir per a reproduir un fragment d'autor. Per a indicar que s'anomenin exemples d'un cas concret, hem de fer servir el verb *esmentar* ('fer esment d'algú o d'alguna cosa') i no ***citar*.

Citeu els fragments del text que avalen la vostra hipòtesi.

** **Citeu** quatre exemples de països del *centre* i quatre de la *perifèria*.

Esmenteu quatre exemples de països del *centre* i quatre de la *perifèria*.

També podem fer servir els verbs *anomenar* (quan es demanen noms) i *enumerar* (si s'ha de fer una llista), etc. En aquests contextos, però, no és adequat utilitzar el verb **dir*.

6.19 ***Medir* és una forma incorrecta en comptes de *prendre les mides*, *amidar* o *mesurar*. *Amidar* i *prendre les mides* s'utilitzen només per a les mesures de longitud. *Mesurar* es fa servir per a les mesures de capacitat i, també, per a les de longitud, tot i que en aquest darrer cas preferim el verb *fer*.

** La hipotenusa d'un triangle **medeix** 3 cm.

La hipotenusa d'un triangle **amida** 3 cm.

La hipotenusa d'un triangle **fa** 3 cm.

En sentit figurat, fem servir *prendre mesures*, no ***prendre mides*.

6.20 El verb *acotar* no és sinònim de *delimitar*, *fixar* o *assenyalar els límits*. Tanmateix, el mantenim quan significa *posar les cotes* (en un mapa, en un dibuix tècnic, etc.).

** Aquesta tendència artística és **acotada** per les dues grans guerres.

Aquesta tendència artística és **delimitada** per les dues grans guerres.

Acoteu el mapa amb les dades que s'ofereixen a continuació.

6.21 El verb *mostrar* es fa servir de manera generalitzada en la redacció de les proves. És preferible alternar-lo amb altres verbs que tenen el mateix significat, com ara *presentar* o *indicar*.

Les imatges següents mostren l'obra de...

Les imatges següents **presenten** l'obra de...

Les imatges següents, que mostren l'obra de...

En les imatges següents **es presenta** l'obra de...

En les imatges següents, en què es mostra l'obra de...

L'esquema següent **indica**...

6.22 Per a indicar el valor no monetari d'una cosa, és preferible fer servir el verb *ser* i no **valer*.

* ...quan les tensions dels terminals I_1 i I_2 **valen**, respectivament, 3 i 5...

...quan les tensions dels terminals I_1 i I_2 **són**, respectivament, 3 i 5...

6.23 L'expressió ***trobar el valor de*, que és un calc de l'espanyol *encontrar el valor de* o la menys bona **hallar el valor de*, és inadequada. Per a determinar el valor d'una magnitud fem servir altres verbs que siguin escaients, com *calcular*, *determinar* o *indicar*.

[català] ** **Trobeu el valor** actualitzat net d'un projecte d'inversió...

Calculeu el valor actualitzat net d'un projecte d'inversió...

Determineu el valor actualitzat net d'un projecte d'inversió...

Indiqueu el valor actualitzat net d'un projecte d'inversió...

[espanyol] * **Hállese el valor** de la altura del triángulo.

Encuentre el valor de la altura del triángulo.

En matemàtiques, quan es demana que es facin unes operacions determinades, però no es pretén arribar a cap resultat final, és preferible fer servir el verb *resoldre* o *operar* en comptes de **calcular*.

* **Calculeu** i simplifiqueu $\frac{x-1}{x-2} - \frac{x^2-3}{x^2-3x+2}$.

Resoleu i simplifiqueu $\frac{x-1}{x-2} - \frac{x^2-3}{x^2-3x+2}$.

Opereu i simplifiqueu $\frac{x-1}{x-2} - \frac{x^2-3}{x^2-3x+2}$.

6.24 En els enunciats de problemes de ciències, evitem emprar el verb **agafar* o **prendre* a l'hora de presentar les dades. Podem substituir-lo pels verbs *fer servir* o *considerar*.

- * Agafeu $g = 10 \text{ m/s}^2$.
- Feu servir $g = 10 \text{ m/s}^2$.
- Considereu $g = 10 \text{ m/s}^2$.

6.25 Utilitzem el verb *encastar* en comptes de ****empotrar**, que no és normatiu.

- ** La biga AC de la figura està empotrada a una paret per l'extrem A.
- La biga AC de la figura està encastada a una paret per l'extrem A.

6.26 Utilitzem el verb *inserir* en comptes de ****insertar**, que no és normatiu.

- ** ...un mural que es pugui insertar en la imatge A.
- ...un mural que es pugui inserir en la imatge A.

Temps verbals

6.27 Utilitzem el passat perifràstic com a forma preferent, però amb llibertat per a barrejar-lo amb el passat simple si ho fem amb estil.

- Darwin va investigar molts casos fins que va descobrir que...
- Darwin va investigar molts casos fins que descobrí que...

6.28 L'infinitiu no té valor imperatiu.

- ** En acabat, repassar la resposta.
- En acabat, repasseu la resposta.

En espanyol també es considera no normatiu.

- ** Al terminar, repassar la respuesta.
- Al terminar, repase la respuesta.

6.29 Excepte quan hi ha una voluntat clara d'èmfasi, no hem de reforçar l'imperatiu amb fórmules de necessitat.

- * Cal que indiqueu...
- Indiqueu...

6.30 Les oracions passives tradicionals (subjecte pacient, verb en passiva i ablatiu agent) són perfectament acceptables al costat de les oracions actives, i són preferibles en general a les passives pronominals (cf. § 6.34), que són incorrectes quan indiquen l'agent.

** L'EPO exògena també **s'ha utilitzat** il·legalment per part d'alguns esportistes...

L'EPO exògena també **ha estat utilitzada** il·legalment per alguns esportistes...

Alguns esportistes també **han utilitzat** il·legalment l'EPO exògena...

6.31 De vegades, sobretot en proves de l'àmbit de les ciències pures, es redacten oracions en futur simple que sonen més naturals en present d'indicatiu.

* La velocitat **serà**...

La velocitat **és**...

Així mateix, quan es parla de la puntuació que s'atorgarà a un exercici, es pot fer servir el futur: «Es descomptaran 0,25 punts...», «Se descontarán 0,25 puntos...». En les instruccions que apareixen en els solucionaris, però, és preferible la redacció en present «Es puntua...», «Es descompta...», ja que es tracta de textos adreçats als professors correctors en el moment de fer la valoració dels exàmens.

Formes verbals

6.32 Preferim les formes *duu/duus* del verb *dur* en comptes de **du/dus*.

* Es **du** a terme l'electròlisi d'aigua...

Es **duu** a terme l'electròlisi d'aigua...

6.33 Emprem la forma *ser* i no **ésser* per a l'infinitiu d'aquest verb, però utilitzem la forma *ésser* per al nom corresponent.

* Quines van **ésser** les causes de la revolució?

Quines van **ser** les causes de la revolució?

Aquesta proteïna és responsable de la pigmentació dels **éssers** humans.

Règims verbals

6.34 El verb *descomptar* exigeix un subjecte animat. Per tant, no podem dir:

** Els errors comesos **descomptaran** un màxim de 0,2 punts.

sinó que hem de conjugar aquest verb pronominalment:

Pels errors comesos **es poden descomptar** un màxim de 0,2 punts.

En espanyol, la norma culta majoritària en aquests casos continua preferint la construcció de passiva pronominal: «A esa hora solo **se vendían** cosas de comer».

6.35 El règim verbal del verb *contestar* segueix el model *verb* + COMPLEMENT DIRECTE, sense preposició, tant en català com en espanyol.

[català] les preguntes següents.

[espanyol] las siguientes preguntas.

En canvi, el verb *respondre* regeix la preposició *a*:

[català] a les preguntes següents.

[espanyol] a las siguientes preguntas.

6.36 El verb *sublimar*, ‘fer passar de l’estat sòlid al gasós i d’aquest al sòlid, sense aparentment passar per l’estat líquid’, es conjuga pronominalment quan el subjecte és la cosa objecte de la sublimació.

** El iode a una temperatura poc elevada.

El iode a una temperatura poc elevada.

6.37 La perífrasi ****fer esment a** és incorrecta. La substituïm per *fer esment de*.

** Expliqueu el procés de recuperació de l’autonomia de Catalunya, retorn del president Tarradellas.

Expliqueu el procés de recuperació de l’autonomia de Catalunya, retorn del president Tarradellas.

6.38 Procurem evitar de conjugar el verb *indicar* pronominalment per a construir oracions de passiva pronominal, en què s’amaga l’agent innecessàriament.

* tal com la figura

tal com la figura

Construccions verbals

6.39 Les oracions de gerundi copulatiu i de gerundi de posterioritat són incorrectes i, doncs, s’han de corregir.

[copulatiu] ** Reflexioneu sobre aquesta qüestió els vostres arguments.

Reflexioneu sobre aquesta qüestió i els vostres arguments.

[de posterioritat] ** L’autor publicà l’últim llibre, l’any següent.

L’autor publicà l’últim llibre i l’any següent.

Igualment, evitem les construccions ****bo i** + GERUNDI i ****tot** + GERUNDI amb valor copulatiu o de posterioritat, que són incorrectes amb aquests valors.

** Reflexioneu sobre aquesta qüestió **bo i exposant** els vostres arguments d'una manera ordenada.

** Reflexioneu sobre aquesta qüestió **tot exposant** els vostres arguments d'una manera ordenada.

Reflexioneu sobre aquesta qüestió **i exposeu** els vostres arguments d'una manera ordenada.

En espanyol, tanmateix, podem deixar el gerundi tot sol amb aquests valors.

Reflexione sobre dicha cuestión exponiendo sus argumentos de forma ordenada.

Reflexione sobre dicha cuestión y exponga sus argumentos de forma ordenada.

6.40 És preferible construir la perífrasi *verb* + GERUNDI amb valor continuatiu amb el verb *continuar*, en comptes de **seguir*.

* Després de tres hores, l'alumnat **segueix fent** la tasca.

Després de tres hores, l'alumnat **continua fent** la tasca.

6.41 Construïm la perífrasi *anar* + GERUNDI o *estar* + GERUNDI en comptes de ***venir* + GERUNDI.

** Aquests són els mitjans tècnics que l'artista **venia ideant** per a desenvolupar els diferents sistemes estructurals.

Aquests són els mitjans tècnics que l'artista **anava ideant** per a desenvolupar els diferents sistemes estructurals.

Aquests són els mitjans tècnics que l'artista **estava ideant** per a desenvolupar els diferents sistemes estructurals.

6.42 Escrivim la perífrasi *acabar* + GERUNDI en comptes de ***acabar per* + INFINITIU, que és incorrecte. Podem utilitzar també *finalment*, *al final* o *a l'últim*.

** Ell, a força d'escodrinyar, **va acabar per** descobrir-la.

Ell, a força d'escodrinyar, **va acabar descobrint**-la.

Ell, a força d'escodrinyar, **finalment** la va descobrir.

6.43 L'ús del verb ***acabar amb* amb el sentit de 'posar fi', 'exterminar', 'fer caure', 'suprimir', 'anullar' o 'destruir' és incorrecte.

** L'insecticida **va acabar amb** la plaga.

L'insecticida **va exterminar** la plaga.

6.44 La combinació de la preposició *a* seguida d'infinitiu per a expressar necessitat és correcta només en construccions lexicalitzades, com ara *res a dir* o *res a fer*. És inacceptable la construcció ***a* + INFINITIU + *per* en tots els casos, perquè hi fem aparèixer l'agent.

** espai a emplenar per l'Administració

espai que ha d'emplenar l'Administració

6.45 La construcció ****al + INFINITIU** amb valor temporal no és normativa. La substituïm per *en + INFINITIU*, que només té valor temporal, equivalent a *quan + VERB CONJUGAT*, però no té valor causal.

** Al plantejar aquesta qüestió, el filòsof intenta...

En plantejar aquesta qüestió, el filòsof intenta...

** En anar tan ràpid, no tindreu temps per a pensar la resposta.

En acabar la guerra, la situació econòmica...

Quan es va acabar la guerra, la situació econòmica...

6.46 Preferim el verb *afrontar* en comptes de **fer front a* amb el sentit de 'fer cara a'.

* La minimització dels residus sòlids és un dels objectius principals de les administracions públiques per a fer front a l'augment continuat.

La minimització dels residus sòlids és un dels objectius principals de les administracions públiques per a afrontar-ne l'augment continuat.

En canvi, no és correcte el verb ****afrontar** (ni la locució ****fer front a**) amb el sentit de 'satisfer un pagament', 'atendre un pagament', 'fer-se càrrec d'un pagament' o, simplement, 'fer un pagament'.

** Hem hagut d'afrontar el pagament de la hipoteca.

Hem hagut de fer el pagament de la hipoteca.

Hem hagut de pagar la hipoteca.

6.47 Per a expressar el valor d'una cosa utilitzem l'expressió *Quin valor té...?* en comptes de **Quant val...?*

* Quant val aquest producte?

Quin valor té aquest producte?

6.48 La construcció ****venir donat per** és incorrecta. La substituïm per *és + VERB + per* (passiva tradicional) o per l'oració equivalent en veu activa.

** Les pluges torrencials venien donades pel canvi climàtic.

Les pluges torrencials eren causades pel canvi climàtic.

El canvi climàtic causava les pluges torrencials.

6.49 L'expressió ****sembla ser que**, que és un calc de l'espanyol *parece ser que*, és incorrecta. N'hi ha prou de fer servir *semblar que*.

** **Sembla ser que** suporta una pressió excessiva.

Sembla que suporta una pressió excessiva.

6.50 Per a expressar el fet de ‘tenir un nom’ fem servir el verb *anomenar-se* en comptes de l’expressió **rebre el nom de*.

* Quin **nom reben** aquests bacteris?

Com **s’anomenen** aquests bacteris?

6.51 Per a indicar que s’exemplifica alguna cosa fem servir l’expressió *posar un exemple o dir un exemple* en comptes de ***donar un exemple*, que és incorrecta.

** Anomeneu i definiu tres d’aquests moviments i **doneu-ne un exemple** pràctic.

Anomeneu i definiu tres d’aquests moviments i **poseu-ne un exemple** pràctic.

6.52 Preferim el verb *caldre* en comptes de **necessitar* o de l’expressió **la necessitat de*.

* **Es necessiten** 17,5 mL per a arribar al punt d’equivalència.

Calen 17,5 mL per a arribar al punt d’equivalència.

* Sense **la necessitat** d’usar un catalitzador ni incrementar la temperatura.

Sense que **calgui** usar un catalitzador ni incrementar la temperatura.

6.53 Precedint l’expressió d’una quantitat, la combinació *ser de* és acceptable en català quan es tracta d’una propietat (o qualitat) d’un nom qualsevol, però és abusiva si el nom és una magnitud i el que es vol expressar és un resultat o equivalència:

Totes les resistències **són de** 10 Ω. [‘els aparells tenen’]

Tenim dues resistències: una resistència **és de** 10 Ω i l’altra **és de** 20 Ω. [‘l’aparell té’]

* DADA: la resistència **és de** 10 Ω. [‘la magnitud equival a’]

DADA: la resistència **són** 10 Ω. [‘la magnitud equival a’]

Adverbis i locucions adverbials

6.54 Apliquem la doble negació tal com prescriu la normativa de l’Institut d’Estudis Catalans.

** **En cap cas** es poden respondre...

En cap cas no es poden respondre...

6.55 En expressions adverbials de temps escrivim, per exemple, «el juliol del 2007»; però en la fórmula de datació sencera no posem article davant de l'any: «2 de desembre de 2007».

6.56 Per a indicar l'inici o el final d'un període podem emprar diverses expressions equivalents que són normatives, preferentment per aquest ordre:

a començament de	a final de
al principi de	a la darrera de
al començament de	a les acaballes de
a començaments de	al final de
a principis de	a finals de

6.57 Escrivim *al més* + ADVERBI + *possible* en comptes de ***el més* + ADVERBI + *possible*. De totes maneres, són preferibles les construccions tradicionals *com més* + ADVERBI + *millor* o *tan* + ADVERBI + *com sigui possible*.

** Responen el més aviat possible.

Responen al més aviat possible.

Responen com més aviat millor.

Responen tan aviat com sigui possible.

6.58 No s'han de confondre els adverbis *majorment* i *majoritàriament*. *Majorment* significa 'principalment', mentre que *majoritàriament* significa 'de manera majoritària' (cal tenir en compte també el que indiquem en el § 4.1).

Aquest argument és defensat, majorment, per un sol científic.

Aquest argument és defensat, majoritàriament, per científics nord-americans.

6.59 En comptes de les expressions ***en la seva totalitat* i ***per la totalitat de*, que són calcs de l'espanyol, fem servir *completament*, *totalment*, o *per tots / per totes*, respectivament, o bé altres expressions escaients.

** Escrit en la seva totalitat per la mà d'un autor.

Escrit completament per la mà d'un autor.

** Escrit per la totalitat de les alumnes.

Escrit per totes les alumnes.

6.60 En comptes de l'expressió ***per separat*, que és un calc de l'espanyol, escrivim *separadament*, *d'un en un* o una altra expressió adequada en el mateix context.

** Resoleu els exercicis per separat.

Resoleu els exercicis separadament.

6.61 L'adverbi *degudament es fa servir d'una manera abusiva en comptes de *adequadament, com cal, de la manera adequada*, segons el context.

* Acoteu degudament la solució.

Acoteu adequadament la solució.

Preposicions i locucions preposicionals

6.62 Distingim *per* de *per a* davant infinitiu d'acord amb la normativa actual de l'Institut d'Estudis Catalans, que segueix la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (7a ed., Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1933, p. 119-121).

Haviem anat a Girona per veure el nostre pare. [*La finalitat és el motiu*]

És un recurs emprat per a fer riure. [*És la finalitat*]

6.63 Les preposicions *a* i *en* de vegades són intercanviables davant expressions de lloc.

Al laboratori s'ha de portar bata.

Està prohibit fumar en el laboratori.

Pel que fa als locatius figurats, especialment per a expressar 'dins de', es fa servir generalment *en*.

en el batxillerat

en el text

Davant locatius que tant es poden considerar figurats com literals, cal analitzar cada cas concret.

* amb les coordenades en l'origen

amb les coordenades a l'origen

* al punt C

en el punt C

* al cromosoma

en el cromosoma

Per a introduir referències a pàgines, es fa servir *a*, i per a les referències a textos, taules, capítols, etc., s'utilitza *en*.

en el text

en la taula 1

en la columna

a la pàgina 18

En les expressions temporals l'ús de les preposicions *a* i *en* també presenta una certa flexibilitat: **en el** segle + NOMBRE o bé **a** segle + NOMBRE, però: **en la** dècada anterior i no **a la** dècada anterior (perquè és durativa).

6.64 Si l'expressió de temps que segueix la preposició *fins* és introduïda per les preposicions *a*, *en* o *per*, les mantenim.

** fins aquell moment

fins **en** aquell moment

6.65 L'expressió **a nivell de** tan sols és correcta per a parlar de coses en què s'estableixen nivells o graus (*a nivell del mar*, *a nivell de la troposfera*, etc.). En sentit figurat, la substituïm per expressions com *pel que fa a*, *en l'àmbit de*, *en el terreny de*, *en el camp de*, *en l'escala de*, segons el context.

** **A nivell de** contingut és un examen fluix.

Pel que fa a contingut, és un examen fluix.

En canvi, substituïm l'expressió **a nivell** + ADJECTIU, que també és incorrecta, per l'adjectiu tot sol, per l'adverbi corresponent o per l'expressió *des del punt de vista* + ADJECTIU, segons el context.

** És el fet més important **a nivell històric**.

És el fet **històric** més important.

** **A nivell tècnic**, és una obra extraordinària.

Tècnicament, és una obra extraordinària.

Des del punt de vista tècnic, és una obra extraordinària.

6.66 Substituïm la locució preposicional *a través de*, en sentit figurat, per les expressions *per mitjà de*, *servint-se de* o una altra d'equivalent. Sí que la fem servir quan té sentit literal ('anant d'un costat a l'altre de').

* Ho he sabut **a través d'**en Marc.

Ho he sabut **per mitjà d'**en Marc.

La llum passava **a través de**ls vidres.

6.67 La locució **en base a** és incorrecta. Fem servir altres expressions com ara: *sobre la base de*, *segons*, *considerant*, *basant-se en*, *a partir de*, *d'acord amb* o *tenint en compte*.

** Exposeu les diferències principals pel que fa a la situació de la dona entre els països desenvolupats i els països en via de desenvolupament en base a l'esquema següent:

Exposeu les diferències principals pel que fa a la situació de la dona entre els països desenvolupats i els països en via de desenvolupament d'acord amb l'esquema següent:

Exposeu les diferències principals pel que fa a la situació de la dona entre els països desenvolupats i els països en via de desenvolupament tenint en compte l'esquema següent:

6.68 Escrivim la locució *a conseqüència de* sense l'adverbi *com* al davant.

* Com a conseqüència del moviment sísmic, una sèrie d'onades de dos metres van escombrar la costa sud.

A conseqüència del moviment sísmic, una sèrie d'onades de dos metres van escombrar la costa sud.

6.69 Escrivim *pel que fa a* en comptes de ***en referència a*.

** Exposeu les diferències principals en referència a la situació de la dona...

Exposeu les diferències principals pel que fa a la situació de la dona...

6.70 El mot *via* de la locució *en via de* s'escriu en singular.

[català] ** països en vies de desenvolupament

països en via de desenvolupament

[espanyol] países en vías de desarrollo

Locucions conjuntives i altres nexes oracionals

6.71 La seqüència **tal que* sovint és innecessària.

* Calculeu un nombre tal que la meitat i les dues terceres parts del nombre sumin 49.

Calculeu un nombre que compleixi que la meitat i les dues terceres parts del nombre sumin 49.

Quin nombre compleix la condició que la meitat i les dues terceres parts d'aquest sumen 49?

En espanyol tampoc no és cap mostra de registre gaire culte.

6.72 Per a indicar igualtat, utilitzem locucions com ara *de la mateixa manera que* o *igual que* en comptes de ***a l'igual que*.

** A l'igual que aquestes dues artistes llatinoamericanes...

Igual que aquestes dues artistes llatinoamericanes...

De la mateixa manera que aquestes dues artistes llatinoamericanes...

6.73 Per a introduir un exemple o més d'un, fem servir la locució *com ara* o l'adverbi *com* en comptes de **tal com*.

* L'exercici aeròbic no gaire intens, tal com caminar de pressa una mitja hora al dia, ajuda a eliminar greixos emmagatzemats.

L'exercici aeròbic no gaire intens, com ara caminar de pressa una mitja hora al dia, ajuda a eliminar greixos emmagatzemats.

7 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (V): QÜESTIONS ORTOTIPOGRÀFIQUES

Tipus de lletra

- 7.1** Les instruccions i els apunts generals s'han de compondre en negreta i en un cos més petit que el text general.

Contesteu les preguntes 1, 2, 3, i la 4 i la 5 d'UNA de les dues opcions (A o B). En cap cas no podeu fer un exercici de l'opció A i un altre de l'opció B.

- 7.2** En la disposició dels nivells d'ordre, el primer nivell s'escriu amb lletres i els altres nivells, amb xifres aràbigues, és a dir: opció «A > 1», i no «A > a».

- 7.3** Dins un mateix exercici, escrivim el text enunciatiu de les opcions en rodona. Només escrivim en negreta l'expressió «**Opció A**» i, si escau, el punt que hi ha al darrere.

- 7.4** Per a recalcar una dada o una instrucció, podem fer servir les majúscules (sense negreta ni cursiva) i també les minúscules en negreta. Evidentment, l'ús d'aquest recurs ha de ser coherent en una mateixa prova o sèrie de proves.

Contesteu UNA de les preguntes.

Poseu **un** exemple de factor extrínsec.

Contesteu les preguntes 1, 2, 3, i la 4 i la 5 d'UNA de les dues opcions (A o B). En cap cas no podeu fer un exercici de l'opció A i un altre de l'opció B.

Si dins un exercici cal triar només una part dels termes que s'han de comentar, el nombre s'ha de posar en caixa alta també.

Definiu breument **DOS** dels termes següents...

- 7.5** Quan és especialment rellevant destacar la negació d'una frase en l'enunciat d'una qüestió, podem escriure l'adverbi *no* en negreta i en majúscula.

Només un dels personatges següents **NO** va ser seduït per...

- 7.6** Hi ha enunciats que donen informació addicional en un apartat especial, normalment amb les paraules «NOTA», «DADES», «FONT», «TEMA», «EXERCICI», «IMATGE» i «ANNEX», seguides de dos punts, que va sota l'enunciat principal (no sota els apartats de què pot constar la qüestió), tret que la informació facilitada faci referència exclusivament a un apartat. Escrivim aquestes paraules en versaleta amb la inicial en majúscula i la informació que ve després ha de començar amb majúscula.

NOTA: Les coordenades s'expressen en metres.

DADES: Projeccions de la base triangular...

TEMA: Axonometria.

FONT: Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD).

EXERCICI: Interpreteu el sòlid representat en planta i alçat...

7.7 Les majúscules s'accentuen gràficament com les minúscules en els mateixos casos.

[català] L'heroi vivia a l'Àtica...

[espanyol] El héroe vivía en el Ática...

7.8 Els títols dels temes que s'han de desenvolupar han d'anar en cursiva i amb la inicial absoluta en majúscula.

Desenvolpeu el tema següent: *La doctrina de l'Estat de Hobbes.*

7.9 Escrivim els noms científics llatins de les espècies animals i vegetals en cursiva (el gènere, amb la inicial en majúscula), a excepció de «var.», «sp.» o «ssp.».

Una nova espècie d'homínid, l'*Homo floresiensis*, aparegué...

El mosquit tigre (*Aedes albopictus*) és originari de...

7.10 Escrivim en cursiva els mots que tenen un ús metalingüístic.

Definiu el terme *catalitzador*.

Símbols i fórmules

7.11 Els criteris i les normes següents segueixen els documents que citem a continuació, en què es poden trobar altres qüestions, no tractades aquí, en relació amb l'escriptura de símbols, fórmules, unitats i magnituds.

UNIÓ INTERNACIONAL DE QUÍMICA PURA I APLICADA (IUPAC).
Magnituds, unitats i símbols en química física [en línia]. 2a ed., corr.
Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2008.
<<http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000049/00000040.PDF>>.

La tercera edició en anglès d'aquesta obra —provisional— és de l'any 2007 i només està disponible en línia:

INTERNATIONAL UNION OF PURE AND APPLIED CHEMISTRY (IUPAC).
Quantities, units and symbols in Physical Chemistry [en línia]. 3a ed., 2a reimpr.
Cambridge: IUPAC, 2007.
<<http://media.iupac.org/publications/books/gbook/IUPAC-GB3-2ndPrinting-Online-22apr2011.pdf>>.

BUREAU INTERNATIONAL DES POIDS ET MESURES.
Le Système international d'unités (SI) [en línia]. 8a ed., 2006
<http://www.bipm.org/utis/common/pdf/si_brochure_8.pdf>.

Josep M. MESTRES *et al.* *Manual d'estil: La redacció i l'edició de textos*. 4a ed.
Vic i Barcelona: Eumo i altres, 2009. Amb 1 disc òptic (CD-ROM)

7.12 Els professors redactors han d'escriure les fórmules amb un editor d'equacions, com ara el de MS Word®; perquè, si han estat creades amb un format d'imatge, no es poden corregir.

7.13 El signe igual (=) fa una mica més de 2 mm. Per tant, si el signe menys arriba als 2 mm, ja n'hi ha prou. No ha de ser, però, tan llarg com el guió llarg dels incisos, que fa gairebé 4,5 mm.

$$3 - 1 = 2$$

Grup B, dieta mediterrània enriquida amb fruita seca —nous— (30 g per dia).

7.14 Els símbols dels operadors matemàtics (+, =, :, ∑, etc.) es componen en rodona.

$$2 + 3 = 5$$

7.15 Els símbols de magnituds i els termes algebrics en els textos científics i les fórmules que s'utilitzen s'escriuen, habitualment, en minúscula i en cursiva i cal que els comprovem sistemàticament. Se n'exceptuen els símbols dels elements químics i els de les unitats de mesurament, que escrivim en rodona.

[àlgebra] $C(q) = \frac{q^3}{100} + 4q + 20$

però,

7.16 Els superíndexs i els subíndexs han de ser proporcionats respecte al cos del text, i no massa grossos.

** $y = 4x - x^2$

$$y = 4x - x^2$$

7.17 Entre la quantitat i el símbol que la segueix hi va un espai fi. També en el cas dels percentatges. Per a compondre'l en MS Word®, seleccionem la pestanya «Inserció», fem un clic damunt «Símbol» i després damunt «Més símbols», seleccionem la pestanya «Caràcters especials» i fem dos clics en «1/4 Espai llarg».

$$425 \text{ m}$$

$$33 \%$$

$$65 \text{ ‰}$$

7.18 També cal deixar un espai fi a banda i banda dels símbols dels operadors matemàtics (+, =, :, ×, etc.).

$$2 + 3 = 5$$

Cal tenir present, però, que en les operacions amb funcions, si a continuació de la funció hi ha un parèntesi o un claudàtor, no deixem espai entremig.

$$y(x, t) = (8 \text{ cm}) \cos[(60 \text{ rad/s})t + (0,5 \text{ rad/m})x]$$

7.19 Les fórmules matemàtiques, físiques i químiques en paràgraf a part han d'anar centrades i no cal que portin punt al final.

1. Considereu la funció següent:

$$f(x) = \frac{3x - 1}{x + 2}$$

7.20 Si hi ha dues o més línies de fórmules, se centra tot el bloc, però les diverses fórmules s'alineen generalment per un signe operacional concret (generalment, un igual o una fletxa) i se centra tot el bloc respecte dels marges de la caixa de text.

$$x = a + b$$

$$y = c - 2b$$

$$z = 3a - 1$$

7.21 Els subíndexs de les magnituds fisicoquímiques poden anar en cursiva o en rodona, segons que representin magnituds o no. Cal que ho comprovem sistemàticament en alguna obra de referència.

K_a , K_{sp} (també és admissible K_{ps}); però K_c , K_p , K_m , K_f

7.22 Els subíndexs descriptius s'escriuen en rodona i en català. Si el terme és llarg es pot abreujar.

[català]	E_{motor}	'energia del motor'
	$E_{\text{elèctr}}$	'energia elèctrica'
	* E_{dis}	'energia dissipada'
	E_{diss}	'energia dissipada'

[espanyol] $E_{\text{eléctr}}$ 'energía eléctrica'

E_{dis} 'energía disipada'

7.23 Només cal unificar la disposició diferent dels nombres trencats si es troben en el mateix context (text seguit o fórmula). Ara bé, les unitats fraccionàries, com «m/s», s'han de compondre sempre així, i no amb el numerador damunt el denominador en dues ratlles diferents (vegeu també el § 9.128 per als trencats de les reaccions químiques).

$$* \quad c = 3 \times 10^8 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$c = 3 \times 10^8 \text{ m/s}$$

7.24 Per a indicar una quantitat aproximada en forma de percentatge fem servir l'article determinat o altres expressions, però no l'article indefinit *un* si la quantitat és superior al 50 %.

* Les vendes van augmentar d'un 60 %, aproximadament.

Les vendes van augmentar del 60 %, aproximadament.

7.25 Escrivim el símbol de grau sexagesimal (°) enganxat al símbol de l'escala de temperatura corresponent (°C, °F o °R, posem per cas) i el separem de la xifra mitjançant un espai fi: 23 °C. En el cas que no aparegui acompanyat del símbol de l'escala, s'escriu enganxat a la xifra precedent:

Dibuixeu un triangle que tingui un costat de 70 mm, que l'angle oposat a aquest costat sigui de 45°, i que tingui una altura de 60 mm.

7.26 El *kelvin* és la unitat de temperatura termodinàmica i es representa mitjançant una lletra ca majúscula (K) sense el símbol del grau (°), i tampoc no s'anomena «grau».

...a una temperatura de 298 K, és a dir, 77 °F.

** Doneu el resultat en graus Kelvin.

Doneu el resultat en kelvins.

7.27 Els ions es poden representar numèricament amb el signe (+ o –) al davant o al darrere, però cal ser coherent en el mateix fascicle.

7.28 En les fórmules químiques, els subíndexs literals van en cursiva perquè representen una variable.

7.29 El símbol de *molar* és una M en versaleta, el de *formal* és una F en versaleta i el de *normal* és una N en versaleta.

Preparem una solució 0,045 M de HCl.

- 7.30** Tot i que els símbols internacionals de massa i de radi són m i r , respectivament, quan es tracta de la massa i el radi terrestres hi ha la tradició tipogràfica d'escriure aquests símbols en majúscula seguits del subíndex T. Així, per exemple, la fórmula general de la força gravitatòria que exerceix una massa damunt una altra es representa:

$$F = G \frac{m_1 m_2}{r^2}$$

(G és la constant de gravitació newtoniana i equival a $6,674\ 28(67) \times 10^{-11} \text{ m}^3 \text{ kg}^{-1} \text{ s}^{-2}$). Quan la primera massa és la de la Terra i el radi es correspon amb el radi de la Terra (és a dir, que la segona massa es troba damunt la superfície de la Terra), aleshores s'acostuma a representar de la manera següent:

$$F = G \frac{M_T m}{R_T^2}$$

Quan els símbols de la massa de la Terra i del radi no estan dins una fórmula, es poden escriure també M_{Terra} i R_{Terra} .

$$M_{\text{Terra}} = 5,98 \times 10^{24} \text{ kg}$$

$$R_{\text{Terra}} = 6,37 \times 10^6 \text{ m}$$

En el cas que les dues masses pertanyin a cossos celestes, és preferible posar tots dos símbols en majúscula i afegir-hi el subíndex de la inicial del nom o del nom sencer de cada cos.

$$F = G \frac{M_T M_L}{r^2}$$

$$M_{\text{Terra}} = 5,98 \times 10^{24} \text{ kg}$$

$$M_{\text{Lluna}} = 7,35 \times 10^{22} \text{ kg}$$

$$r = 384,4 \times 10^6 \text{ m}$$

- 7.31** Les lletres que s'empren per a designar angles, sovint manllevades de l'alfabet grec, s'escriuen en cursiva.

$$\cos \alpha$$

$$\text{l'angle } \mu$$

- 7.32** No apostrofem l'article definit ni la preposició *de* davant cap símbol (vegeu també l'epígraf 9.119).

El OF_2 és un compost de fluor

En aquesta reacció es desprenen 3 L de O_2 .

El segment va de la A fins a la B.

7.33 En les proves de ciències fem servir la forma *kilogram* desenvolupada (i no **quilogram*) i la forma *kilòmetre* (i no **quilòmetre*). Els símbols kg i km es fan servir quan són precedits d'una quantitat escrita amb xifres.

* ...per cada $\boxed{\text{kg}}$
per cada $\boxed{\text{kilogram}}$
una massa de $\boxed{10 \text{ kg}}$
per cada $\boxed{\text{kilòmetre}}$ recorregut...

7.34 Els milers i els milions s'indiquen amb un punt en les proves d'humanitats i ciències socials (concretament, en les assignatures d'economia, geografia i ciències de la Terra i del medi ambient; cf. els § 9.47 i 9.67), i sense punt en les proves de ciències i tecnologia. En totes les proves de ciències, els milers i els milions s'indiquen deixant un espai fi (cf. § 7.17), i no un punt, tant en català com en espanyol.

3.403 m (en les proves d'humanitats i ciències socials)

3 403 m (en les proves de ciències i tecnologia)

7.35 En la notació sexagesimal s'han de fer servir les cometes rectes una mica inclinades cap a la dreta per la part de dalt.

** $30^{\circ} 33' 44''$

$30^{\circ} 33' 44''$

7.36 En les fórmules, l'operació matemàtica de producte es pot representar de diverses maneres: sense espai, mitjançant un espai fi, mitjançant un punt volat ($\cdot$) entre espais fins o bé mitjançant una aspa o creu ($\times$) del cos de lletra corresponent i entre espais fins.

Representem preferentment sense espai el producte de magnituds físiques. Vegeu l'epígraf 9.59 per a conèixer les altres formes acceptades d'escriure el producte de les magnituds físiques.

ab

Utilitzem preferentment l'espai fi per a indicar el producte d'unitats. Cal deixar un espai fi entre els símbols de les diferents unitats. Vegeu l'epígraf 9.62 per a conèixer les altres formes acceptades d'escriure el producte d'unitats.

el símbol del kilowatt hora és $\text{kW}\cdot\text{h}$

$R = 8,31 \text{ J}\cdot\text{K}^{-1}\cdot\text{mol}^{-1}$

Representem preferentment mitjançant un punt volat ($\cdot$), entre espais fins, el producte de nombres o el producte d'una incògnita per un nombre.

$3\cdot 9$

$[(+1)\cdot 2] + (x\cdot 1) = 0$

Finalment, indiquem preferentment mitjançant una aspa o creu (×), entre espais fins, el producte de nombres per una potència de base 10.

$$6,022 \times 10^{23}$$

Signes de puntuació i altres signes ortogràfics

7.37 No fem servir signes inicials d'entonació (¿, ¡), ja que no són normatius. Emprem només els signes d'entonació de tancament.

** ¿Quines són les característiques principals d'aquesta tendència?

Quines són les característiques principals d'aquesta tendència?

En espanyol, en canvi, s'han de fer servir els signes inicials i els finals.

7.38 Els punts suspensius (...) han de ser el signe tipogràfic format per un glif únic ('imatge d'un signe tipogràfic que constitueix una unitat gràfica, que pot equivaler a un caràcter, a diversos caràcters o a part d'un caràcter'), i no tres punts seguits.

** Un, dos, tres...

Un, dos, tres...

7.39 L'omissió d'un fragment en una citació textual (que s'indica amb punts suspensius entre claudàtors), si no es pot comprovar, ha de portar la puntuació forta al final si la citació continua amb una inicial en majúscula.

* [...] el final del cicle [...] E] pensament de [...].

[...] el final del cicle [...]. E] pensament de [...].

Si en un text objecte de comentari hi ha moltes indicacions d'omissió (tres o més) i en la referència bibliogràfica es fa constar que es tracta d'una adaptació, es poden suprimir totes aquestes indicacions d'acord amb el professor o professora.

7.40 L'incís *com a mínim* s'escriu entre comes.

** Comenteu-ne dos com a mínim i no un de sol.

Comenteu-ne dos, com a mínim, i no un de sol.

7.41 Tradicionalment, l'expressió *és a dir* s'escriu entre comes, però també podem ometre la segona coma si n'hi ha d'altres a prop.

L'autoritat normativa, és a dir,] Institut d'Estudis Catalans, [...]

L'autoritat normativa, és a dir] Institut d'Estudis Catalans, [...]

7.42 L'expressió *així doncs* es pot escriure amb coma intermèdia o sense.

Així, doncs, cal especificar el resultat...

Així doncs, cal especificar el resultat...

7.43 Procurem no abusar dels incisos; és preferible emprar frases independents.

* Confeccioneu el balanç de la situació cal calcular-ne els beneficis.

Confeccioneu el balanç de la situació Calculeu-ne els beneficis.

7.44 En les proves de llengües altres que el català o l'espanyol (que s'anomenen específicament «llengua estrangera»), hem de tenir en compte els detalls següents:

a) La forma de les cometes.

[en els textos en alemany] „Das ist alles nicht optimal“

[en els textos en anglès] “Of course”

[en els textos en francès] « ses droits »
(amb espai fi a l'interior del fragment emmarcat per les cometes)

[en els textos en portuguès] “É melhor ser alegre”

b) La datació de les publicacions en les referències bibliogràfiques.

[en els textos en alemany] *Ostdeutsche Zeitung* (15. April 2006)

[en els textos en anglès] Text adapted from an article by Alex WILLIAMS.
The New York Times (October 15, 2006)

[en els textos en francès] D'après *Le Figaro Magazine* (26 septembre 2009)

c) L'ús del guió llarg en els incisos.

En francès, en alemany, en italià i en portuguès, el guió llarg dels incisos s'escriu amb espai a banda i banda. En anglès, s'escriu sense cap espai al davant i al darrere.

[en els textos en francès] J'essaie d'éviter de penser à ça — surtout que j'entends parler tous les jours du chômage.

[en els textos en alemany] Ferienwohnung im Schwarzwald — und alle haben dafür schliesslich eine Menge Geld bezahlt.

[en els textos en italià] Ma vi erano anche decine di guanti da chirurgo — che potevano servire ai killer per non lasciare impronte sulle armi — e poi numerosi proiettili.

[en els textos en portuguès] [...] cujos olhos — grandes e rasgados — são os seus [...]

[en els textos en anglès] There are expectations of how a teenage boy will talk and act— especially a black teenage boy.

d) Els espais abans i després dels signes de puntuació.

En els textos en francès, es deixa un espai fi abans dels dos punts, del punt i coma i dels signes d'interrogació i d'admiració.

[en els textos en francès] L'établissement accueille une population cosmopolite et défavorisée. les meilleurs élèves abandonnent ce lycée.

Est-ce que les professeurs du lycée étaient très exigeants avec les élèves?

e) Les citacions textuales.

En els textos en francès, en principi, les citacions han d'anar entre cometes i en rodona, però les podem deixar en cursiva i sense cometes, si els professors redactors són coherents en aquest ús.

[en els textos en francès] À cette fin, il importe de « dialoguer avec lui », de lui faire connaître « ses droits », de « le rendre acteur de son savoir ».

À cette fin, il importe de *dialoguer avec lui*, de lui faire connaître *ses droits*, de *le rendre acteur de son savoir*.

Ultra les cometes, hi ha altres signes de puntuació que tenen aplicacions específiques en la composició de textos de cadascuna d'aquestes llengües i que s'han de respectar d'acord amb les normatives corresponents.

7.45 Si en un text s'inclou una crida a una nota a peu de pàgina o a un mot d'un glossari, aquesta crida sempre va darrere del signe de puntuació, llevat que el text estigui entre parèntesis i la crida només faci referència a una part d'aquest text.

** [...] a la velocitat de la llum.^r

[...] a la velocitat de la llum.^a

8 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES (VI): QÜESTIONS DE DISPOSICIÓ DEL TEXT

Aspectes generals de la disposició del text

- 8.1** Llevat de les indicacions compostes en lletra negreta, tots els paràgrafs han de portar la primera línia entrada.

Expliqueu, en quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), el tema següent: *Característiques de la ciutat romana de Tàrraco* (fundació, nom, fets històrics rellevants, monuments que s'hi conserven, urbanisme, etc.).

- 8.2** En les proves de llengua, quan formulem preguntes sobre la forma d'un mot extreta del text, la destaquem mitjançant la cursiva (ús metalingüístic):

El gerundi del verb *debatre* (que en el text apareix en la forma *debatudes*) és _____.

Un sinònim de *sobta* és:

- a) sorprèn
- b) enganya
- [...]

- 8.3** En el cas d'exercicis en què hi ha una enumeració d'elements, l'un sota l'altre, i encapçalats per un guió llarg, és preferible eliminar el guió si pot ser confusionari.

- * **b)** Anomeneu els compostos següents:

- H_2CO_3
- AgBr
- $\text{CH}_3\text{—CH}_2\text{OH}$

- b)** Anomeneu els compostos següents:

- H_2CO_3
- AgBr
- $\text{CH}_3\text{—CH}_2\text{OH}$

Per coherència, dins la mateixa sèrie de l'assignatura fem extensible aquest criteri a la resta d'exercicis en què els elements apareixen introduïts per un guió.

Qüestions d'elecció múltiple

- 8.4** De vegades, les preguntes es formulen mitjançant questionaris d'elecció múltiple, és a dir, que contenen més d'una resposta possible, entre les quals l'examinand n'ha de triar una o més. En català, les «preguntes de tipus test» s'anomenen tècnicament *qüestions d'elecció múltiple* o *preguntes d'elecció múltiple*; en espanyol, en podem dir *preguntas de elección múltiple* (o *cuestiones*) i *preguntas de tipo test* (o *cuestiones*).

8.5 Preferiblement, el qüestionari ha d'anar precedit de les instruccions per a resoldre'l, però no cal posar cap pregunta de mostra.

8.6 El qüestionari d'elecció múltiple òptim ofereix cinc respostes possibles; d'acord amb la psicometria, no és recomanable posar-ne només quatre. Tanmateix, el Departament d'Economia i Coneixement ha decidit que aquest darrer ha de ser el nombre de respostes que han de figurar en les proves.

- 5.2.** Al cim d'una muntanya, on la pressió atmosfèrica és inferior que a nivell del mar,
- a) la temperatura d'ebullició de l'aigua és més petita que a nivell del mar.
  - b) la temperatura d'ebullició de l'aigua és més gran que a nivell del mar.
  - c) la temperatura d'ebullició de l'aigua depèn de la temperatura ambient.
  - d) la temperatura d'ebullició de l'aigua sempre és igual a 100 °C.

8.7 Si l'enunciat forma una oració completa, separada sintàcticament de les solucions, ha d'acabar amb un signe de puntuació que marqui el final d'oració (un punt, un signe d'interrogació) i escrivim les solucions amb majúscula inicial i punt final, llevat de les dates, les abreviacions i les xifres, que s'escriuen sense majúscula inicial i no acaben en punt.

- 5.1.** L'acetat de plata és una sal poc soluble en aigua. Considerant que dissoldre'l és un procés endotèrmic i que l'àcid acètic és un àcid feble, quin dels canvis següents farà augmentar la solubilitat de l'acetat de plata en l'aigua?
- a) Addició d'acetat de sodi.
  - b) Addició d'àcid nítric.
  - c) Addició d'acetat de plata.
  - d) Disminució de la temperatura.

8.8 Si l'enunciat té una continuïtat sintàctica amb les solucions, l'ha de mantenir amb totes les solucions; per tant, hem de poder llegir l'enunciat i cadascuna de les solucions possibles com una oració coherent sintàcticament. D'altra banda, ha de portar el signe de puntuació que li correspon perquè l'oració sigui llegible (sovint, cap signe; de vegades, una coma; però mai dos punts, perquè aquests estableixen un trencament sintàctic) i escrivim les solucions amb minúscula inicial i punt final. Tanmateix, preferiblement, formulem una pregunta sencera en comptes de fer servir una frase inacabada.

- 5.4.** Les reaccions químiques sempre són espontànies si
- a) són endotèrmiques i presenten una variació d'entropia negativa.
  - b) són endotèrmiques i presenten una variació d'entropia positiva.
  - c) són exotèrmiques i presenten una variació d'entropia positiva.
  - d) són exotèrmiques i presenten una variació d'entropia negativa.

- 5.5.** En termodinàmica
- a) la calor absorbida pel sistema sempre és negativa.
  - b) el treball d'expansió d'un gas sempre és negatiu.
  - c) la variació d'entalpia coincideix amb la calor intercanviada a volum constant.
  - d) la variació d'energia interna coincideix amb la calor intercanviada a pressió constant.

8.9 Per a designar els apartats fem servir lletres, en negreta i en cursiva, amb el parèntesi de tancament també en negreta però no en cursiva. Els apartats s'alineen per l'esquerra i hi ha mig quadratí entre el número o lletra de l'apartat i la resposta.

1. D'on procedeix l'ozó que es detecta a les capes baixes de la troposfera?
  - a) De la capa d'ozó de l'estratosfera.
  - b) De la reacció de l'oxigen atmosfèric amb els clorofluorocarburs.
  - c) D'algunes activitats industrials.
  - d) De la reacció de l'oxigen amb els òxids de nitrogen.

2. El treball que fa el pes sobre la massa
  - a) és positiu a la pujada.
  - b) és $-59,0$ J a la baixada.
  - c) des que surt fins que torna al punt de partida és nul.
  - d) Són correctes la *a* i la *b*.

3. En els *Lieder* de Franz Schubert,
  - a) el paper del piano és secundari.
  - b) sovint hi intervenen instruments de corda.
  - c) el piano i la veu comparteixen protagonisme.
  - d) la música és més important que el text.

8.10 Hi ha altres models de qüestions d'elecció múltiple. En el següent, per exemple, es fan servir espais buits subratllats (que porten un espai de separació al davant i al darrere excepte abans d'un signe de puntuació):

1. Aquesta obra va ser escrita per un compositor _____, però la seva sonoritat està influenciada per la música _____ de _____.
  - a) espanyol / alemanya / final del segle XIX
  - b) català / francesa / principi del segle XX
  - c) català / centreeuropea / mitjan segle XX
  - d) català / oriental / l'edat mitjana

Avaluació numèrica de la puntuació obtinguda

- 8.11** Cal que comprovem que la puntuació de la prova sumi 10 i que té una distribució coherent.
- 8.12** Quan explicitem la puntuació d'una qüestió, hem de tenir en compte el nombre de respostes que es demana en l'enunciat. Si la puntuació de la qüestió no es pot repartir d'una manera uniforme entre les diverses respostes, hem d'especificar el criteri de puntuació. Per exemple, si una qüestió val *un* punt però es demanen *cinc* respostes (posem per cas que l'aspirant ha d'anomenar cinc elements), els professors correctors poden deduir que cada resposta correcta val 0,2 punts. Però si en una qüestió que val *un* punt es demana que l'aspirant anomeni *set* elements o que empleni *dotze* caselles d'una taula, com que la puntuació no es pot dividir d'una manera exacta, els professors correctors de la prova no podran deduir quant val exactament cada resposta correcta. En casos com aquest, hem d'especificar com es distribueix la puntuació o com s'avalua la qüestió.
- 8.13** La puntuació ha de ser idèntica en la versió catalana i en l'espanyola.
- 8.14** Tots els enunciats porten la puntuació corresponent entre claudàtors. La puntuació que es dona per cada exercici se situa a l'altura de la primera lletra del text i es compon en lletra de pal sec (Futura), sense negreta i en un cos més petit.

1. Interpreteu els resultats de l'experiment.
[1 punt]

8.15 Els punts que val cada qüestió s'escriuen amb xifres i entre claudàtors.

[català]	* [un] punt	
	* [1 punt]	
	[1 punt]	[2,5 punts]
[espanyol]	[1 punto]	[1,2 puntos]
[alemany]	[1 punkt]	[0,17 punkte]
[anglès]	[1 mark]	[0.25 marks]
	[1 point]	[0.33 points]
[francès]	[1 point]	[2 points]
[italià]	[1 punto]	[4 punti]

8.16 Quan, a més de la puntuació total d'un exercici, es vol especificar la puntuació parcial dels apartats que el formen, cal disposar els dos tipus de puntuació d'una de les dues maneres següents.

1. Definiu els mots següents i doneu-ne un sinònim.
[1 punt en total: 0,5 punts per cada resposta correcta]
- a)*
b)

1. Definiu els mots següents i doneu-ne un sinònim.
[1 punt en total]
- a)*
[0,5 punts]
- b)*
[0,5 punts]

Quan en la indicació del valor dels exercicis s'especifica la puntuació total de l'exercici seguida de la puntuació assignada a cada aspecte o part, separem els valors amb dos punts.

[català]	[2 punts: 0,5 punts per cada resposta correcta]
[francès]	[2,5 points: 0,25 points par question]

En aquests casos d'especificació de la puntuació, si es tracta de llengües estrangeres deixarem a la consideració del professor o professora la repetició del nom. Per tant, és admissible una especificació com ara:

[anglès]	[2.5 marks: 0.25 for each correct answer]
[espanyol]	[5 puntos: 3 por el contenido y 2 por la capacidad de argumentar...]

També deixem a la consideració del professor o professora l'explicitació de l'abast de la puntuació expressada (*insgesamt*: 'en total').

[alemany] insgesamt 2,5 Punkte]

[italià] Totale: 4 punti. 0,5 punti per ogni risposta esatta. -0,16 punti per ogni risposta sbagliata.]

- 8.17** En el cas dels qüestionaris d'elecció múltiple, especifiquem entre claudàtors i en un cos de lletra més petit, com es puntua la resposta correcta, la resposta incorrecta i la pregunta no contestada. Si es descompten punts per cada error, cal comprovar que no es puguin restar més punts que el valor total de la pregunta. Així mateix, cal que el nombre de punts final sigui divisible pel nombre d'apartats.

[0,5 punts per cada resposta correcta; -0,17 punts per cada resposta incorrecta. Per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

- 8.18** La puntuació del solucionari i la de l'examen ha de ser la mateixa. És a dir, que la puntuació addicional que a vegades hi ha al solucionari també ha d'aparèixer a l'examen. Com més informació tingui l'aspirant, millor.

Taules, quadres i figures

- 8.19** Sempre que sigui possible cal proporcionar el material gràfic en documents separats dels fitxers de text (MS Word®), en format TIFF (a 300 dpi de resolució, com a mínim, i amb una mida semblant a la que ha de tenir al final) o en FreeHand® obert per a poder-ne fer un fitxer EPS. En aquest sentit, cal anar amb compte amb les imatges baixades d'Internet, ja que una resolució de 72 dpi no és suficient. Com a últim recurs, els professors redactors poden donar les il·lustracions al Servei Editorial de l'Institut d'Estudis Catalans perquè les escanegi.

- 8.20** La *taula* és la disposició de dades en forma de llista vertical, mentre que un *quadre* és més genèric i pot acollir tota mena d'informació literal o gràfica.

- 8.21** *Gràfic* i *gràfica* no signifiquen el mateix: un gràfic és la representació d'una cosa mitjançant un dibuix (una taula, un esquema, entre d'altres), mentre que una gràfica és la «línia geomètrica» resultant d'una funció. Noteu l'ús de les preposicions:

[català] Representeu els resultats en un gràfic / Representeu els resultats amb una gràfica

[espanyol] Represente los resultados en un gráfico / Represente los resultados con una gráfica

- 8.22** Les taules d'informació han de portar títol, preferentment. Aquest ha d'anar centrat, en cursiva i sense punt final. Els encapçalaments de columna s'escriuen en cursiva i els camps situats a l'esquerra en rodona (vegeu la figura 2), llevat dels casos en què la capçalera, per qüestions d'espai, s'ha traslladat a la columna de l'esquerra i aleshores no va centrada, sinó justificada a l'esquerra. Les columnes que contenen les dades es justifiquen a la dreta.

El text de les taules s’ha de compondre en un cos més petit que el text general i no han de portar filet al voltant.

<i>Evolució de la població a Espanya per grups d’edat (%)</i>					
	<i>1900</i>	<i>1960</i>	<i>1980</i>	<i>1995</i>	<i>2008</i>
0-19 anys	42	35	34	24	19
20-64 anys	53	57	55	60	64
65 o més	5	8	11	16	17

FONT: Instituto Nacional de Estadística, 2009.

FIGURA 2. *Exemple de taula amb títol i font*

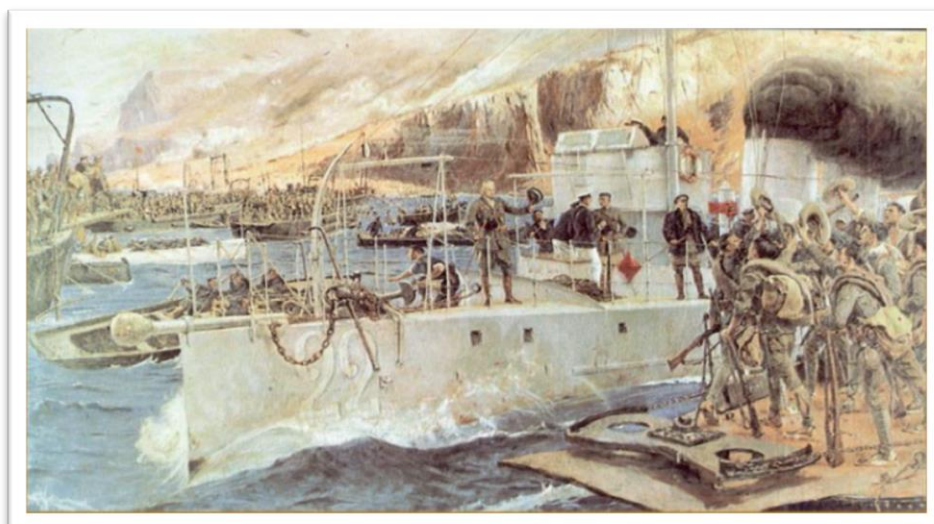
Les taules que s’han d’emplenar també porten els encapçalaments de columna i els camps de l’esquerra centrats tant verticalment com horitzontalment. Per a més informació sobre la maquetació de les taules, vegeu els epígrafs 11.25-11.29.

8.23 Les figures, en general, han de portar peu i la font completa. Si hi ha més d’una taula, imatge o figura, hem de numerar-les (vegeu les figures 3 i 4). No és imprescindible el filet al voltant. Per a més informació sobre la maquetació de figures i altres il·lustracions i els textos que les acompanyen (peus, fonts, títols, etc.), vegeu l’epígraf 11.24 i la taula 30.

IMATGE B. *Meal Tray* (‘Safata per a Menjar’), feta de silicona i apta per a menjar-hi. MAEZM, Corea, 2008.

FIGURA 3. *Exemple de figura numerada i amb peu justificat*

El desembarcament d'Alhucemas, de José Moreno Carbonero (1927)

FIGURA 4. *Exemple de figura amb peu centrat*

- 8.24** En els mapes, les taules i els gràfics, el text s'escriu en la llengua de la versió de la prova: català o espanyol. Per tant, si cal, els hem de traduir.
- 8.25** Si una taula o una figura inclou una llista de termes que està ordenada alfabèticament, el criteri d'ordenació respecta l'ordre alfabètic de cada llengua.

[català]

<i>Termes</i>
alzina
faig
pi
pollancre
roure

[espanyol]

<i>Términos</i>
chopo
encina
haya
pino
roble

Tanmateix, no apliquem aquest criteri si hi ha dades encreuades (com en les proves d'economia); en aquest cas, en la prova en espanyol els elements apareixen en el mateix ordre que en la prova en català.

[català]

<i>Concepte</i>	<i>Import (€)</i>
Amortització acumulada	18.000
Bancs	100.000
Capital	110.000
Despeses de personal	96.000
Deutes a llarg termini	25.000
Equips per a processos d'informació	10.000
Fons de comerç	8.000

[espanyol]

<i>Concepto</i>	<i>Importe (€)</i>
Amortización acumulada	18.000
Bancos	100.000
Capital	110.000
Gastos de personal	96.000
Deudas a largo plazo	25.000
Equipos para procesos de información	10.000
Fondos de comercio	8.000

- 8.26** Cal que reviseu que les figures tenen les mateixes dimensions en les proves i en el solucionari, i que les fletxes, si n'hi ha, estan ben col·locades.
- 8.27** Si alguna imatge porta text incorporat, cal que aquest es pugui llegir i corregir; per això és important que tinguin una bona resolució.
- 8.28** No es poden fer servir imatges amb marques d'aigua o que poden estar subjectes a drets d'imatge.
- 8.29** Si es fan dibuixos amb l'MS Word®, hem de comprovar que aquests s'imprimeixen bé i que es veuen completament un cop fet el document en PDF.
- 8.30** Les fórmules s'han de lliurar en format d'imatge sense tancar; per això aconsellem treballar amb l'editor d'equacions de l'MS Word®. Per tal que les fórmules es mantinguin correctament, és fonamental que els correctors en tinguin una còpia en paper validada pels professors redactors.

Textos de suport i citacions

- 8.31** Els professors redactors han d'adjuntar el text original d'on han tret la citació (també en el cas d'una traducció) per a poder-ne fer la comprovació, perquè de vegades conté subratllats, cursives o negretes que són rellevants per algun motiu, i per a assegurar-nos que s'ha copiat correctament el dit text.
- 8.32** Les citacions en paràgraf a part i els textos de suport es componen en un cos més petit que el text general. A més, cal entrar el paràgraf de la citació el doble que l'espai habitual. En canvi, el text de suport no cal entrar-lo el doble. En el cas dels poemes, a més, se centra el bloc de text per la línia més llarga (incloent-hi el títol).

Les citacions de menys de tres línies poden anar inserides dins el paràgraf, entre cometes baixes, és a dir, no cal aïllar-les en un paràgraf a part.

- 8.33** Si es vol fer constar la referència bibliogràfica dels textos de suport o citacions textuals, s'ha d'ubicar al peu del text i alineada a la dreta, amb un cos més petit que el text citat. Si, a més a més, els professors redactors volen indicar la paginació d'una citació, amb la intenció d'indicar que la citació és al començament o al final del llibre d'on l'han extreta, la hi poden posar.

Estratègies de dissolució, llegir i viatjar, que el transeünt practicava constantment. Mai abans les havia pogut fer servir amb tanta impunitat i fermesa. Quan vagarejava, intentava que el seu caminar fos una mena de dilució, de disgregació entre els diversos trajectes dels vianants, com si una boira baixa pogués fer desaparèixer el seu rastre i confondre'l amb el dels altres, i si a la ciutat pensava això, en els llibres deixava el seu propi rastre, com si es deixés ell mateix, com si es perdés.

Francesc SERÉS. «Ignorar-se. Un home sol. 1989».

A: *De fems i de marbres*. Barcelona: Quaderns Crema, 2003, p. 59

- 8.34** Els títols dels textos de suport s'han de destacar en negreta i han d'anar centrats. Preferiblement, s'escriuen només amb la inicial absoluta en majúscula.

Tout le monde aime le cinéma, mais...

Le cinéma occupe encore une place centrale dans la culture populaire. Il est plus grand que la télévision, plus spectaculaire que les jeux vidéo, plus important que les vidéos virales sur Internet, même si toutes ces choses peuvent être plus intéressantes, plus rentables ou plus amusantes. Tout le monde aime le cinéma ! Mais la relation entre le cinéma et son public traverse un mauvais moment. Cet été, les recettes ont battu des records, mais le nombre de spectateurs n'a jamais été aussi bas depuis l'été 1997.

- 8.35** La numeració de les línies dels textos de suport de les proves de llengua o literatura comença a partir del títol del text i no es compten les línies blanques.

El ratolí d'ordinador

Quan el nord-americà Douglas Engelbart va patentar, el 1970, un «indicador de posició XY per a pantalla d'ordinador», poca gent devia intuir que allò permetria a la informàtica arribar a tothom. Engelbart era un tècnic electrònic amb talent que havia treballat a la NASA i creat després el seu propi laboratori a Stanford.

5

Tanmateix, si els professors redactors no tenen en compte el títol del text, respectarem la numeració que hagin fet.

- 8.36** Les crides per a donar la definició d'un terme o bé l'equivalència corresponent es fan, preferiblement, amb l'ús de la negreta (en el cas de les llengües estrangeres) o bé per mitjà de números (en el cas dels textos literaris).

Les crides se situen a continuació del text, després de la referència bibliogràfica (si n'hi ha), i deixant-hi una línia blanca de separació.

El terme o els termes s'han d'escriure en rodona negreta (llengües estrangeres) o bé en cursiva (literatures), caixa baixa inicial i amb la definició o l'equivalent, en rodona. El conjunt de la crida ha de tenir un cos més petit que el del text.

En el cas que es tracti d'un glossari d'equivalents és convenient que hi hagi tant l'equivalent en català com en espanyol separats per una barra inclinada i sense punt final.

We had half an hour scheduled to talk. I kept looking up at the clock. His assistant indicated that he still needed time to **settle**. Clearly disturbed by his brief encounter with the real world, he came to sit opposite me and adopted a defensive posture. Although we talked for 30 minutes, it wasn't a fluent and easy conversation. He spent too much of his time avoiding questions that he felt were inappropriate. I asked him about Apple's environmental policy, which had received some criticism recently. He rejected the **claim** that Apple's products were less green than its rivals with the same argument that he had always used in press conferences. When I pushed for more details he simply refused to go any further.

shrank: encongir-se / encogerse
settle: calmar-se / calmarse

Acomode los versos con prudencia 305
a los **sujetos**² de que va tratando.
Las décimas son buenas para quejas;
el soneto está bien en los que aguardan;
las **relaciones**³ piden los romances,
aunque en octavas lucen por extremo; 310
son los tercetos para cosas graves,
y para las de amor las redondillas.

2. *sujetos*: 'asuntos, materias'.
3. *relaciones*: 'relatos, narraciones largas de los personajes teatrales'.

8.37 Cal tenir en compte que les entrades del glossari han de ser, si són noms, en singular i, si són verbs, en infinitiu. És a dir, el terme marcat dins el text de suport pot aparèixer en plural o bé, si es tracta d'un verb, conjugat, però a l'hora de recollir-los en el glossari cal considerar-los com entrades de diccionari.

Referències bibliogràfiques

8.38 Per a la composició de les referències bibliogràfiques, l'obra de referència és la següent:

Citació bibliogràfica. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Secretaria de Política Lingüística, 2012. També disponible en línia a: <http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Publicacions/BTPL/arxiu/1_CitacioBibliografica.pdf>.

A més, cal tenir en compte les indicacions específiques que segueixen.

8.39 Les referències bibliogràfiques han de constar, com a mínim, d'autor o autora i de títol. Les componem alineades a la dreta. Si són molt llargues, les partim al final d'algun dels blocs d'informació; preferiblement, de la manera com podeu veure a continuació.

PART DE PUBLICACIÓ EN SÈRIE

Josep ABELLA. «La llengua i la cultura». *Avui* (14 gener 2003), p. 13

Joana SIRVENT. «Una sortida exemplar». *La Vanguardia. Cultura* (5 setembre 2008), p. 10

MONOGRAFIA

Miquel OVELLA. *La ciència europea*.
Barcelona: Universitat de Barcelona, 2004

PART DE MONOGRAFIA

Miquel OVELLA. «La ciència incerta». A: *La ciència europea*.
Barcelona: Universitat de Barcelona, 2004

- 8.40** Si el nom de l'autor o autora comença amb una vocal, fem baixar a la línia següent la preposició *de*.

Adaptació feta a partir del text de
Ramon FOLCH. *Risc, tsunami, Kyoto*, 2005

Adaptació feta a partir del text
d'Amadeu MONTSERRAT. *Una aventura als antípodes*, 2005

- 8.41** Sempre que el text de suport sigui una traducció d'un altre text original, cal fer constar aquest fet.

[català]

Traducció feta a partir del text de
Wikipedia: La enciclopedia libre [en línia].
<http://es.wikipedia.org/wiki/Marte_%28planeta%29>

[espanyol]

Traducción realizada a partir del texto
Globalització i medi ambient: El segle de l'ecologia.
Diputació de Barcelona i Associació Una Sola Terra, 2002

- 8.42** Si el text de suport és una obra literària (conte, assaig, novella), en principi no el considerarem un text adaptat. Si en el text hi ha omissions respecte de l'original les indicarem per mitjà del símbol «[...]». Vegeu l'epígraf 7.39 per a l'ús d'aquest símbol.

Només considerarem que un text és adaptat en el cas que calgui fer canvis que afecten el contingut (correcció de mots, expressions), és a dir, una correcció més enllà de la mera correcció ortotipogràfica.

[català]

Adaptació feta a partir del text de
Valentí PUIG. «La lectura com a anacronisme».
La Vanguardia (20 novembre 2011)

Adaptació feta a partir d'un text publicat a
El Periódico de Catalunya (26 octubre 2007)

[espanyol]

Adaptación realizada a partir del texto de
Alejandro LUCÍA. *Sobre fisiología del deporte*

Adaptación realizada a partir del texto de
Rosa MONTERO. «La hidra». *El País* (25 mayo 2010)

Adaptación realizada a partir de un texto de
El Periódico de Catalunya (26 octubre 2007)

[alemany]	Text bearbeitet und gekürzt. Quelle: <i>Deutsch perfekt</i> (Juni 2009)
	Vereinfacht/Verändert und gekürzt aus Efrain ESPINOSA VILLEGAS. <i>Jugendmagazin aus Hamburg</i> [online]. < http://www.freihafen.org >
[anglès]	Text adapted from an article by Alex WILLIAMS. <i>The New York Times</i> (October 15, 2006)
[francès]	Texte adapté de 24heures.ch (8 février 2011)
[italià]	Testo adattato da COLOMBO. <i>Oggi</i> (12 ottobre 2011) Livio p. 103
[portuguès]	Adaptação a partir do texto publicado no <i>Público</i> (30 setembro 2011)

- 8.43** Si l'obra consisteix en una publicació que agrupa diverses obres originàriament independents, els diversos títols se separen amb un punt i coma en rodona.

Traducció feta a partir del text de
Sigmund FREUD. *Psicología de las masas* [ ]
Más allá del principio del placer [ ] *El porvenir de una ilusión*.
Madrid: Alianza Editorial, 1984

- 8.44** Si l'obra és un suplement d'una publicació periòdica, fem constar de primer el títol de la publicació i a continuació el del suplement, separats per un punt.

Traducció feta a partir del text
«El juez de las lecciones ejemplares».
La Vanguardia [ ] *Revista* (3 novembre 2002)

Tanmateix, si el títol del suplement inclou el títol de la publicació periòdica, fem constar només el primer: per exemple, «*Ara Ciència*» (i no «*Ara. Ara Ciència*») i «*El País Semanal*» (i no «*El País. El País Semanal*»).

- 8.45** En les referències bibliogràfiques, tot i que, en general, ometem la paraula *Editorial* o *Editors* en la informació corresponent a l'editorial, les denominacions «Edicions 62», «Edicions 3 i 4» i «Alianza Editorial» s'han de respectar completes.

- 8.46** Les adreces electròniques i les adreces d'Internet que apareixen dins de text o que no formen part d'una referència bibliogràfica estricta es componen en cursiva i no s'emmarquen amb angles.

Per a resoldre aquests casos, podeu consultar el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans [<http://dlc.iec.cat>].

8.47 En les referències bibliogràfiques dels textos extrets d'Internet posem l'etiqueta «en línia» si la referència conté l'enllaç corresponent. Cal posar aquesta etiqueta entre claudàtors: «[en línia]».

*
Adaptació feta a partir del text de
Jaume CELA i Juli PALOU. «Tintín a la foguera».
Ara criatures [en línia] (22 octubre 2011)

Adaptació feta a partir del text de
Jaume CELA i Juli PALOU. «Tintín a la foguera».
Ara criatures (22 octubre 2011)

Adaptación realizada a partir del texto de
Juan ESLAVA GALÁN. *Lo que ha cambiado España* [en línea].
<http://www.juaneslavangalan.com/columnas_texto.php?id=16>

*
Text adapted from an article by
Anahad O'CONNOR. *The New York Times* [on-line] (August 22, 2011)

Text adapted from an article by
Anahad O'CONNOR. *The New York Times* (August 22, 2011)

9 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES PER MATÈRIES

Els criteris que oferim a continuació parteixen de la recopilació de casos concrets que s'han donat en les edicions anteriors i que poden servir de pauta per a la resolució de dubtes freqüents amb vista a la redacció i la correcció dels exàmens.

Anàlisi musical

9.1 La prova es divideix en dos apartats: «Anàlisi formal i estructural» i «Anàlisi estilística i contextual». Els títols d'aquests apartats s'han de compondre en negreta i cal enumerar-los amb les lletres A i B, també en negreta:

A) Anàlisi formal i estructural

B) Anàlisi estilística i contextual

9.2 En l'exercici sobre anàlisi estilística i contextual es formulen preguntes sobre diferents característiques d'una peça musical, com ara la forma, l'estil, el gènere i el context. Els mots de cadascun d'aquests aspectes s'han de compondre en versaleta.

B) Anàlisi estilística i contextual

[1 punt]

Escriviu un comentari breu (entre cent i cent cinquanta paraules) sobre la peça que heu sentit, en què heu de tenir en compte els aspectes següents:

- **FORMA**. [0,3 punts]
- **ESTIL**. Anomeneu i definiu breument els altres estils de *jazz* que conegueu. [0,3 punts]
- **GÈNERE**. Aquesta peça és una adaptació per a banda d'un d'aquests tres gèneres: *gospel*, *blues* o *spiritual*. Trieu la resposta adequada i justifiqueu-la. [0,2 punts]
- **CONTEXT**. Assenyaleu l'època en què es va compondre, el lloc i la destinació social (a quin públic es dirigia, a quin lloc es devia interpretar i el motiu pel qual es va compondre). [0,2 punts]

9.3 Per bé que l'ús del guionet en els termes *instruments de vent-fusta* i *instruments de vent-metall* no és recollit en la gramàtica normativa, acceptem d'escriure'ls d'aquesta manera, d'acord amb la tradició terminològica de la matèria, a petició dels professors redactors corresponents.

Biologia

9.4 La teoria de l'evolució s'anomena d'aquesta manera, i no ****teoria evolutiva**.

** La **teoria evolutiva** de Darwin...

La **teoria de l'evolució** de Darwin...

9.5 En l'àmbit de la genètica, els termes *pare* i *mare* no són sinònims del terme *progenitor*, perquè precisament es vol distingir l'herència procedent de cadascun dels progenitors.

9.6 El nom dels enzims es compon en rodona.

* l'enzim

l'enzim

9.7 La sigla de l'àcid ribonucleic s'escriu RNA (amb la forma anglesa) i, si porta article davant, aquest s'apostrofa: l'RNA. Però el terme *RNA-polimerasa* s'escriu amb guionet perquè és el nom d'un enzim, i no s'apostrofa cap partícula al davant perquè es tracta d'una denominació femenina. Així mateix, l'àcid desoxiribonucleic s'escriu com la sigla anglesa DNA. En espanyol, però, s'escriuen ARN i ADN (vegeu la taula 8).

TAULA 8. Sigles dels àcids nucleics

Català	Espanyol
DNA	ADN
RNA	ARN
mRNA	ARNm
tRNA	ARNt

9.8 No hem de confondre els termes *aerobi* i ****aeròbic**. *Aerobi* es refereix a l'organisme que viu només en presència d'oxigen, mentre que *aeròbic* és l'adjectiu que significa 'relatiu a', 'provocat per' o 'pertanyent als aerobis o a l'aerobiosi'. El parell *anaerobi* i *anaeròbic*, antònim de l'anterior, funciona de la mateixa manera.

** Expliqueu les característiques dels .

Expliqueu les característiques dels .

Expliqueu el comportament dels organismes...

9.9 El *bacteri* és un 'microorganisme unicel·lular d'estructura procariòtica' i és masculí. És incorrecte l'ús del terme ****bactèria**.

** La diftèria és una malaltia infecciosa greu causada per la *Corynebacterium diphtheriae*.

La diftèria és una malaltia infecciosa greu causada pel *Corynebacterium diphtheriae*.

9.10 Un *gàmeta* és una 'cèl·lula haploide que en la reproducció sexual es fusiona amb una altra i dona lloc al zigot'. És masculí, però no és correcta la forma ****gamet**.

9.11 L'*haploïdia* és la 'qualitat d'haploide' i la *diploïdia* és la 'qualitat de diploide'. L'*haplont* és un 'organisme compost per cèl·lules haploides' i el *diplont* és un 'organisme en fase diploide'.

Completeu la taula següent indicant en cada cas si es tracta d'una cèl·lula o .

9.12 La cèl·lula pròpia i específica del fetge, que sintetitza i emmagatzema glicogen, s'anomena *hepatòcit*.

9.13 Un *heterozigot* és un 'zigot format per la unió de dos gàmetes que tenen diferent constitució genètica' i, com a adjectiu, es refereix a l'individu que prové d'un zigot heterozigot, mentre que l'adjectiu *heterozigòtic* vol dir 'relatiu o pertanyent als heterozigots i a l'heterozigosi'.

La tia Júlia i l'oncle Manel han tingut dues filles i un fill. Sabent que ell és per a aquest caràcter, quina probabilitat hi ha que tots tres tinguin el lòbul de l'orella enganxat?

Si el pare és afectat per la malaltia i la mare és per a aquest caràcter...

9.14 Un *llevat* és un 'fong unicel·lular que es reproduïx per gemmació o escissió, especialment aquell que amb els seus enzims produeix fermentacions en productes orgànics naturals'.

Per a obtenir l'etanol a partir de la glucosa s'utilitzen grans tancs amb del gènere *Saccharomyces*.

9.15 El *metabòlit* és el 'compost químic existent en els éssers vius que participa en les reaccions químiques del metabolisme intermediari on és produït'.

Completeu la taula de sota anomenant el i el procés que corresponen a cada lletra i a cada número, respectivament.

9.16 El terme *multiplicació vegetativa* fa referència a la 'formació de noves plantes sense la intervenció de cèl·lules sexuals, a partir de fulles, tiges i òrgans especials o bé de qualsevol part viva d'una planta'.

A partir de la de la tija subterrània o rizoma...

9.17 En els exàmens en català, anomenem *glúcids* les biomolècules formades per carboni, hidrogen i oxigen quan ens hi referim d'una manera general. Dins d'aquesta categoria, hi trobem els *glúcids*, que són només els derivats de la glucosa. Atès que el terme *glúcids* encara no s'ha difós prou en els llibres de text i en l'ensenyament secundari, pot ser necessari, durant un quant temps, recórrer a fórmules de redacció com la següent: «el catabolisme dels glúcids (o glúcids)».

En els exàmens en espanyol, emprem per a tots dos conceptes el terme *glúcidos*.

9.18 Actualment es considera inadequat emprar els termes **hidrat de carboni* i **hidrato de carbono* (esp.), en comptes de *carbohidrat* i *carbohidrato* (esp.), respectivament.

9.19 Els noms dels cromosomes i dels al·lels s'escriuen en rodona.

el cromosoma

l'al·lel

9.20 Els compostos químics que participen en el cicle de l'àcid cítric, també anomenat *cicle dels àcids tricarbòxílics* o *cicle de Krebs* són els següents:

TAULA 9. *Compostos químics del cicle de l'àcid cítric*

---

acetil coenzim A
acetil-CoA
aconitasa
<i>cis</i> -aconitat
α -cetoglutarat
α -cetoglutarat-deshidrogenasa
citrat
citrat-sintasa
CoA-SH
fumarasa
fumarat
isocitrat
isocitrat-deshidrogenasa
malat
malat-deshidrogenasa
oxalacetat
2-oxoglutarat
2-oxoglutarat-deshidrogenasa
succinat
succinat-deshidrogenasa
succinil coenzim A
succinil-CoA
succinil-CoA-sintasa

9.21 Al costat de *ruta*, terme emprat en els llibres especialitzats de bioquímica, també acceptem *via* per a designar la seqüència de reaccions d'un procés bioquímic determinat:

ruta metabòlica

via de metabolisme

9.22 Els noms comuns de les espècies s'han de comprovar en fonts de prestigi, com ara la Fundació Enciclopèdia Catalana (a/e <http://www.enciclopedia.cat>), o bé el Termcat (a/e <http://www.termcat.cat>). Vegeu els exemples de la taula 10.

TAULA 10. *Noms comuns d'espècies*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
cranc de riu americà (en comptes de * <i>cranc americà</i>)	cangrejo de las marismas
musclo zebra (en comptes de * <i>musclo zebra</i>)	mejillón cebra

---

9.23 Preferentment, els noms de científics s'han d'escriure sencers la primera vegada que apareixen en el text (vegeu la taula 11).

TAULA 11. *Noms de científics*

<i>Nom</i>	<i>Dades biogràfiques</i>
J. Friedrich Miescher / Johannes Friedrich Miescher	biòleg i metge (1844-1895)
Aage Bohr	físic (1922-2009)
Marie Curie	física (1867-1924)
Louis Pasteur	biòleg (1822-1895)

- 9.24** Els noms dels estris de laboratori s'han d'escriure tal com apareixen recollits en la taula 12.

TAULA 12. *Estris de laboratori*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
càpsula de Petri	cápsula de Petri
placa de Petri	placa de Petri
vàlvula de Bunsen	válvula de Bunsen
vas de precipitats	vaso de precipitados

- 9.25** Altres termes específics de biologia es poden veure en la taula 13.

TAULA 13. *Altres termes emprats en biologia*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
arbre genealògic (en comptes de l'anglicisme <i>*pedigrí</i>)	árbol genealógico (en comptes de l'anglicisme <i>*pedigrí</i>)

- 9.26** Escrivim els tipus de diabetis amb xifres aràbigues, no amb xifres romanes.

* diabetis tipus II

diabetis tipus 2

Ciències de la Terra i del medi ambient

- 9.27** En la frase «Descobriu l'**ERROR** que va cometre un alumne...», la paraula *error* s'escriu en negreta i en majúscules.

- 9.28** Per a designar una 'massa d'aigua relativament poc extensa dipositada en una depressió del terreny' fem servir, en general, *estany*, i no **llac*, que reservem per a una 'gran extensió d'aigua que ocupa una depressió del continent'. En espanyol, en canvi, s'utilitza sistemàticament *lago*.

- 9.29** Utilitzem la forma *no sostenible* en comptes de **no sustentable* o **insostenible*.

* Expliqueu per què l'energia obtinguda a partir dels combustibles fòssils es considera insostenible ambientalment.

Expliqueu per què l'energia obtinguda a partir dels combustibles fòssils es considera no sostenible ambientalment.

9.30 Els sintagmes *gas hivernacle* i *gas d'efecte d'hivernacle* són termes equivalents. Cal vigilar de no deixar-se la preposició *de* entre *efecte* i *hivernacle*, que no s'utilitza en el terme espanyol.

[català]   ** gas d'efecte hivernacle
                          gas d'efecte d'hivernacle
[espanyol]   gas de efecto invernadero

9.31 El terme *medi ambient* és correcte però redundant; generalment, n'hi ha prou de fer servir *medi*.

Anomeneu dos efectes que es produïrien sobre els éssers humans, la fauna, la flora o el medi en general si es reduís l'ozó estratosfèric.

9.32 El sintagma adjectiu *de boca* és incorrecte en expressions com ***aigua de boca* o ***aigua de consum de boca*. Les expressions correctes són *aigua potable* o *aigua per al consum humà*.

9.33 El *boirum* (en anglès, *smog*) és la boira que es produeix a causa d'una gran concentració de partícules de pols i fum. Si es considera convenient, s'hi pot afegir a continuació la forma anglesa entre parèntesis. En espanyol, se'n diu *esmog*.

[català]   No s'ha de confondre mai la boira amb el boirum.
                          No s'ha de confondre mai la boira amb el boirum (angl., *smog*).
[espanyol]   Nunca se debe confundir la niebla con el esmog.
                          Nunca se debe confundir la niebla con el esmog (ingl., *smog*).

9.34 D'acord amb la IUPAC, la unitat de pressió més habitual és el *bar*, que no és una unitat del sistema internacional (1 bar = 10⁵ Pa). La unitat per a les pressions baixes és el *millibar*. D'altra banda, cal tenir en compte que *millibar* i *hectopascal* són termes sinònims. Totes aquestes unitats i els valors corresponents figuren a la taula 14.

TAULA 14. *Unitats de pressió*

<i>Unitat de pressió</i>	<i>Símbol</i>	<i>Valor equivalent</i>
pascal	Pa	
hectopascal	hPa	1 hPa = 100 Pa
bar	bar	1 bar = 10 ⁵ Pa
millibar	mbar	1 mbar = 100 Pa

Cultura audiovisual

- 9.35** En els peus de les imatges que s'han de comentar, escrivim el títol de l'obra en cursiva, seguit del nom de l'autor o autora en rodona i de l'any d'execució, cadascun dels elements separats per comes.

Mort d'un milicià, Robert Capa, 1936.

Dibuix artístic

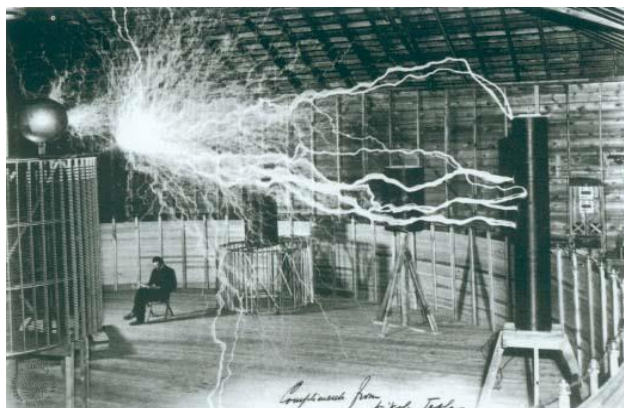
- 9.36** Les informacions referents a les imatges que s'han de comentar, designades per lletres (IMATGE A, IMATGE B, IMATGE C, etc.), s'han de compondre en el mateix cos de lletra que el text general, sense entrar la primera línia i a caixa del text general, no de la imatge.

Exercici 1 [2 punts]

Observeu les imatges A i B i responeu breument a DUES de les qüestions següents. Escriviu deu línies com a màxim per cada resposta.

- 1.1. Analitzeu la representació de l'espai de la imatge A. Acompanyeu l'explicació d'un croquis.
- 1.2. Analitzeu les característiques cromàtiques i lumíniques de la imatge B.
- 1.3. Analitzeu els valors semàntics de la imatge A.

IMATGE A. Dickenson V. Alley. *Nikola Tesla in his lab in Colorado Springs, 1899.* Fotografia de doble exposició publicada a *Century Magazines*.

Dibuix tècnic

- 9.37** L'*alçat* és la 'projecció ortogonal d'una figura o d'un cos damunt el pla vertical d'un sistema de dos plans en què l'altre pla és horitzontal'.
- 9.38** Cal que proporcionem les imatges al 100 %, especialment en el document de MS Word® però també en l'original en paper.
- 9.39** Hi ha una norma DIN que s'anomena simplement 5 («DIN 5»), que fa referència als eixos de coordenades. No l'hem de confondre amb el format de paper DIN A5, que equival al format ISO A5 (14,8 × 21 cm).
- 9.40** Per tradició, descrivim les figures geomètriques planes mitjançant els termes *base* i *altura* (encara que parlem de [*vista d'*] *alçat* —esp. *alzado*—).

Dibuixeu un triangle que tingui una altura de 60 mm i una base de 35 mm.

- 9.41** El nom de l'estri que es fa servir per a dibuixar o escriure s'introdueix amb la preposició *amb*.

** dibuix a llapis

dibuix amb llapis

- 9.42** En la representació tipogràfica de les equivalències escalars tant és vàlid inserir un espai fi a banda i banda dels dos punts, com no deixar-hi cap espai:

...a escala 1 : 1 000

...a escala 1:1 000

- 9.43** Cal tenir en compte la terminologia específica d'aquesta matèria que es recull en la taula 15.

TAULA 15. *Termes de dibuix tècnic*

<i>Terme</i>	<i>Definició</i>
dièdric	Sistema de representació basat en una doble projecció cilíndrica ortogonal, cadascuna de les projeccions sobre un pla vertical i horitzontal, i un abatiment posterior d'un pla sobre l'altre
[perspectiva] dimètrica	Sistema axonomètric ortogonal en el qual dos dels angles entre eixos projectats són iguals
perspectiva cavallera	Perspectiva axonomètrica obliqua en què una de les cares verticals del cos és paral·lela al pla de projecció
perspectiva militar	Perspectiva axonomètrica obliqua en què les cares horitzontals del cos són paral·leles al pla de projecció
terna	Conjunt de tres elements
veritable magnitud	Valor real d'un segment, un angle, etcètera

Disseny

9.44 Els peus de les imatges es designen de la manera següent: IMATGE A, IMATGE B, IMATGE C, IMATGE D, etcètera.

De manera complementària, els professors redactors hi poden afegir la informació que considerin rellevant sobre aquell disseny concret, però hauran de ser coherents i donar el mateix tipus d'informació per a una mateixa classe d'obra —edifici, objecte, pintura, logotip.

IMATGE A

IMATGE E. Façana del MACBA. Barcelona, 1995.

9.45 En l'exercici 3 es demana a l'examinand que faci un disseny. El títol d'aquest exercici sempre ha d'explicitar ben clarament la cosa que ha de dissenyar. Per exemple:

Disseny de la façana d'un museu

La part final de l'enunciat d'aquest exercici sempre és la mateixa:

Utilitzeu el quadern de respostes obert per a aconseguir el format DIN A3 de la doble plana, de manera que lliureu:

— Un DIN A3 amb esbossos, esquemes i un text en què expliqueu detalladament el procés que heu seguit.

— Un DIN A3 amb la proposta definitiva en forma d'esbós avançat i el dibuix dels detalls necessaris perquè es comprengui globalment.

- 9.46** Acceptem l'adjectiu *sígnic* en català amb les accepcions que recull el *Diccionario de la lengua española* (DRAE) per a *sígnico*, tant amb el sentit de 'significació', com amb el de 'signes que representen alguna cosa'.

Detalleu els atributs **sígnics** d'aquesta plana de revista dissenyada per David Carson.

Economia de l'empresa

- 9.47** Recordem que les quantitats s'escriuen amb lletres llevat que calguin més de tres mots per a enumerar-les (cf. el § 4.5), que siguin nombres decimals o que vagin acompanyades de símbols. En l'escriptura dels milions i els miliards rodons (1 miliard = 1.000 milions) o, com a màxim, amb un decimal, fem servir una grafia mixta. Els milers i els milions es marquen amb un punt, com en les altres assignatures de ciències socials (cf. el § 7.34).

tres ciutadans

3 kg

300 milions d'habitants

8,5 miliards d'euros

6.500 euros

- 9.48** En els exercicis en què es demana la taxa interna de rendibilitat, no podem redactar l'enunciat de la manera següent: «Calculeu la taxa interna de rendibilitat...», atès que en aquests exercicis no es demana un resultat en forma de xifra, sinó el plantejament d'una equació.

* **Calculeu** la taxa interna de rendibilitat (TIR) d'aquest projecte amb el valor del flux de caixa net obtingut en l'apartat *a* i el valor residual de 7.000 €.

Plantegeu l'equació per a calcular / **Plantegeu el càlcul de** la taxa interna de rendibilitat (TIR) d'aquest projecte amb el valor del flux de caixa net obtingut en l'apartat *a* i el valor residual de 7.000 €.

- 9.49** Els termes de l'àmbit econòmic més habituals en economia de l'empresa són els que figuren en la taula 16.

TAULA 16. *Termes d'economia de l'empresa*

Català	Espanyol
anàlisi DAFO	análisis DAFO
aprovisionament	aprovisionamiento
compte de clients	cuenta de clientes
descompte d'efectes	descuento de efectos
desinversió	desinversión
deslocalització	deslocalización
facturatge	<i>factoring</i>
internacionalització	internacionalización
lideratge en costos	liderazgo de costes
lísing	<i>leasing</i>
màrqueting mix	<i>marketing mix</i>
punt mort / llindar de rendibilitat	punto muerto / umbral de rentabilidad
R+D+I (<i>recerca, desenvolupament i innovació</i>)	I+D+I (investigación, desarrollo e innovación)
ràtio d'endeutament	ratio de deuda / ratio de endeudamiento
ràtio de disponibilitat	ratio de disponibilidad
rènting	<i>rentin</i>
sistema <i>just in time</i> (JIT)	sistema <i>just in time</i> (JIT)
taxa interna de rendibilitat (TIR)	tasa interna de rentabilidad (TIR)
termini de recuperació (<i>payback</i>)	plazo de recuperación (<i>payback</i>)
valor actual net (VAN)	valor actual neto (VAN)

9.50 Escrivim els noms de les empreses amb caixa baixa i començats amb majúscula, llevat que es tracti o provinguí d'una sigla. Si s'hi indica el tipus d'empresa, hi afegim, després de la coma, la sigla que pertoqui (SA, SL, etc.), no l'abreviatura (*S.A., *S.L., etc.). Cal notar, a més, que no posem coma després de la sigla del tipus d'empresa si no la demana el context sintàctic (p. ex., que a continuació vingués un incís).

* TEXTILEA-S.L.

* T^EXTILEA, S.L.

* T^EXTILEA, SL

* Textilea^SL

Textilea, SL

** la ^Seat

la SEAT

* L'empresa Ciber-K, SA^S ha fet un esforç important per augmentar el volum d'operacions.

L'empresa Ciber-K, SA ha fet un esforç important per augmentar el volum d'operacions.

L'empresa MBits, SA^S dedicada a la personalització de material informàtic^S presenta [...]

9.51 La sigla corresponent al terme *petita i mitjana empresa* és PIME, i com a tal, s'ha d'escriure amb majúscules. En espanyol, en canvi, la sigla ha passat a ser un nom comú recollit en el DRAE i, per tant, es pot escriure en minúscula i pot fer flexió de nombre: «una pyme», «unas pymes».

D'altra banda, cal tenir en compte que en català parlem d'una *empresa gran*, una *empresa mitjana* i una *empresa petita*.

Electrotècnia

- 9.52** Les magnituds físiques i els símbols corresponents emprats habitualment en electrotècnia són els que figuren en la taula 17.

TAULA 17. *Magnituds i símbols d'electrotècnia*

<i>Magnitud</i>	<i>Símbol</i>
capacitat	C
diferència de potencial elèctric [d'una pila o cel·la galvànica]	ΔV , U, E
factor de potència	fdp
frequència	f
intensitat	I
rendiment	η
resistència	R

Física

- 9.53** Per a evitar problemes de comprensió i d'apostrofació davant la sigla del sistema internacional d'unitats, tant en català com en espanyol escrivim sempre «sistema internacional (SI)», sense «d'unitats», la primera vegada que surt.

D'acord amb el sistema internacional (SI), [...] però l'SI proposa...

- 9.54** Tot i que la IUPAC ha fixat com a representació abreujada de la força electromotriu emf, per tradició donem també per bona la sigla FEM (però no **«fem» ni **«Fem»); el símbol d'aquesta magnitud és E o bé E_{mf} .

Determineu si la FEM de la pila es manté constant.

- 9.55** Els vectors s'escriuen en negreta cursiva ($\mathbf{a}$) o bé en cursiva i amb una fletxa al damunt $\vec{a}$.

- 9.56** El vector normal o perpendicular es pot escriure de les maneres següents: $\mathbf{n}$, N , F_{norm} , F_n , F_N . Totes són equivalents.

- 9.57** Cal que ens fixem en la traducció a l'espanyol dels casos concrets següents:

[català]   el radi són 10 m
                                  el radi fa 10 m
* el radi és de 10 m

[espanyol]   el radio es de 10 m

[català]   moment flexor
                                  moment de flexió
** moment flector

[espanyol]	momento flector
[català]	l'extrem encastat a una paret
	* l'extrem encastat en una paret
[espanyol]	el extremo empotrado en una pared
[català]	a una velocitat de...
	a la velocitat de...
[espanyol]	a la velocidad de...
[català]	per l' efecte Joule
	* per efecte Joule
[espanyol]	por efecto Joule

9.58 Els símbols de la velocitat ($\mathbf{v}$), de la força ($\mathbf{F}$), del moment d'una força ($\mathbf{M}$) i de la gravetat ($\mathbf{g}$) s'escriuen en negreta cursiva perquè són magnituds vectorials. El símbol de la gravetat, a més, s'escriu amb lletra de pal sec.

Quan es tracta de magnituds no vectorials, tots aquests símbols s'escriuen sense negreta.

9.59 Els productes de magnituds físiques es poden escriure de qualsevol de les maneres següents, ordenades segons la prioritats gràfica establerta per l'Oficina Internacional de Pesos i Mesures i la IUPAC.

$a b$

ab

$a \cdot b$

$a \times b$

* $a \cdot b$

De totes les formes admeses, en les proves optem preferentment per la forma sense espai: ab (cf. el § 7.36).

9.60 Els quocients de magnituds físiques es poden escriure de qualsevol de les maneres següents, (la barra inclinada s'ha de compondre en lletra rodona), ordenades segons la prioritats gràfica establerta per l'Oficina Internacional de Pesos i Mesures i la IUPAC. Vegeu l'epígraf 7.23 per al cas de les unitats fraccionàries.

a/b

$\frac{a}{b}$

$a b^{-1}$

$a \cdot b^{-1}$

* $a \cdot b^{-1}$

- 9.61** No es pot emprar més d'una barra inclinada en una mateixa expressió, llevat que s'utilitzin parèntesis per a evitar ambigüitats. Cal tenir en compte que, quan es combinen diferents factors, la multiplicació precedeix la divisió; per tant, la combinació a/bc s'ha d'interpretar $a/(bc)$, i no pas $(a/b)c$.

** $a/b/c$

$(a/b)/c$

- 9.62** El producte i el quocient d'unitats s'escriuen d'una manera similar al producte i el quocient de magnituds, amb la diferència que, quan s'omet el signe de multiplicació, cal deixar un espai entre els símbols de les diferents unitats. (Vegeu l'últim paràgraf de l'epígraf 7.36 per a l'ús preferent de les aspes o creus.)

** Js

J s

* J·s

J · s

J × s

** m/s/s

m/s^2

** ms^{-2}

$m s^{-2}$

* $m \cdot s^{-2}$

$m \cdot s^{-2}$

$m \times s^{-2}$

** $m \cdot kg/s^3/A$

** $m \cdot kg/s^3 \cdot A$

$m kg/(s^3 A)$

* $m \cdot kg/(s^3 \cdot A)$

$m \cdot kg/(s^3 \cdot A)$

** $mkgs^{-3}A^{-1}$

$m kg s^{-3} A^{-1}$

* $m \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$

$m \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$

$m \times kg \times s^{-3} \times A^{-1}$

De les formes admeses per la IUPAC per a indicar el producte d'unitats, optem per la forma en què se separen els símbols d'unitat amb un espai fi (cf. el § 7.36).

9.63 Els isòtops dels elements químics es poden representar de tres maneres diferents: quan es tracta d'una fórmula, la representació preferent és indicar el nombre de massa amb un superíndex a l'esquerra del símbol de l'element: «urani 233», «U-233» i «²³³U».

Per una qüestió de claredat, en el càlcul de masses ens decantem per representar entre parèntesis el nombre màssic i el símbol de l'element a la dreta del símbol m , sense deixar-hi cap espai, i no per subindexar-los al símbol m :

$$* m_{\text{Sr}}^{99} = 94,9194 \text{ u}$$

$$m(^{99}\text{Sr}) = 94,9194 \text{ u}$$

Quan es tracta de text seguit tenim dues maneres diferents de representar els isòtops: o bé amb el nombre màssic unit al símbol mitjançant un guionet: «U-233», o bé amb el nom de l'element desenvolupat i amb el nombre màssic separat per un espai: «urani 233».

9.64 Per a indicar la velocitat a què va un cos, empren la preposició a :

* La velocitat amb què es mou un cos...

La velocitat a la qual es mou un cos...

* Calculeu amb quina velocitat lineal es mou la superfície lateral del tambor de la rentadora.

Calculeu a quina velocitat lineal es mou la superfície lateral del tambor de la rentadora.

9.65 Els noms de satèl·lits artificials s'escriuen en cursiva i amb caixa alta inicial; en canvi, els noms de programes espacials s'escriuen en rodona (taula 18). La numeració que generalment porten els satèl·lits artificials que pertanyen a sèries, missions o programes és aràbiga.

TAULA 18. *Noms de satèl·lits artificials, sondes espacials i laboratoris espacials*

<i>Advanced Technological Satellite</i>
el coet <i>Apollo 12</i>
<i>Challenger</i>
el transbordador <i>Columbia</i>
<i>Estació Espacial Internacional [International Space Station (ISS)]</i>
el programa Gemini
el satèl·lit <i>Giotto</i>
<i>Mariner 3</i>
<i>Orbiting Astronomical Observatory</i>
<i>Orbiting Geophysical Observatory</i>
<i>Salyut 5</i>
el satèl·lit <i>Terra [Earth Observing System (EOS)]</i>
els satèl·lits <i>Meteosat, Hispasat i Intelsat</i>
<i>Skylab 3</i>
<i>Sputnik 1</i>
<i>Venus 13</i>

Els noms dels satèl·lits artificials mantenen la forma de la llengua d'origen, però el primer cop que s'esmenten convé d'adjuntar-los entre parèntesis la sigla corresponent, si en tenen, i la traducció.

L'*Advanced Technological Satellite* (ATS) (satèl·lit tecnològic avançat) és un satèl·lit tecnològic de proves de nous materials.

La nau russa *Soiuz TMA-22*, amb tres tripulants a bord, es va acoblar aquest dimecres amb èxit a l'*Estació Espacial Internacional* (EEI).

9.66 Els noms de programes, sèries o missions espacials s'escriuen en rodona i no porten cap numeració:

Mercury, Gemini, Apollo i Space Shuttle són programes, sèries o missions nord-americans, i Vostok i Soyuz, soviètics

Una missió del programa Pioneer

La missió Juno de la NASA

Els noms de les llançadores espacials s'escriuen amb rodona i amb la grafia que tenen en la llengua d'origen:

Saturno, Atlas-Centaur, Titan, Atlas-Mercury, Delta, Scout, Diamant, Lambda 45, Black Arrow, Thor-Delta són llançadores espacials

Geografia

9.67 Recordem que, en aquesta assignatura, indiquem els milers i els milions amb un punt (cf. el § 8.34).

3□103 m

9.68 Escrivim les comunitats autònomes espanyoles amb la seva forma catalana. En espanyol, les escrivim segons la llengua de cada territori (vegeu la taula 19).

TAULA 19. *Nom de les comunitats autònomes i les regions de l'Estat espanyol*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
Andalusia	Andalucía
Aragó	Aragón
Astúries	Asturias
Illes Balears	Illes Balears
Canàries	Canarias
Castella i Lleó	Castilla y León
Castella - la Manxa	Castilla - La Mancha
Catalunya	Catalunya
Ceuta	Ceuta
Extremadura	Extremadura
Galícia	Galicia
Gibraltar	Gibraltar
Madrid	Madrid
Melilla	Melilla
Múrcia	Murcia
Navarra, Comunitat Foral de	Navarra
el País Basc	Euskadi
el País Valencià	El País Valencià
La Rioja	La Rioja

9.69 La sigla PAC fa referència a *política agrícola comuna*, tant en català com en espanyol. Aquesta denominació desplegada és un nom comú, i, doncs, s'escriu en minúscula.

Grec

9.70 L'obra de referència per a la transcripció de noms propis és el llibre de J. Alberich i M. Ros, *La transcripció dels noms propis grecs i llatins*, Barcelona, 1993. Tanmateix, cal recordar que la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans recomana que els noms propis masculins grecs acabats en *-as* s'escriuin en català acabats en *-es* (*Documents de la Secció Filològica I*, Barcelona, IEC, 1990 <http://publicacions.iec.cat/Front/repository/pdf/00000041/00000059.pdf>); per bé que respectem, a petició de la Comissió Organitzadora de les Proves d'Accés, la decisió final dels professors redactors corresponents.

* Nícias, Eneas, Fídias, Geòrgias

Nícies, Enees, Fídies, Geòrgies

- 9.71** Quan tractem de lingüística, fem servir preferentment *mot* en comptes de **paraula*, en el sentit d'‘unitat significativa que consta d'un o més morfemes, caracteritzada per una certa autonomia funcional dintre d'una oració o un sintagma’.

Responen a les qüestions següents a propòsit del mot ὄς.

- 9.72** Cal que ens fixem a escriure bé les formes següents, referides al mode verbal *participi*.

[català]   ** participi de present

participi present

participi aorist

[espanyol]   participio presente

- 9.73** Els títols de les obres han d'anar sempre acompanyats dels autors corresponents, per a no crear confusió.

Els perses d'Èsquil

Les suplicants d'Èsquil [Eurípides té un drama amb el mateix títol]

Les fenícies d'Eurípides

- 9.74** Fem servir les cometes simples per a indicar les equivalències lèxiques en català o espanyol dels mots grecs.

μικρα (amb valor adverbial): ‘poc’

Història

- 9.75** El mot *Komintern* (‘internacional comunista’), com a nom d'una organització, s'escriu amb majúscula inicial i en rodona. Cal tenir en compte que en català es tracta d'un nom femení, mentre que en espanyol és masculí:

[català]   la Komintern

[espanyol]   el Komintern

- 9.76** Els noms de personatges històrics i polítics s'han d'escriure sencers, com a mínim, la primera vegada que apareixen en el text (taula 20).

TAULA 20. *Noms de personatges històrics i polítics*

<i>Nom</i>	<i>Dades</i>
George H. Bush / George Herbert Bush	1924-
Fidel Castro	1926-
Winston L. S. Churchill / Winston Leonard Spencer Churchill	1874-1965
Eamon De Valera	1882-1975
Mohandas K. Gandhi / Mohandas Karamchand Gandhi	1869-1948
Adolf Hitler	1889-1945
Ruhoilà M. Khomeini [Ruhollah M. Jomeini] / Ruhoilà Musavi Khomeini [Ruhollah Musavi Jomeini]	1902-1989
Vladímir I. Lenin [Vladimir I. Lenin] / Vladímir Iliix Lenin [Vladimir Ilich Lenin]	1870-1924
Abraham Lincoln	1809-1865
Lluís XVI [Luis XVI] / Lluís XVI de França [Luis XVI de Francia]	1754-1793
Luiz I. Lula da Silva / Luiz Inácio Lula da Silva	1945-
Richard M. Nixon / Richard Milhous Nixon	1913-1994
Enric Prat de la Riba i Sarràs	1870-1917
Maximilien de Robespierre	1758-1794
Iossif V. D. Stalin [Iósif V. D. Stalin] / Iossif Vissariónovitx Djugaixvili Stalin [Iósif Vissariónovich Dzugashvili Stalin]	1879-1953
Josep Torras i Bages	1846-1916
Harry S. Truman / Harry Swinomish Truman	1894-1972
Thomas W. Wilson / Thomas Woodrow Wilson	1856-1924
Mao Zedong	1893-1976

9.77 Cal tenir en compte que els noms de fets històrics destacats s'escriuen tal com recull la taula 21.

TAULA 21. *Noms de fets històrics*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
el bienni 1931-1933	el bienio 1931-1933
el bienni 1933-1936 / el «bienni negre»	el bienio 1933-1936 / el «bienio negro»
la Constitució del 1876	la Constitución de 1876
la Constitució del 1931	la Constitución de 1931
la dictadura de Primo de Rivera	la dictadura de Primo de Rivera
els Fets de Maig del 1937	los Sucesos de Mayo de 1937
els Fets d'Octubre del 1934	los Sucesos de Octubre de 1934
el franquisme	el franquismo
el Memorial de Greuges	el Memorial de Greuges (Memorial de Agravios)
el Poder central (Bases de Manresa del 1892)	el Poder central (Bases de Manresa de 1892)
la política econòmica desarrollista del règim franquista	la política económica desarrollista del régimen franquista
la Restauració	la Restauración
la Setmana Tràgica	la Semana Trágica
el torn pacífic	el turno pacífico

Història de l'art

9.78 Escrivim els noms complets dels artistes, llevat que es tracti d'un pseudònim.

* Leonardo

* *Da Vinci*

Leonardo da Vinci

9.79 A l'hora d'escriure el nom propi d'un artista, hem de comprovar prèviament si figura a la taula 22. En general, l'obra de referència per a aquests noms és *L'enciclopèdia* (<http://www.encyclopedia.cat>). També són fiables els llocs web corresponents als museus on se'n conserven les obres.

TAULA 22. *Noms propis d'artistes*

Bernini, Gian Lorenzo	Ingres, Jean-Auguste-Dominique
Blay, Miquel	Kahlo, Frida
Borromini, Francesco	Kandinsky, Vassili / Kandinsky, Vasili (esp.)
Bosch / El Bosco (esp.)	Le Corbusier, Charles Édouard Jeanneret
Botticelli, Sandro	Le Nôtre, André
Bramante, Donato	Le Vau, Louis
Braque, Georges	Lisip / Lisipo (esp.)
Brunelleschi, Filippo di Ser	Llimona, Josep
Calder, Alexander	Manet, Édouard
Calícrates / Calícates (esp.)	Mansart, Jules Hardouin
Canova, Antonio	Mena, Pedro de
Caravaggio, Michelangelo Merisi da	el Mestre de Boí / el Maestro de Boí (esp.)
Casas, Ramon	Miquel Àngel / Miguel Ángel (esp.)
Cézanne, Paul	Miró / Mirón (esp.) (escultor grec)
Chillida, Eduardo	Miró, Joan
Cimabue	Mnèsicles
Courbet, Gustave	Monet, Claude
Dalí, Salvador	Munch, Edvard
Dalmau, Lluís	Palladio, Andrea
David, Jacques-Louis	Policlet / Policleto (esp.)
Delacroix, Ferdinand-Victor-Eugène	Pollock, Jackson Paul
Domènech I Montaner, Lluís	Praxíteles
Donatello	Puig i Cadafalch, Josep
Eiffel, Alexandre-Gustave	Rafael (vegeu <i>Sanzio, Raffaello</i>)
El Greco	Rembrandt
Ernst, Max	Renoir, Pierre-Auguste
Eyck, Jan van	Rodin, François-Auguste
Fídies / Fidias (esp.)	Rohe, Ludwig Mies van der
Fílocles / Filocles (esp.)	Rubens, Peter Paulus
Fortuny, Marià	Ruiz Picasso, Pablo
Fragonard, Jean-Honoré	Sanzio, Raffaello
Gargallo, Pau / Gargallo, Pablo (esp.)	Serra, Pere
Gaudí, Antoni	Tàpies, Antoni
Gentilleschi, Artemisia / Gentilleschi, Artemisia (esp.)	Ticià / Tiziano (esp.)
Ghiberti, Lorenzo	Velázquez, Diego Rodríguez de Silva y
Giotto di Bondone	Vermeer, Johannes
Gogh, Vincent van	Verrocchio, Andrea del
Goya, Francisco de	Vinci, Leonardo da
Horta, Victor	Warhol, Andy
Ictinos	Wright, Frank Lloyd
	Zurbarán, Francisco de

9.80 Quan demanem que es defineixin termes de la matèria de què tracta l'exercici, escrivim els termes en rodona si són catalans, fins i tot aquells que tenen un ús metalingüístic. Això permet diferenciar-los dels termes estrangers, que van en cursiva.

Definiu aquests termes: rococó, pinacle...

Definiu breument dos d'aquests termes: futurisme, esbós, *action painting*...

9.81 No és adequat emprar el mot **ismes*, que substituïm per *tendències*.

* els ismes artístics d'entreguerres

les tendències artístiques d'entreguerres

9.82 Els noms dels moviments artístics s'escriuen, generalment, amb la inicial en majúscula, mentre que s'escriuen generalment en minúscula els estils, corrents i tendències (taula 23).

TAULA 23. *Moviments, estils, corrents i tendències artístics*

<i>Moviments</i>	<i>Estils, corrents, tendències</i>
Barroc	art òptic (<i>op art</i>)
Cubisme	art pobre
Dadaisme	art pop (<i>pop art</i>)
Decadentisme	avantguardisme
Expressionisme	gòtic
Fauvisme	impressionisme
Futurisme	neoimpressionisme
Modernisme	postimpressionisme
Neoclassicisme	puntillisme
Renaixement	realisme
Romanticisme	romànic
Simbolisme	tenebrisme
Surrealisme	transavantguardisme

9.83 Les advocacions de la Mare de Déu s'escriuen en majúscula (*Mare de Déu de la **S**alut, Mare de Déu de la **C**andela, Mare de Déu del **C**amí, Mare de Déu de la **R**oca*). Per això, es manté la majúscula en els títols de les pintures o escultures, com la *Mare de Déu de les **R**oques*, de Leonardo da Vinci, que és una representació d'aquesta advocació.

En les obres artístiques cal no confondre les denominacions de les advocacions (que són molt variades i generalment apareixen al santoral) amb altres denominacions que ajuden a identificar l'obra, com la *Mare de Déu dels **C**onsellers*, de Lluís Dalmau, que és una pintura en què apareix la Mare de Déu envoltada dels consellers.

D'altra banda, quant a l'ús en majúscula o minúscula dels termes *sant* i *santa*, vegeu l'epígraf 5.3.

9.84 Hi ha títols d'obres d'art que presenten de vegades dubtes quant a la grafia del títol en català o en espanyol. En les taules 24, 25 i 26 podem comprovar el títol de diverses obres pictòriques, escultòriques i arquitectòniques, respectivament.

Les obres d'art pictòriques porten la inicial absoluta del títol en majúscula, es componen en cursiva i van seguides del nom de l'autor o autora en rodona. Els conjunts iconogràfics o les obres que no tenen un títol específic s'escriuen en minúscula i es componen en rodona.

Quant a l'escriptura dels títols en general, vegeu l'epígraf 5.7.

TAULA 24. TÍTOLS D'OBRES PICTÒRIQUES

Català	Espanyol
<i>Els afusellaments del 3 de maig</i> , de Francisco de Goya	<i>Los fusilamientos del 3 de mayo</i> , de Francisco de Goya
<i>La càrrega</i> , de Ramon Casas	<i>La carga</i> , de Ramon Casas
<i>Composició IV</i> , de Vassili Kandinsky	<i>Composición IV</i> , de Vasili Kandinsky
conjunt iconogràfic de Sant Climent de Taüll (Vall de Boí, Alta Ribagorça)	conjunto iconográfico de Sant Climent de Taüll (Vall de Boí, Alta Ribagorça)
<i>Creu i R</i> , d'Antoni Tàpies	<i>Creu i R</i> , de Antoni Tàpies
<i>El crit</i> , d'Edvard Munch	<i>El grito</i> , de Edvard Munch
<i>Dànae rebent la pluja d'or</i> , de Ticià	<i>Dánae recibiendo la lluvia de oro</i> , de Tiziano
<i>El dinar campestre</i> , d'Édouard Manet	<i>La merienda campestre</i> , de Édouard Manet
<i>Enterrament a Ornans</i> , de Gustave Courbet	<i>Entierro en Ornans</i> , de Gustave Courbet
<i>Escola d'Atenes</i> , de Rafael	<i>Escuela de Atenas</i> , de Rafael
frontal de l'altar d'Avià (Berguedà)	frontal del altar de Avià (Berguedà)
<i>El gran masturbador</i> , de Salvador Dalí	<i>El gran masturbador</i> , de Salvador Dalí
<i>El gronxador</i> , de Jean-Honoré Fragonard	<i>El columpio</i> , de Jean-Honoré Fragonard
<i>Guernica</i> , de Pablo Ruiz Picasso	<i>Guernica</i> , de Pablo Ruiz Picasso
<i>Impressió. Sol ixent</i> , de Claude Monet	<i>Impresión. Sol naciente</i> , de Claude Monet
<i>Interior holandès</i> , de Joan Miró	<i>Interior holandés</i> , de Joan Miró
<i>El jardí de les delícies</i> , del Bosch	<i>El jardín de las delicias</i> , del Bosco
<i>Judit i Holofernes</i> , d'Artemisia Gentileschi	<i>Judit y Holofernes</i> , de Artemisia Gentileschi
<i>Els jugadors de cartes</i> , de Paul Cézanne	<i>Los jugadores de cartas</i> , de Paul Cézanne
<i>El jurament dels Horacis</i> , de Jacques-Louis David	<i>El juramento de los Horacios</i> , de Jacques-Louis David
<i>La Llibertat guiant el poble</i> , de Ferdinand-Victor-Eugène Delacroix	<i>La Libertad guiando al pueblo</i> , de Ferdinand-Victor-Eugène Delacroix
<i>La lliçó d'anatomia del doctor Tulp</i> , de Rembrandt	<i>La lección de anatomía del doctor Tulp</i> , de Rembrandt
<i>Mare de Déu dels consellers</i> , de Lluís Dalmau	<i>Virgen de los consejeros</i> , de Lluís Dalmau
<i>El marxisme sanarà els malalts</i> , de Frida Kahlo	<i>El marxismo dará salud a los enfermos</i> , de Frida Kahlo
<i>El matrimoni Arnolfini</i> , de Jan van Eyck	<i>El matrimonio Arnolfini</i> , de Jan van Eyck
<i>Las Meninas</i> , de Diego Rodríguez de Silva y Velázquez (o, simplement, «de Velázquez»)	<i>Las Meninas</i> , de Diego Rodríguez de Silva y Velázquez (o, simplement, «de Velázquez»)
<i>La mort de la Mare de Déu</i> , de Michelangelo Merisi da Caravaggio (o, simplement, «de Caravaggio»)	<i>La muerte de la Virgen</i> , de Michelangelo Merisi da Caravaggio (o, simplement, «de Caravaggio»)
<i>El naixement de Venus</i> , de Sandro Botticelli	<i>El nacimiento de Venus</i> , de Sandro Botticelli
<i>La nit estrellada</i> , de Vincent van Gogh	<i>La noche estrellada</i> , de Vincent van Gogh
<i>Número 1</i> , de Jackson Paul Pollock	<i>Número 1</i> , de Jackson Paul Pollock
<i>La persistència de la memòria</i> , de Salvador Dalí	<i>La persistencia de la memoria</i> , de Salvador Dalí
<i>La resurrecció de Llätzer</i> , de Giotto di Bondone	<i>La resurrección de Lázaro</i> , de Giotto di Bondone
<i>Retaule de l'Esperit Sant</i> , de Pere Serra	<i>Retablo del Espíritu Santo</i> , de Pere Serra
<i>Sopa Campbell's</i> , d'Andy Warhol	<i>Sopa Campbell's</i> , de Andy Warhol
<i>Tapís de la Creació</i> (catedral de Girona)	<i>Tapiz de la Creación</i> (catedral de Girona)
<i>Les tres Gràcies</i> , de Peter Paulus Rubens	<i>Las tres Gracias</i> , de Peter Paulus Rubens
<i>Vista de Delft</i> , de Johannes Vermeer	<i>Vista de Delft</i> , de Johannes Vermeer
<i>Volta de la Capella Sixtina</i> , de Miquel Àngel	<i>Bóveda de la Capilla Sixtina</i> , de Miguel Ángel

Les obres d'art escultòriques porten la inicial absoluta del títol en majúscula, es componen en cursiva i van seguides del nom de l'autor o autora en rodona. Si es tracta d'elements escultòrics adossats a una obra arquitectònica, com ara un timpà o un fris, els considerem obres arquitectòniques.

TAULA 25. *Títols d'obres escultòriques*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
<i>Amor i Psique</i> , d'Antonio Canova	<i>Eros y Psique</i> , de Antonio Canova
<i>Apollo i Dafne</i> , de Gian Lorenzo Bernini	<i>Apolo y Dafne</i> , de Gian Lorenzo Bernini
<i>August de Prima Porta</i>	<i>Augusto de Prima Porta</i>
<i>Columna Trajana</i> (Roma)	<i>Columna Trajana</i> (Roma)
<i>Desconsol</i> , de Josep Llimona	<i>Desconsuelo</i> , de Josep Llimona
<i>Diadumen</i> , de Policlet	<i>Diadúmeno</i> , de Policleto
<i>Discòbol</i> , de Miró	<i>Discóbolo</i> , de Mirón
<i>Elogi de l'aigua</i> , d'Eduardo Chillida	<i>Elogio del agua</i> , de Eduardo Chillida
<i>Guerrers de Riace</i>	<i>Guerreros de Riace</i>
<i>Hermes amb Dionís infant</i> , de Praxíteles	<i>Hermes con el niño Dionisio</i> , de Praxíteles
<i>Kouros d'Anàvissos</i>	<i>Kouros de Anabyssos</i>
<i>Laocoont i els seus fills</i>	<i>Laocoonte y sus hijos</i>
<i>Magdalena penitent</i> , de Pedro de Mena	<i>Magdalena penitente</i> , de Pedro de Mena
<i>Majestat Batlló</i>	<i>Majestad Batlló</i>
<i>Maman</i> , de Louise Bourgeois	<i>Maman</i> , de Louise Bourgeois
<i>Marededéu de Sallent de Sanaiija</i> (Segarra)	<i>Virgen con el Niño de Sallent de Sanaiija</i> (Segarra)
<i>Marededéu de Veciana</i>	<i>Virgen de Veciana</i>
<i>Mobile</i> , d'Alexander Calder	<i>Mobile</i> , de Alexander Calder
<i>El pensador</i> , de François-Auguste Rodin	<i>El pensador</i> , de François-Auguste Rodin
<i>Pietat vaticana</i> , de Miquel Àngel	<i>Piedad vaticana</i> , de Miguel Àngel
<i>Els primers freds</i> , de Miquel Blay	<i>Los primeros fríos</i> , de Miquel Blay
<i>El profeta</i> , de Pau Gargallo	<i>El profeta</i> , de Pablo Gargallo
<i>Sarcòfag dels esposos</i> (Cerveteri, Itàlia)	<i>Sarcófago de los esposos</i> (Cerveteri, Italia)

Les obres d'art arquitectòniques porten en majúscula la inicial de cadascun dels elements significatius del títol (la inicial absoluta s'escriu en minúscula si el primer mot correspon a la denominació genèrica o si designa una part de l'edifici), es componen en rodona i van seguides del nom de l'autor o autora o bé del topònim corresponent al lloc on estan situades.

TAULA 26. *Títols d'obres arquitectòniques*

<i>Català</i>	<i>Espanyol</i>
Acròpolis d'Atenes	Acrópolis de Atenas
altar de Zeus a Pèrgam	altar de Zeus en Pérgamo
aqüeducte de Segòvia	acueducto de Segovia
capella dels Scrovegni (capella de l'Arena)	capilla de los Scrovegni (capilla de la Arena)
casa del poeta tràgic (Pompeia)	casa del poeta trágico (Pompeya)
Casa Kaufmann (Casa de la Cascada)	Casa Kaufmann (Casa de la Cascada)
Casa Milà, d'Antoni Gaudí	Casa Milà, de Antoni Gaudí
Casa Tassel, de Victor Horta	Casa Tassel, de Victor Horta
el Colosseu (Roma)	el Coliseo (Roma)
columnata de la plaça de Sant Pere	columnata de la plaza de San Pedro
Erectèon (Atenes)	Erecteión (Atenas)
Llotja de València	Lonja de Valencia
Maison Carrée (Nimes)	Maison Carrée (Nimes)
monestir de Poblet (Conca de Barberà)	monasterio de Poblet (Conca de Barberà)
Palau de la Música Catalana, de Lluís Domènech i Montaner	Palau de la Música Catalana, de Lluís Domènech i Montaner
Palau de Versalles i jardins adjacents, de Louis Le Vau, Jules Hardouin-Mansart i André Le Nôtre	Palacio de Versalles y jardines adyacentes, de Louis Le Vau, Joules Hardouin-Mansart i André Le Nôtre
Panteó d'Agripa (Roma)	Panteón de Agripa (Roma)
Partenó (Atenes)	Partenón (Atenas)
Pavelló Alemany de Barcelona, de Ludwig Mies van der Rohe	Pabellón Alemán de Barcelona, de Ludwig Mies van der Rohe
portalada del monestir de Santa Maria de Ripoll	portada del monasterio de Santa Maria de Ripoll
San Carlo alle Quattro Fontane, de Francesco Borromini	San Carlo alle Quattro Fontane, de Francesco Borromini
San Lorenzo, de Filippo di Ser Brunelleschi	San Lorenzo, de Filippo di Ser Brunelleschi
San Pietro in Montorio, de Donato Bramante	San Pietro in Montorio, de Donato Bramante
Sant Vicenç de Cardona	Sant Vicenç de Cardona
Santa Sofia de Constantinoble	Santa Sofía de Constantinopla
teatre d'Epidaure (Argòlida, Grècia)	teatro de Epidauro (Argólida, Grecia)
timpà de l'església de Sant Pere de Moissac (França)	tímpano de la iglesia de Sant Pere de Moissac (Francia)
torre Eiffel, d'Alexandre-Gustave Eiffel	torre Eiffel, de Alexandre-Gustave Eiffel
les Torres Bessones (World Trade Center, Nova York)	las Torres Gemelas (World Trade Center, Nueva York)
Villa Capra (La Rotonda), d'Andrea Palladio	Villa Capra (La Rotonda), de Andrea Palladio

Història de la filosofia

- 9.85** La referència bibliogràfica dels textos de filosofia ha de tenir l'estructura següent: autor o autora, títol de l'obra, llibre o apèndix.

René DESCARTES. *Meditacions metafísiques*, VI

David HUME. *Investigació sobre els principis de la moral*, apèndix I

PLATÓ. *La República*, IV

- 9.86** La primera vegada que s'esmenta el nom d'un filòsof cal escriure'n el nom i el cognom, llevat del cas que es tracti del títol d'un tema que l'examinand ha de desenvolupar.

3. Expliqueu i justifiqueu per què afirma **René Descartes** en el text: «I això bastaria per a ensenyar-me que la ment és del tot diferent del cos, si no ho sabés ja d'abans». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de **Descartes** que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

OPCIÓ B. Desenvolpeu el tema següent: *La metafísica de **Descartes***.

Literatura castellana

- 9.87** En aquesta matèria les crides a peu de pàgina es fan amb números al final de la línia, en el cas de la poesia, i després del mot, en el cas de la narrativa. Les notes al peu es componen en cursiva, seguides de dos punts i l'explicació del significat del terme o expressió, entre cometes simples.

Coma en dorada vajilla 10
el Príncipe mil cuidados,
como píldoras dorados,²
que yo en mi pobre mesilla
quiero más una morcilla³
que en el asador reviente, 15
y ríase la gente.

2. 'las mil preocupaciones (*cuidados*) del príncipe no tendrán solución (*como píldoras dorados*) por comer con vajilla dorada'.
3. *quiero más*: 'prefiero'.

Literatura catalana

- 9.88** En el cas que calgui fer una nota al peu de text, si només n'hi ha una emparem l'asterisc com a crida i disposarem la nota de la manera següent:

—Ja ho sé! Ens ho podem fer a la **ratlleta**.^{*} Si guanyeu vós podeu usar el meu uniforme correcte i fer-me presoner; si guanyo jo, el presoner sereu vós i el material de guerra que porteu passarà a les nostres mans. Fet?

S'hi avingué, jugàrem i vaig guanyar jo. Aquella mateixa tarda, entrava al campament, portant el meu botí, i quan el general, ple de satisfacció pel meu treball, em va preguntar quina recompensa volia, li vaig dir que, si no li feia res, em quedaria la bicicleta.

^{*} La *ratlleta* és un joc tradicional català que consisteix a fer una marca a terra (una ratlla), i els jugadors, per torns, llancen patacons des d'una distància determinada. El jugador que llança el patacò més proper a la marca es queda amb tots els patacons llançats.

Si n'hi ha més d'una, emparem la numeració amb xifres aràbigues.

Llatí

- 9.89** L'obra de referència per a la transcripció de noms propis llatins és el llibre de J. Alberich i M. Ros, *La transcripció dels noms propis grecs i llatins*, Barcelona, 1993. Per exemple, els topònims llatins *Acesta*, *Drepanum* i *Puteum* s'han d'utilitzar amb la forma que aparegui en l'obra de referència principal. De manera que s'utilitzen les formes regularitzades *Acesta*, *Drèpanum* i *Putèols*, però no les formes modernes

(*Segesta, Trapani i Pozzuoli*), ni denominacions antigues avui en desús (p. ex.: *Tràpena*).

9.90 En els exercicis en què hi ha un espai en blanc que s'ha d'emplenar, cal deixar ben clara la manera en què els examinands han de marcar la resposta correcta. Per exemple,

Encercleu la lletra de l'opció correcta per a cada espai en blanc, per tal de completar els fragments següents:

1. «A la costa hi ha la colònia de _____, de sobrenom *Faventia*, les poblacions de ciutadans romans de Bètulo i Iluro, el riu Arno, Blandes i el riu Alba». (Plini el Vell)

- a) Mèrida
- b) Tàrraco
- c) Ilerda
- d) Bàrcino

O bé,

Completeu cada una de les vuit frases següents amb UNA de les dotze expressions llatines que us proposem a continuació. Escriviu en l'espai en blanc la lletra de la resposta que correspon en cada cas.

a) *in crescendo*, b) *accessit*, c) *ex cathedra*, d) *persona non grata*, e) *in flagranti*, f) *in extremis*, g) *requiem*, h) *bis*, i) *ex abrupto*, j) *uiceversa*, k) *uersus*, l) *ad hoc*.

1. Els aplaudiments del públic no van cessar fins que va concedir un ____.
2. El to despectiu de les intervencions va anar ____, fins que el moderador els va expulsar de la sala.

Llengua castellana i literatura

9.91 La denominació oficial d'aquesta matèria en les proves és en espanyol: *Lengua castellana i literatura*.

9.92 Quan fem referència a fragments que apareixen subratllats en el text, utilitzem la cursiva.

Explique el significado de las siguientes expresiones, subrayadas en el texto:

[1 punto]

- a) *condimenta los alimentos*
- b) *líneas armoniosas*
- c) *alta costura*
- d) *las necesidades primarias*

9.93 Escrivim entre cometes els fragments de text citats en les qüestions, i en cursiva els elements respecte dels quals es demana alguna valoració.

Observe la siguiente oración del texto: «No le basta vestirse para abrigarse, sino que añade, a esta función tan elemental, la exigencia de confeccionar su ropa con determinadas formas y colores», y conteste las siguientes cuestiones:

[1,5 puntos]

- a) Diga cuál es el primer verbo en forma personal y cuál es su sujeto.
- b) Diga qué categoría gramatical tiene *sino*.
- c) Diga a qué nombre del texto alude *le*.
- d) Diga qué función sintáctica desempeña *con determinadas formas y colores*.

- 9.94** Per a destacar una expressió dins un fragment, o simplement per a marcar-lo, podem utilitzar també el subratllat, si els professors redactors així ho especifiquen en l'enunciat de l'exercici.

En las primeras líneas del texto se encuentran dos oraciones en las que se utiliza el verbo *estar*: «¿No estás harta de mí?» y «¿Por qué [...] estabas hoy en el cuarto de mi tío?».

3.3. Observe las siguientes oraciones:

1. Los asaltantes golpearon a la víctima.
2. Los asaltantes injuriaron a la víctima.
3. El jurado prescindió de la víctima durante el alegato final.
4. ¿Qué hacer si has sido la víctima de un acto violento o delictivo?

De las siguientes opciones, elija la única que identifica de manera correcta y ordenada la función sintáctica que desempeñan los elementos subrayados en cada una de las oraciones anteriores.

- 9.95** Segons el *Diccionario panhispánico de dudas* (2a ed., Madrid, Santillana, 2005), el verb acostuma a anar en singular quan el subjecte va posposat i els elements coordinats són noms abstractes o no comptables, especialment si apareixen sense determinació.

Se valorará la adecuación, coherencia y originalidad.

Llengua catalana i literatura

- 9.96** Quan fem referència a fragments subratllats en el text, utilitzem la cursiva.

Considereu el fragment següent, subratllat en el text:

revela com es va manipular la fotografia un cop publicada per part dels polítics nord-americsans no sols per pujar l'autoestima nacionalista del seu país sinó també per mirar d'aconseguir fons i mantenir més viu que mai l'esforç bèl·lic d'un exèrcit que no passava precisament pel millor moment.

Considereu els fragments següents, subratllats en el text:

- 1) *¡Jo voldria dir-vos-ho*
- 2) *i no sé com fer-ho*
- 3) *Ja no m'ho és, l'amo*

- 9.97** En les qüestions d'elecció múltiple, quan només una de les opcions és la correcta, escrivim la paraula *una* en majúscules. Escrivim les lletres de les opcions *a*, *b*, etc., juntament amb el parèntesi de tancament, en negreta, i les expressions en ús metalingüístic, en cursiva.

Considereu el fragment següent, subratllat en el text: *Ho fa amb l'habitual rigor, elegància i classicisme, però aquest cop va més enllà ja que vol presentar la mateixa història.*

De les opcions següents, només UNA és correcta. Indiqueu-la:

- a) *Ho* és un pronom feble que fa la funció de predicatiu del subjecte del verb *fa*.
- b) *Però* és una conjunció de subordinació que introdueix una subordinada adversativa.
- c) *Aquest cop* és un sintagma nominal que fa de subjecte del verb *va*.
- d) *Ja* és un adverb que forma part d'una locució conjuntiva que introdueix una oració subordinada causal.

8.98 Per a destacar elements d'una frase fem servir el subratllat.

- Esbrineu si els pronoms febles *hi* que figuren en les expressions següents tenen [...]:
- a) a casa meva només *hi* he vist alegria i benestar
- b) I ja *hi* va ser

Si els professors redactors especifica en l'enunciat que els mots o expressions van subratllats, en cursiva o en negreta, respectem aquesta indicació tipogràfica.

Llengua estrangera (anglès, francès, alemany o italià)

9.99 Vegeu l'epígraf 7.44 per als aspectes concrets de la puntuació en cada llengua i l'epígraf 8.42 per a la composició de les referències bibliogràfiques dels textos de suport.

9.100 Pel que fa a la disposició dels glossaris d'equivalents dels textos de suport, vegeu els epígrafs 8.36-8.37.

A banda, cal tenir en compte que a la part de la prova auditiva també hi ha un glossari d'equivalents en català i espanyol que s'ha de compondre de la manera següent:

- r Hafen*: port / puerto
s Fischerboot: barca de pescador / barca de pescador
s Feuerzeug: encenedor / encendedor
s Kühlhaus: cambra de refrigeració / cámara de refrigeración
beruhigen: tranquil·litzar / tranquilizar

9.101 En francès els ordinals referits a segles es poden escriure de les maneres següents (taula 27):

TAULA 27. Forma dels ordinals dels segles en francès

Formes correctes	Formes incorrectes
le I ^{er} siècle	le 1 ^e siècle
le II ^e siècle	le II ^{eme} siècle
le III ^e siècle	le III ^{eme} siècle
le IX ^e siècle	le IX ^o siècle
le X ^e siècle	le X ^{eme} siècle

Matemàtiques

9.102 Componem els símbols dels operadors matemàtics (+, =, :, Σ, etc.) en rodona.

9.103 En general, componem els símbols de totes les funcions en cursiva. Hem de tenir en compte que entre *f* i *(x)* no hi ha espai, però evitem que es trepitgin.

$$f(x) = \frac{x^2 - 8}{x^2 - 4x + 4}$$

9.104 Les constants matemàtiques s'escriuen en rodona, a diferència de les incògnites, que van en cursiva. Així, doncs, les constants « π » (constant d'Arquimedes, $\pi \approx 3,14159265\dots$), « e » (constant d'Euler o de Napier, $e \approx 2,7182818284\dots$), « i » (nombre imaginari, $i^2 = -1$) i « Φ » (nombre auri, $\Phi \approx 1,618\ 033\ 988\ 7\dots$) van sempre en rodona.

9.105 Escrivim un espai fi davant i un darrere dels operadors matemàtics.

$$2 + 3 = 5$$

9.106 Componem els vectors ($\mathbf{a}$) i les matrius en negreta cursiva ($\mathbf{A}$).

$$\mathbf{A} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

9.107 Els signes *prima* o primera ('), *segones* ("), *terceres* (""), etc., han de ser rectes i han d'estar una mica inclinats cap a la dreta per la part de dalt: F', F".

9.108 Diem que « x és més gran o més petit que y », en comptes de dir que *« x és major o menor que y ».

9.109 Escrivim els intervals i les coordenades deixant un espai després de la coma que separa els dos nombres inclosos en l'interval o coordenada: «(0, -2)». Recordeu que hi ha intervals oberts, que delimitem amb els signes ( ) o] [, i intervals tancats, que delimitem amb els signes [ ]. En el cas que un dels nombres de la coordenada porti un decimal, deixem un espai fi davant i darrere de la coma que separa els dos nombres que conformen la coordenada.

$$* (0,5;3,2)$$

$$(0,5 , 3,2)$$

En els intervals d'estadística, però, no es deixa cap espai entre la coma i els nombres, i l'interval es delimita amb la combinació dels signes [ ).

$$* [15, 45)$$

$$[15,45)$$

9.110 En els exercicis en què es demana que es determini l'equació d'una recta paral·lela a una altra recta, hi afegirem la paraula *recta* per a més claredat.

Indiqueu l'equació de la recta paral·lela a la recta d'equació $2x - 3y - 1 = 0$

9.111 Per a les funcions trigonomètriques i hiperbòliques emprem els símbols recomanats per la IUPAC:

$\sin x$	(sinus de x)	$\sinh x$	(sinus hiperbòlic de x)
$\cos x$	(cosinus de x)	$\cosh x$	(cosinus hiperbòlic de x)
$\tan x$	(tangente de x)	$\tanh x$	(tangente hiperbòlica de x)
$\cot x$	(cotangente de x)	$\coth x$	(cotangente hiperbòlica de x)
$\arcsin x$	(arcsinus de x)	$\arctan x$	(arctangente de x)
$\arccos x$	(arccosinus de x)		

9.112 Expressem el domini d'una funció amb el símbol Dom, en rodona, no pas amb una D tota sola:

* $\boxed{D}(f)$

$\boxed{\text{Dom}}(f)$

9.113 En matemàtiques, s'utilitza sempre el terme *altura*. També s'utilitza el terme *longitud*. (Per als noms de les dimensions dels objectes, vegeu l'epígraf 4.7 i la taula 3. Vegeu, a més, l'epígraf 9.40, en l'apartat de dibuix tècnic.)

Calculeu l' $\boxed{\text{altura}}$ del triangle de vèrtexs A , B i C .

Anomeneu x el costat de la base del prisma i y l' $\boxed{\text{altura}}$.

Un segment de $\boxed{\text{longitud}}$ fixada m recolza sobre els eixos de coordenades.

9.114 Altres símbols utilitzats en matemàtiques són els que figuren en la taula 28.

TAULA 28. Símbols emprats en matemàtiques

<i>Símbol</i>	<i>Significat</i>	<i>Exemple</i>
u	unitat	$\frac{25}{5} = 5 \text{ u}$

Matemàtiques aplicades a les ciències socials

9.115 Els vèrtexs, els punts i els costats de figures geomètriques s'escriuen en cursiva.

Construïm en el pla el triangle de $\boxed{\text{vèrtexs } A}(-3, 1)$, $\boxed{B}(1, 2)$ i $\boxed{C}(-2, 3)$.

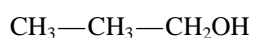
Justifiqueu si els $\boxed{\text{punts } P}(0, 2)$, $\boxed{Q}(2, 2)$ i $\boxed{R}(-1, 2)$ són interiors, exteriors o es troben sobre els costats del triangle.

Química

9.116 Escrivim la valència amb què actua un element en un compost entre parèntesis i sense espai entre el nom de l'element i el parèntesi.

nitrat de $\boxed{\text{coure(II)}}$

- 9.117** En les fórmules estructurals de química orgànica, en què s'indiquen els enllaços químics principals (generalment, entre carbonis), el guió d'enllaç és més llarg que el signe menys (–) però més curt que el guió d'incís (—), i no hi ha d'haver espai ni abans ni després del signe.

- 9.118** En català oposem el mot *dissolució* (procés) al mot *solució* (resultat).

Es valoren 5,00 mL d'una solució d'amoniac.

La FEM de la pila depèn de les concentracions de les espècies en dissolució.

En espanyol, en canvi, fem servir *disolución* en els dos sentits.

Se valoran 5,00 mL de una disolución de amoníaco.

La FEM de la pila depende de las concentraciones de las especies en disolución.

A més a més, en química analítica no utilitzem el terme **dissolvent*, sinó *solvent* ('producte que dissol').

- 9.119** El símbol del nombre atòmic és *Z* i s'escriu en cursiva.

DADA: *Z* = 16

- 9.120** Davant els símbols químics i les fórmules químiques simbòliques no apostrofem cap partícula (cf. l'epígraf 7.32). Tanmateix, davant el nom dels compostos químics apliquem les normes generals d'apostrofació sense excepcions:

la combustió de l'*n*-butà i de l'*n*-propà (isòmers dels hidrocarburs respectius) [llegit «l'enabutà» i «l'enapropà»]

l'*α*-D-glucosa o l'*alfa*-D-glucosa [llegit «l'alfadextroglucosa»]

d'*o*-cresol o d'*orto*-cresol [llegit «d'ortocresol»]

l'1,2-etandiamina [llegit «l'udosetandiamina»]

d'*N,N*-bis(2-aminocetil)-1,2-etandiamina [llegit «d'enaenabisdosaminocetil»]

i també

l'enèsim element d'una successió

l'*n*-èsim

però,

la L-tiroxina o la levotiroxina [llegit «la levotiroxina»]

- 9.121** Una expressió sinònima de *pes atòmic* és *massa atòmica relativa*, però no **massa atòmica*, tota sola.

9.122 L'amanitina és un pèptid. Per tant, no té sentit escriure ***pèptid de l'amanitina*.

** el pèptid de l'amanitina

l'amanitina

9.123 La constant d'equilibri de solució d'un electròlit, que sovint s'anomena *producte de solubilitat*, se simbolitza d'acord amb la IUPAC, K_s o K_{sol} , amb el subíndex en rodona. Tanmateix, també podem emprar el símbol K_{sp} , documentat en obres d'especialitat, o bé, K_{ps} , amb el subíndex traduït al català, a petició dels professors redactors.

9.124 Escrivim en rodona els símbols dels elements químics i els de les unitats de mesurament.

25 $\boxed{\text{mL}}$

Els elements químics de nombre atòmic 112, 114 i 116 han estat batejats recentment per la IUPAC amb els noms següents: *copernici* (símbol, Cn), *flerovi* (símbol, Fl) i *livermori* (símbol, Lv), respectivament. Així mateix, la Secció Filològica ha substituït (febrer del 2013) la forma **laurenci* per *lawrenci* (símbol, Lr), nom de l'element de nombre atòmic 103.

9.125 L'entalpia estàndard (o increment d'entalpia estàndard) s'escriu ΔH° . Si volem precisar més, aleshores distingim l'entalpia estàndard de reacció ($\Delta_r H^\circ$) de l'entalpia estàndard de formació ($\Delta_f H^\circ$). Si els professors redactors corresponents així ho volen, també podem utilitzar els símbols ΔH_r° i ΔH_f° .

Calculeu el $\boxed{\Delta H^\circ}$ d'aquesta reacció.

Calculeu el $\boxed{\Delta_r H^\circ}$ d'aquesta reacció.

$\Delta_f H^\circ$ (H_2O , 1)

Apliquem el mateix criteri a l'energia lliure estàndard de formació (o increment d'energia estàndard de formació): $\Delta_f G^\circ$ o, a petició dels professors redactors, ΔG_f° .

$$\Delta_f G^\circ = -339,4 \text{ kJ mol}^{-1}$$

9.126 Si ens referim al nom de la unitat, el plural de la paraula *mol* és *mols*.

Disposem d'un nombre indeterminat de $\boxed{\text{mols}}$.

Disposem de vint $\boxed{\text{mols}}$ de nitrogen dins d'un reactor.

El símbol d'aquesta unitat, que s'anomena de la mateixa manera (mol), és invariable, com tots els símbols.

Disposem de 20 $\boxed{\text{mol}}$ de nitrogen dins d'un reactor.

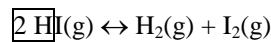
La solubilitat del fluorur de bari expressada en $\boxed{\text{mol}} \text{ L}^{-1}$.

9.127 Podem escriure la paraula *volums* desenvolupada o abreujada.

aigua oxigenada de 2 $\boxed{\text{volums}}$

aigua oxigenada de 2 $\boxed{\text{vol.}}$

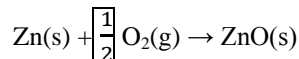
9.128 Pel que fa a les reaccions químiques, deixem un espai fi entre el coeficient i el símbol de la molècula o de l'ió.

9.129 En la formulació química, l'ordre de prioritat de la disposició dels nombres trencats és el següent, segons el context on es trobi el nombre trencat:

a) Si la fórmula està centrada en un paràgraf a part, aleshores donem preferència a la disposició vertical del nombre trencat, per bé que també és admissible la grafia horitzontal.

Considereu la reacció següent:

b) Si la fórmula es troba en línia amb el text del paràgraf, aleshores donem preferència a la disposició horitzontal del nombre trencat, per bé que també és admissible la grafia vertical.

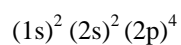
Segons la reacció següent $\boxed{(1/2)} \text{HI} \dots$

9.130 La quantitat de substància o quantitat química, designada amb el símbol n seguit de la substància en qüestió (per exemple, KCl), es pot expressar n_{KCl} o $n(\text{KCl})$. Com a preferent, utilitzem la forma amb subíndex: n_{KCl} ; tanmateix, podem fer servir l'expressió $n(\text{KCl})$ si a continuació no hi ha altres parèntesis que puguin crear cap confusió. Si escollim l'opció amb parèntesis, davant del parèntesi d'obertura no hi ha d'haver cap espai.

n_{KCl}

$n(\text{KCl})$

9.131 En les configuracions electròniques dels àtoms, les lletres minúscules que designen els orbitals electrònics van en rodona. Els parèntesis d'obertura van precedits per un espai fi.

9.132 Les partícules subatòmiques s'escriuen en rodona.

la partícula α (alfa)

γ (fotó)

β (protó)

- 9.133** En la nomenclatura dels sistemes orgànic, inorgànic, macromolecular i bioquímic fem servir lletres gregues en rodona, perquè no són símbols de quantitats físiques, sinó que designen la posició d'una substitució en un enllaç, un afegiment d'un àtom lligat i el mode del pont en compostos coordinats, els grups finals en els noms de base estructural de les macromolècules, i l'estereoquímica en els glícids o carbohidrats i en els productes naturals.

àcid α -etilciclopentaniacètic

β -metil-4-propilciclohexanietanol

α -(triclorometil)- ω -cloropoli(1,4-fenilenometilè)

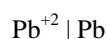
- 9.134** Les lletres que representen els símbols dels elements van en cursiva quan indiquen, en el nom dels compostos químics, afegiments a heteroàtoms; per exemple: *O*-, *N*-, *S*-, i *P*-. D'altra banda, el símbol *H* denota l'hidrogen indicat o afegit.

N-metilbenzamida

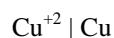
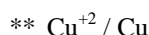
O-etil hexanitioat

naftalè-2-(1*H*)-ona

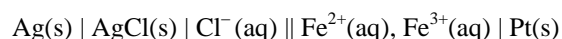
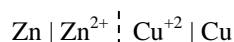
- 9.135** La pila o cèl·la galvànica es representa mitjançant un diagrama com el següent, en què les fases apareixen separades per una pleceta o barra vertical simple (|).

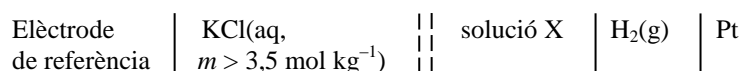
No és admissible representar aquest límit de fase amb una barra inclinada.

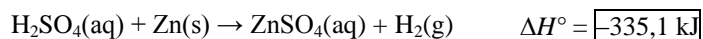
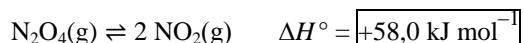
Utilitzem una barra vertical discontinua (|) per a representar la unió entre líquids miscibles que s'estableix entre els ponts salins, per bé que es pot fer servir també la pleceta doble o barra vertical doble (||).

Fem servir una barra vertical doble discontinua (||) per a representar la unió líquida en la qual se suposa que s'ha eliminat el potencial d'unió líquida.

9.136 Per recomanació dels professors redactors, tot i que la IUPAC no fa aquesta distinció, en el cas de les reaccions, l'entalpia s'expressa en kJ mol^{-1} quan hi ha un sol reactiu; en canvi, s'expressa en kJ quan hi ha més d'un reactiu.

9.137 Designem els grups dels elements químics de la taula periòdica amb el mot *grup* i un número de l'1 al 18, distribuïts d'esquerra a dreta. La denominació amb numeració romana i una lletra que s'escriu amb un espai fi de separació es considera obsoleta:

* I A, II A, III A, ..., VIII A

grup 1, grup 2, grup 3, grup 4...

9.138 Vegeu la taula 12 de l'epígraf 9.24 per al nom dels estris de laboratori.

Tecnologia industrial

9.139 No traduïm els subíndexs al català si corresponen a símbols fixats internacionalment. Si es tracta d'abreviacions pròpies de l'autor o autora per a aquesta qüestió concreta, es poden deixar en català. Vegeu els epígrafs 7.21-7.22 per a més informació.

$E_{\text{elèctr}}$ 'energia elèctrica'

E_{diss} 'energia dissipada'

9.140 La constant de Coulomb o constant electrostàtica se simbolitza per mitjà d'una lletra ca minúscula cursiva, no majúscula ($k = 8,988 \times 10^9 \text{ N m}^2 \text{ C}^{-2}$).

10 CRITERIS DE REDACCIÓ DE LES PROVES PER A MÉS GRANS DE 25/45 ANYS PER MATÈRIES

A diferència de les proves per als estudiants provinents de batxillerat, en què cada prova té una versió (o fascicle) en català i una altra en espanyol, les proves per a més grans de 25/45 anys es redacten en català i espanyol en un mateix fascicle. Cada exercici o pregunta de què consta la prova es redacta primer en català i, a continuació, en castellà. El mateix passa amb les instruccions de la prova.

Biologia

10.1 Vegeu els epígrafs de la matèria *biologia* de les proves generals (§ 9.4-9.26).

Comentari de text

10.2 Les preguntes de la prova han de ser formulades en català, fins i tot la referència bibliogràfica dels textos en espanyol que s'han de comentar (incloent-hi la data).

La paradoja reside en que al reclamarse todos ellos transgresores, acaban engrosando la masa innumerable de quienes se definen de igual modo, en tanto que se convertiría realmente en un espécimen único aquel que admitiera con llaneza ser políticamente correcto. Supongo que tampoco es tan mala cierta corrección política, sanamente entendida. Con todo, no me propongo hablar ahora de lo políticamente correcto sino de lo poéticamente correcto. [...]

Javier GOMÁ LANZÓN. «Poéticamente correcto».
El País. Babelia [29 setembre 2012], p. 13

Dibuix tècnic

10.3 Vegeu els epígrafs de la matèria *dibuix tècnic* de les proves generals (§ 9.37-9.43).

Economia de l'empresa

10.4 Vegeu els epígrafs de la matèria *economia de l'empresa* de les proves generals (§ 9.47-9.51).

Estadística

10.5 Les quantitats que són objecte de la pregunta de l'exercici s'escriuen amb xifres aràbigues per tal de facilitar-ne la lectura. En determinats casos, però, sobretot en el cas de les edats, optem per escriure les xifres amb lletres.

Elaboreu una predicció del nombre de línies de banda ampla per a una ciutat que té **8.000** telèfons fixos.

En un conjunt de 30 ciutats de Catalunya s'estudia la relació entre el nombre total de telèfons fixos i el nombre total de línies de banda ampla que hi ha a cada ciutat. Els resultats s'han resumit en la taula de freqüències següent:

Però,

Confeccioneu una taula de freqüències de doble entrada de la variable *edat* i la variable *satisfacció*. La variable *edat* s'ha d'agrupar en dos intervals: **15-45 i 45-75**. La variable *satisfacció* s'ha d'agrupar en dues categories: poca satisfacció (valoració inferior a 7) i molta satisfacció (valoració superior o igual a 7). Entre els més grans de **quaranta-cinc** anys, quin percentatge són homes?

- 10.6** Vegeu els epígrafs de les matèries *matemàtiques aplicades a les ciències socials* (§ 9.115) i *matemàtiques* (§ 9.102-9.114) de les proves generals.

Filosofia

- 10.7** Vegeu els epígrafs de la matèria *història de la filosofia* de les proves generals (§ 9.85-9.86).

Física

- 10.8** Vegeu els epígrafs de la matèria *física* de les proves generals (§ 9.53-9.66).

Geografia

- 10.9** Vegeu els epígrafs de la matèria *geografia* de les proves generals (§ 9.67-9.69).

Història contemporània

- 10.10** Vegeu els epígrafs de la matèria *història* de les proves generals (§ 9.75-9.77).

Història de l'art

- 10.11** Vegeu els epígrafs de la matèria *història de l'art* de les proves generals (§ 9.78-9.84).

Literatura

- 10.12** Vegeu els epígrafs de les matèries *literatura castellana* i *literatura catalana* (§ 9.87-9.88) de les proves generals.

Llengua castellana

10.13 Vegeu els epígrafs de la matèria *llengua castellana i literatura* de les proves generals (§ 9.91-9.95).

Llengua catalana

10.14 Vegeu els epígrafs de la matèria *llengua catalana i literatura* de les proves generals (§ 9.96-9.98).

Llengua estrangera (anglès, francès, alemany, italià o portuguès)

10.15 Vegeu els epígrafs de la matèria *llengua estrangera* de les proves generals (§ 9.99-9.101).

Matemàtiques

10.16 Vegeu els epígrafs de la matèria *matemàtiques* de les proves generals (§ 9.102-9.114).

Química

10.17 Vegeu els epígrafs de la matèria *química* de les proves generals (§ 9.116-9.138).

11 CRITERIS DE MAQUETACIÓ I CORRECCIÓ

Pauta de treball de la maquetació i la correcció

11.1 Una vegada la Comissió Organitzadora de les Proves d'Accés ha lliurat els originals de les proves, el procés de correcció i d'edició a càrrec de l'Institut d'Estudis Catalans segueix la pauta de treball que mostra la taula 29.

TAULA 29. *Pauta de treball de la maquetació i la correcció*

<i>Fase</i>	<i>Tasca</i>
1	Els maquetistes disposen la maqueta de cada fascicle a partir del text lliurat pels professors redactors de la matèria corresponent. Durant la maquetació apliquen els criteris de disseny establerts prèviament i acordats amb la Comissió Organitzadora de les Proves d'Accés. → Original maquetat
2	Un mateix corrector/a revisa l'original maquetat de tots els fascicles de la mateixa matèria (en les PAU de més grans de 25/45 anys, una matèria té sis fascicles i, en les PAU generals, en té deu), comprova que s'hagin aplicat els criteris de disseny i que la versió catalana i la castellana siguin exactament iguals. També comprova que els dubtes resolts de les persones responsables de la supervisió de continguts de la Comissió Organitzadora de les Proves d'Accés hagin estat incorporats en el text. → Original corregit
3	Un supervisor/a revisa la correcció feta prèviament, resol els dubtes que hagin pogut quedar de la correcció i pren decisions sobre l'adequació dels canvis proposats. → Original supervisat .
4	Els maquetistes introdueixen les correccions marcades en l'original i tornen a imprimir el fascicle. → Primeres proves netes
5	Un altre corrector/a comprova que els maquetistes han introduït bé les correccions. → Primeres proves corregides
6	Els maquetistes introdueixen les correccions de les primeres proves i n'imprimeixen unes altres. → Segones proves netes
7	Un altre corrector/a comprova les segones proves i s'assegura que està tot bé. → Segones proves corregides
8	Els maquetistes introdueixen les correccions de les segones proves i imprimeixen, en principi, la versió final del fascicle. → Terceres proves netes
9	Un corrector/a torna a llegir la versió final de tots els fascicles i comprova que no s'hi ha esmunyit cap error al llarg dels processos de maquetació i correcció, cas en el qual es treuen unes proves noves i es tornen a revisar. → Terceres proves corregides
10	Un coordinador/a de sala o un supervisor/a emplenen la graella de control de comprovacions sistemàtiques abans de la signatura i fa entrar les correccions corresponents als maquetistes. → Primer control de qualitat (graella)
11	Quan la matèria es dona per tancada i definitiva, el coordinador/a general del projecte convoca el professor/a redactor/a corresponent a una reunió final per a la comprovació i la signatura de la prova. → Convocatòria del professor/a redactor/a de la matèria
12	Un coordinador/a de sala o un supervisor/a es reuneix amb el professor/a redactor/a per a comprovar que el contingut dels fascicles de la matèria ha quedat tal com havia proposat en la redacció de l'original de les proves i per a resoldre els dubtes que han quedat pendents. → Comprovació del professor/a redactor/a

<i>Fase</i>	<i>Tasca</i>
13	Si s'hi ha de fer cap esmena, el fascicle és retornat als maquetistes perquè hi introdueixin els canvis darrers del professor/a redactor/a, el qual signa la versió definitiva del fascicle en senyal de conformitat. → Introducció d'esmenes i signatura del professor/a redactor/a
14	Si escau, depenent de la intervenció que hagi fet el professor/a redactor/a en el text dels fascicles, el coordinador/a de sala o el supervisor/a que han atès el professor/a redactor/a emplenen la graella de control de comprovacions sistemàtiques després de la signatura i fa entrar les correccions corresponents als maquetistes. → Segon control de qualitat (graella)
15	El supervisor/a general de la correcció duu a terme la lectura final d'assegurament de la redacció dels enunciats de les proves i de la disposició del text de cada fascicle. → Lectura final
16	El coordinador/a o el supervisor/a que ha atès el professor/a redactor/a comprova definitivament que els canvis s'han introduït correctament i lliura els fascicles de la matèria al coordinador/a general perquè els lliuri al cap de Producció Editorial. → Lliurament a la impremta

Format de les proves

Portades

- 11.2** A la portada hi ha la informació següent: el nom de la matèria, el número de la sèrie, les opcions d'examen, el quadre de qualificacions, els espais per a les etiquetes

Generalitat de Catalunya
 Consell Interuniversitari de Catalunya
 Organització de Proves d'Accés a la Universitat

Proves d'Accés a la Universitat. Curs 2012-2013

Biologia
Sèrie 4

Opció d'examen
(Marqueu el quadre de l'opció triada)

OPCIÓ A

OPCIÓ B

Qualificació			
1	1		
	2		
	3		
2	1		
	2		
	3		
A/B 3	1		
	2		
	3		
A/B 4	1		
	2		
Qualificació final			

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Etiqueta de qualificació

Ubicació del tribunal

Número del tribunal

Districte Universitari de Catalunya

FIGURA 5. Model de portada de fascicle

identificadores i per a la qualificació, l'espai per a escriure la ubicació del tribunal i l'espai per a escriure el número del tribunal. La composició es fa segons l'exemple de la figura 5. L'encapçalament «Proves d'Accés a la Universitat» de cada fascicle s'escriu amb la inicial absoluta i els noms amb majúscula. En el cas de les proves per a més grans de 25/45 anys, l'encapçalament ha de ser «Proves d'Accés a la Universitat per a més grans de 25/45 anys».

Algunes matèries, com per exemple, anàlisi musical, es responen en un quadernet en blanc en què només hi ha el logotip de la Generalitat de Catalunya.

11.3 L'encapçalament (Proves d'Accés a la Universitat) va sempre en català, tant si la prova és en català com en espanyol.

11.4 A la portada, el nom de la matèria ha d'anar escrit en minúscula, llevat de la majúscula inicial.

* **Economia de l'Empresa**

Economia de l'empresa

11.5 Cal comprovar que el quadre de la qualificació que han d'emplenar els professors correctors es correspongui amb la puntuació en què es divideix la prova.

Estructura dels fascicles

11.6 Les proves d'avaluació consisteixen en una sèrie d'exercicis encuadernats en forma de fascicle. Totes les pàgines d'un fascicle, incloent-hi les pàgines en blanc, van numerades, llevat de l'última, que porta al peu una llegenda que indica que l'IEC s'ha encarregat de la correcció lingüística i de l'edició de la prova (figura 6). A més dels exercicis obligatoris, integrats per qüestions numerades, els fascicles contenen exercicis agrupats en unitats estructurals superiors, anomenades *opcions*, entre les quals els aspirants poden triar.

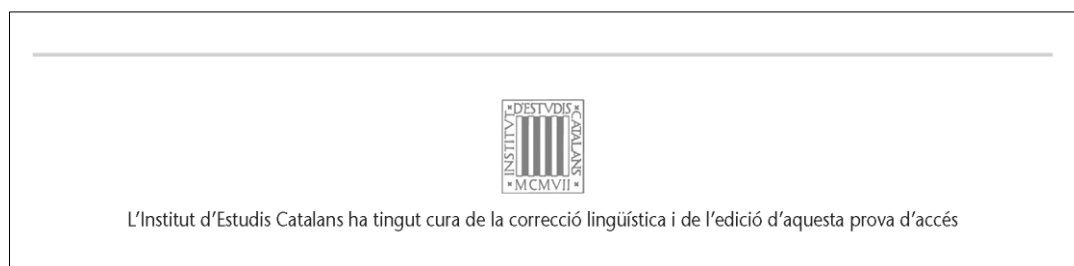

FIGURA 6. *Llegenda que indica que l'IEC s'ha encarregat de la correcció lingüística i de l'edició de la prova*

11.7 Els títols de les opcions s'escriuen en majúscula i negreta, i els dels exercicis, en negreta. Pel que fa a l'enunciat general que sol precedir les qüestions numerades dels exercicis o presenta un element temàtic (com ara un text per comentar o un gràfic), s'escriu en lletra rodona regular i amb els paràgrafs sagnats.

OPCIÓ B

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions següents.

Exercici 1

En una pràctica de laboratori, un grup de segon de batxillerat ha fet un experiment per a demostrar que la llum és una ona. En una altra pràctica, el grup ha fet un experiment per a demostrar que la llum es comporta com un corpuscle.

11.8 Les qüestions van numerades amb un nombre en negreta, seguit d'un punt i un espai. L'enunciat s'escriu en rodona i a caixa a l'esquerra, i els paràgrafs que contingui van sagnats. Les qüestions poden tenir apartats, que s'indiquen amb una lletra minúscula (en negreta cursiva), més un parèntesi de tancament (en negreta rodona). Cal tenir en compte que, entre l'enunciat del primer nivell (**1**) i el del segon (**a**), no s'ha de deixar espai.

1. L'ozó troposfèric és un contaminant que, si arriba a concentracions elevades, pot ser molt perillós per a la salut humana.

En la taula següent es mostren les cinc mesures més elevades de nivells mitjans d'ozó que s'han mesurat a Barcelona.

2. El Consell Comarcal ha rebut amb una preocupació especial la informació referida a les cicatrius observades en el terreny.

a) De quin procés de la geodinàmica externa poden ser indicatives aquestes cicatrius?

11.9 Quan hi ha més d'una opció («Opció A» i «Opció B»), no hi pot haver l'exercici «A», «B», etc., dins l'opció A, sinó que els exercicis han d'anar numerats («1», «2», etc.). Les subnumeracions s'han de fer amb minúscules en cursiva.

Opció A 33

1. [...]

a) [...]

Tipus de lletra

11.10 En principi, se segueix el model de l'any anterior pel que fa als criteris tipogràfics (cossos, tipus de lletra, espais) i de distribució de la informació.

11.11 En les proves de més grans de 25/45 anys, com que un mateix fascicle conté la versió catalana i castellana, per a distingir-les componem la versió catalana amb lletra de la família Minion®, i la versió castellana amb lletra de la família Lucida Sans®. En el cas de les PAU generals, en què les dues versions van en fascicles separats, utilitzem sempre la família Minion®.

11.12 Els números de pàgina, en tots els fascicles, es componen amb Minion Semibold® de 13 punts.

11.13 Només utilitzem la seminegreta per als números de pàgina.

Enunciats

- 11.14** La pàgina dos de cada fascicle és encapçalada per l'enunciat d'instruccions corresponent, que no forma part del cos de la prova. Aquest enunciat va en negreta, en un cos de lletra més petit i entre dos filets gruixuts de color gris.

La prova consta de quatre exercicis. Els exercicis 1 i 2 són comuns i obligatoris, i els exercicis 3 i 4 estan agrupats en dues opcions (A i B), de les quals n'heu d'escollir UNA. Feu els exercicis 1 i 2 i escolliu UNA de les dues opcions per als altres dos exercicis. En cap cas no podeu fer un exercici de l'opció A i un altre de l'opció B.

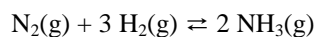

- 11.15** Hi ha d'haver un quadratí entre la lletra o el número i l'enunciat.

1. Completeu...

- 11.16** En un enunciat amb un número d'ordre, la primera línia no ha d'anar entrada, però la primera línia del segon paràgraf, o si es tracta d'un cas semblant a l'exemple següent, sí que va entrada:

4. La reacció de síntesi de l'amoniac és:

A 300 °C, es disposen 10 mol de nitrogen i 30 mol d'hidrogen dins d'un reactor. Quan s'arriba a l'equilibri queden 4,4 mol de nitrogen sense reaccionar.

- 11.17** Si no hi ha número d'ordre, la primera línia de cada paràgraf va entrada.

Exercici 1

Resumiu, amb claredat i precisió, el contingut de l'article de *La Vanguardia* en un text que tingui una extensió d'entre 50 i 70 paraules.

Recordeu que un resum no és un esquema ni un guió, sinó un text coherent i cohesionat.

- 11.18** Si en els enunciats de les proves hom fa una enumeració de conceptes, títols, etcètera, separats per punts, és preferible respectar aquesta disposició.

- 11.19** Si un enunciat conté una llista de paraules o frases que no són apartats en sentit estricte, fem servir el guió llarg (més mig quadratí), llevat de les proves de les matèries on hi hagi nombres o fórmules (per exemple, química), en les quals els apartats dels exercicis es marcaran amb lletres perquè el guió no creï confusió.

Anàlisi estilística i del context

[1 punt: els dos primers apartats valen 0,3 punts i els dos següents, 0,2 punts.]

Escriviu un comentari breu (entre cent i cent cinquanta paraules) sobre la peça que heu sentit, en què heu de tenir en compte els apartats següents:

- Forma: feu una anàlisi de les seccions principals de què consta aquesta música i descriuiu-les breument. Fixeu-vos en el tipus de compàs i en l'extensió de les frases.
- Estil: indiqueu tres característiques generals de l'estil d'aquesta peça.

- Gènere: digueu el gènere al qual pertany i identifiqueu com a mínim quatre instruments que hi apareguin.
- Context: època, lloc (on va ser composta) i destinació social (a quin públic estava dirigida, lloc on es devia interpretar i motiu pel qual creieu que va ser composta).

1. Comprensió lectora

1.1. Indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades, no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) En Rafel Escorrigüela, un home prim i mal girbat, estava molt enfredorit.	☐	☐
b) Al migdia, va anar a l'estació del Nord i després, a la Ciutadella.	☐	☐
c) En Rafel Escorrigüela va intentar robar els diners a un estudiant.	☐	☐
d) A la minyona no li va agradar la música dels postulants.	☐	☐
e) La minyona era tirant a grassa i anava vestida d'acord amb la seva feina.	☐	☐

1.2. Escriviu el referent dels pronoms marcats en negreta en el text. [1 punt]

«se'n va adonar»:

«va apartar-se'n»:

1.3. Escriviu una expressió equivalent a «**posats a socórrer**» que pugui ser vàlida en el context en què apareix. [0,5 punts]

Va preguntar-li si _____, no començaven per ell.

1.4. Indiqueu l'opció que equival a «una minyona d'alguna **casa bona**». [0,5 punts. Si la resposta és errònia, es descomptaran 0,1 punts; si no responeu a la pregunta, no hi haurà cap descompte.]

Una criada d'alguna família bondadosa.

Una minyona d'alguna casa rica.

Una filla d'alguna casa catòlica.

Una nena d'una casa ben construïda.

1.5. Resoleu les qüestions següents, relatives a les lectures obligatòries d'aquest curs. [1 punt]

1.5.1. En un màxim de cinquanta mots, escriviu un resum del conte «L'enveja», del recull *Drames rurals*, de Víctor Català. [0,5 punts]

3

FIGURA 7. Exemple de disposició de diferents tipus d'enunciats, espais de resposta i avaluació numèrica dels exercicis

Espais de resposta

- 11.20** Cal que els espais de resposta en blanc siguin idèntics en la versió catalana i en l'espanyola.
- 11.21** Les pàgines blanques han d'anar també numerades (llevat de l'última del fascicle).
- 11.22** En els comentaris de text es pot deixar una pàgina en blanc per tal que el comentari quedi a l'esquerra i l'espai per a la resposta a la dreta.
- 11.23** En els exercicis de dibuix tècnic, la pàgina esquerra (tenint el fascicle obert) sempre ha de ser blanca i ha d'anar numerada (vegeu la figura 8).

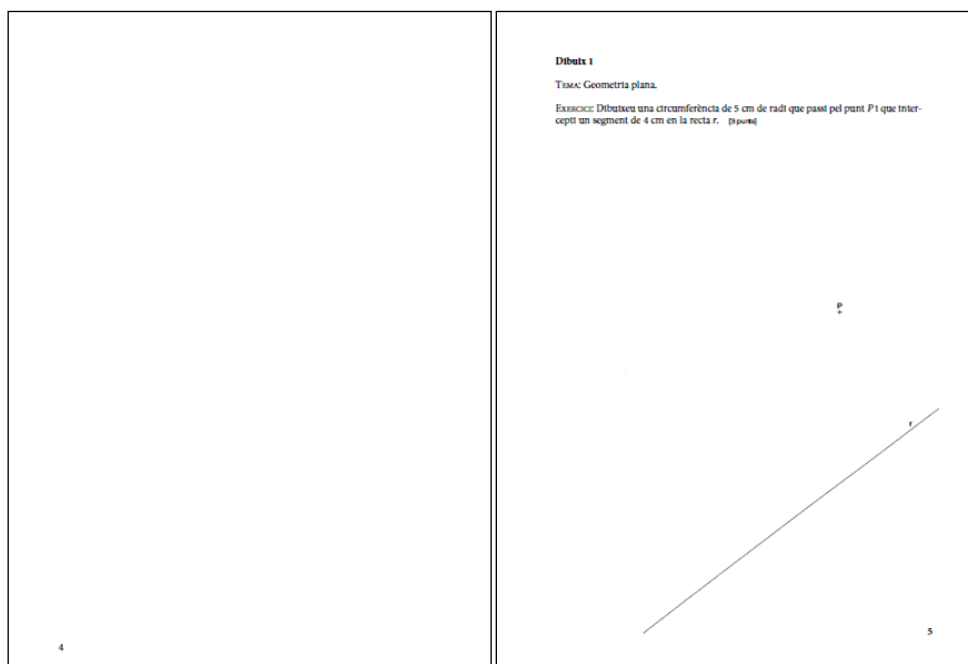

FIGURA 8. Exemple de fascicle de la matèria de dibuix tècnic, obert, amb la pàgina esquerra en blanc i numerada

Il·lustracions

11.24 Les taules, quadres, mapes, gràfics, figures, fotografies, dibuixos o gravats que il·lustren el text poden dur un títol o un peu explicatiu, o bé, si n'hi ha més d'una, poden anar numerades. També poden contenir la font d'on s'ha extret la informació. Cal tenir en compte que el text dels títols, igual que el de peus i de fonts, s'ha de compondre amb un cos de lletra més petit que el text general.

TÍTOL

TÍTOL / PEU / NOTA / FONT

En la representació tipogràfica dels textos associats a les il·lustracions, cal tenir en compte les normes generals següents, recollides en la llista de sota i en la taula 30:

- Els títols van en cursiva i mai no acaben en punt.
- Els peus no han de portar punt final. Si el peu no porta numeració, el text ha d'anar justificat respecte de la caixa de la il·lustració, en lletra rodona i sense punt final. Si el peu duu numeració (mot en versaleta i número o lletra), el text ha d'anar justificat a l'espanyola (p. ex., justificat, i l'última línia, o l'única, centrada), en rodona i sense punt final.

- Quan el peu és una explicació afegida del que hi ha a la il·lustració, el text ha d'anar justificat respecte de la caixa de la il·lustració i amb punt final.
- Les fonts van en rodona i sempre porten punt final.
- Les notes van en rodona i sempre porten punt final.

TAULA 30. Representació tipogràfica dels textos associats a il·lustracions

<i>Tipus de text associat a la il·lustració</i>	<i>Tipus de lletra i disposició</i>	<i>Cos de lletra i tipus de paràgraf</i>
títol	<i>Títol en cursiva i sense punt final</i>	cos 10, centrat
peu sol	Peu en rodona i sense punt final	cos 10, paràgraf justificat
peu amb numeració	IMATGE 1. Text del peu en rodona i sense punt final	cos 10, paràgraf a l'espanyola (si és una sola línia, centrada)
explicació	Text en rodona amb punt final.	cos 10, paràgraf justificat
font	FONT: Text en rodona amb punt final.	cos 10, paràgraf justificat a l'esquerra (si dobla línia, justificat)
crides a les notes	Preferentment, lletres minúscules cursives si s'annexen a una xifra, o amb xifres si s'annexen a una lletra. Per exemple.: 1 ^a o A ¹ . Llegenda (p. ex., l'escala d'un mapa)	cos 9, superíndex cos 9
notes	a. Text en rodona amb punt final. 1. Text en rodona amb punt final.	cos 9, paràgraf sagnat

En tots els casos és preferible no partir paraules ni expressions. D'altra banda, cal ser coherent en el tractament de les il·lustracions en totes les sèries d'una mateixa matèria.

Vegem-ne uns quants exemples a continuació:

El sector industrial a Catalunya. Compte d'explotació (en milions d'euros). 2007

	<i>Volum de negoci</i>	<i>Altres ingressos</i>	<i>Total</i>
Extractives, petroli i energia	19.441,61	598,44	20.040,06
Alimentació, begudes i tabac	22.075,67	337,04	22.412,71
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	6.885,43	68,29	6.953,72
Indústries de la fusta i el suro	1.642,22	6,91	1.649,13
Paper, arts gràfiques i edició	9.477,23	163,67	9.640,90
Indústries químiques	22.226,18	659,88	22.886,06

FONT: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), a partir de les dades de l'*Encuesta industrial de empresas de l'Instituto Nacional de Estadística (INE)*, 2007.

Prostituta, Gyula Halász, Brassai, 1933

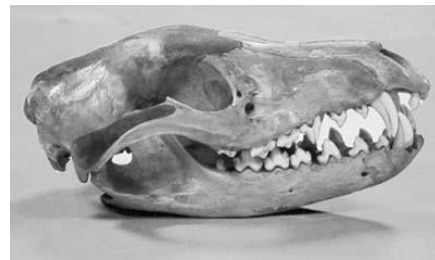
IMATGE A. Félix GONZÁLEZ-TORRES (1957-1996). *Untitled*, 1991.
Fotografia exposada a vint-i-quatre punts de la ciutat de Nova York,
amb mides diferents (Galeria Andrea Rosen, Nova York)

Franco i l'alcalde de Barcelona, Josep Maria de Porcioles, a l'avinguda de la Catedral, el 18 de juny de 1970.

Tigre de Tasmània (*Thylacinus cynocephalus*)

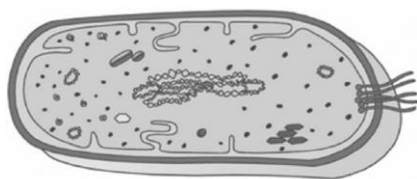
Crani de tigre de Tasmània

Tigre de Bengala (*Panthera tigris tigris*)

Crani de tigre de Bengala

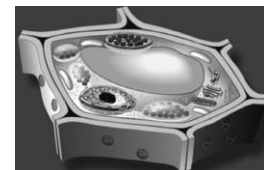

A

FONT: <http://recursos.cnice.mec.es>.

B

C

11.25 Pel que fa a les taules o taules de veritat que els examinands han d'emplenar directament, el cos de lletra d'aquestes taules ha de ser el mateix que la resta de text de l'examen.

11.26 Les capçaleres de les taules van en cursiva i han d'estar centrades. La primera lletra va en majúscula.

<i>Número</i>	<i>Nom</i>
1	
2	
3	
4	
5	

Els camps situats a l'esquerra van en rodona i centrats tant horitzontalment com verticalment.

<i>Poblacions</i>	<i>Nom de la relació interespecífica</i>	<i>Justificació de la relació interespecífica</i>
Humans i mosques negres adultes		
Musclo zebrat i larves de mosca negra		

- 11.27** Les taules de veritat no duen títol. Si la primera columna de la taula no té títol, no hi posem les línies que emmarcarien la casella. Preferim *vertader* a *veritable*, *cert*, *ver* o *verdader*, com a terme oposat a *fals*.

	<i>Vertader</i>	<i>Fals</i>
1		
2		
3		

- 11.28** La taula de veritat va alineada pel començament de l'enunciat (en aquest cas, «Completeu»), no pas pel número de pregunta.

2. Completeu la taula següent:

	<i>Vertader</i>	<i>Fals</i>
1		
2		
3		

- 11.29** Els textos escrits dins una taula o quadre no duen punt final, encara que portin puntuació a l'interior del paràgraf.

<i>Terme</i>	<i>Definició</i>
matèria	Conjunt de continguts i de criteris d'avaluació de què l'aspirant s'examina

<i>Fase</i>	<i>Tasca</i>
1	Els maquetistes disposen la maqueta de cada fascicle a partir del text lliurat pels professors redactors de la matèria corresponent. Durant la maquetació apliquen els criteris de disseny establerts prèviament i acordats amb la Comissió Organitzadora de les Proves d'Accés. → Original maquetat

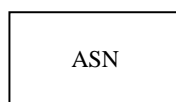
Signes de correcció

- 11.30** Els correctors escriuen les anotacions que han de fer amb retolador vermell fi, mentre que els supervisors ho han de fer amb retolador blau. Quan és necessari, el cap del Servei de Correcció Lingüística pot fer una supervisió final de la prova amb retolador verd.
- 11.31** Els dubtes que s'hagin de formular a la Comissió Organitzadora de les Proves d'Accés, o bé als professors redactors, s'escriuen en llapis. Si cal, es pot adjuntar a la prova un full d'aclariments o altres documents impresos.
- 11.32** Les correccions, en principi, s'indiquen totes al marge dret del text.
- 11.33** A la portada de cada fascicle (a dalt a la dreta), el corrector o correctora hi posa les seves inicials i les encercla quan es tracta de la correcció d'originals, les enquadra quan són primeres, les posa dins un rombe quan són segones i les posa dins un trapezi quan són terceres.

Original:

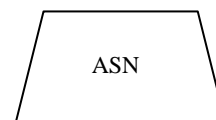
Primeres:

Segones:

Terceres:

El supervisor o supervisora de la correcció d'original ha de posar les seves inicials al costat de les inicials encerclades del corrector o correctora d'original.

Comprovacions al llarg del procés de correcció

- 11.34** Revisem els textos de suport, ja que hi pot haver errors de picatge que s'han de corregir. En principi, se'n comproven les citacions textuais, tot i que és responsabilitat dels professors redactors haver-ho fet primer (també quant als subratllats i a les negretes que hi pugui haver en el text).
- 11.35** La comparació de la versió catalana i castellana d'un mateix fascicle s'ha de fer al llarg de la correcció d'original i també de la supervisió posterior, no durant la correcció de les primeres proves.
- 11.36** Abans de la reunió amb els professors redactors, els supervisors han de dur a terme les comprovacions sistemàtiques que mostra la taula 31, tal com estan ordenades. Per deixar constància que aquestes comprovacions realment s'han fet, els supervisors han

d'emplenar la graella de comprovacions sistemàtiques de control de qualitat que s'adjunta a cada matèria (figura 9). Si es considera necessari, aquest control de qualitat es pot repetir després de la signatura del professor/a (segon control de qualitat).

TAULA 31. *Comprovacions sistemàtiques de control de qualitat*

<i>Ordre</i>	<i>Tasca</i>
1	La portada (sobretot, el nom de la matèria i els anys)
2	Que hi ha numeració a totes les pàgines (menys a la portada i a l'última)
3	Que a l'última pàgina hi ha la signatura de l'IEC
4	Que el marge inferior no fa menys de 2 cm
5	Els marges i blancs entre línies
6	Les instruccions generals <ul style="list-style-type: none"> — en negreta (i en un cos més petit en les proves per a més grans de 25/45) — el primer paràgraf sense sagnar i els altres entrats — entre filets (en les proves per a més grans de 25/45, només filet final) — «Trieu UN dels tres [...]» (amb caixa alta per a destacar-ho més)
7	Els enunciats <ul style="list-style-type: none"> — escrits en lletra romana (llevat de les proves per a més grans de 25/45, en què les preguntes en llengua castellana es maqueten amb lletra de pal sec) — números dels enunciats en negreta i en ordre — lletres dels apartats en ordre i en negreta cursiva, i parèntesis en negreta rodona
8	La puntuació <ul style="list-style-type: none"> — que està escrita en lletra de pal sec i en la llengua que pertoca — que totes les preguntes indiquen la puntuació — que la disposició de les puntuacions totals i parcials és la correcta — que la puntuació suma 10
9	Els finals de línia (particions correctes, sense repeticions)
10	Que la primera línia dels paràgrafs està entrada i sense deixar cap espai entre paràgrafs
11	Que els números de línia estan al nivell de les línies i que la numeració coincideix
12	Que els subratllats i negretes dels textos de suport són realment objecte de pregunta
13	Que la disposició de títols, fonts i peus de les il·lustracions és correcta i homogènia
14	Que la qualitat impresa de les il·lustracions (mapes, gràfics, fotografies, etc.) és suficient

Graella de comprovacions sistemàtiques de control de qualitat (PAU)											
Nom de la matèria:		Nre. d'incidències:									
Sigla del corrector/a:		.....									
Ordre	Tasca	Sèrie 1	Sèrie 2	Sèrie 3	Sèrie 4	Sèrie 5	Sèrie 1	Sèrie 2	Sèrie 3	Sèrie 4	Sèrie 5
1	Portada (especialment, el nom de la matèria i els anys)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	Que hi ha numeració a totes les pàgines (menys a la portada i a l'última)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	Que a l'última pàgina hi ha la signatura de l'IEC	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	Que el marge inferior no fa menys de 2 cm	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	Els marges i blancs entre línies	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	Les instruccions generals	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	— en negreta (i en un cos més petit en les proves +25/45)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	— el primer paràgraf sense sagnar i els altres entrats	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	— entre filets (en les proves +25/45, només filet final)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	— «Trieu UN dels tres [...]» (amb caixa alta per a destacar-ho més)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	Els enunciats	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	— escrits en letra romana (llevat de les proves per a més grans de 25/45, en què les preguntes en llengua castellana es maqueten amb lletra de pal sec)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	— números dels enunciats en negreta i en ordre	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	— lletres dels apartats en ordre i en negreta cursiva, i parèntesis en negreta rodona	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8	La puntuació	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	— que està escrita en lletra de pal sec i en la llengua que pertoca	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	— que totes les preguntes indiquen la puntuació	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	— que la disposició de les puntuacions totals i parcials és la correcta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	— que la puntuació suma 10	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9	Els finals de línia (particions correctes, sense repeticions)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	Que la primera línia dels paràgrafs està entrada i sense deixar cap espai entre paràgrafs	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11	Que els números de línia estan al nivell de les línies i que la numeració coincideix	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	Que els subratllats i negretes dels textos de suport són realment objecte de pregunta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	Que la disposició de títols, fonts i peus de les il·lustracions és correcta i homogènia	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	Que la qualitat impresa de les il·lustracions (mapes, gràfics, fotografies, etc.) és suficient	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

FIGURA 9. Graella de comprovacions sistemàtiques de control de qualitat

Taules

Taula 1. Terminologia emprada en l'estructura i la morfologia de les proves	3.10
Taula 2. Les quantitats escrites amb xifres	4.5
Taula 3. Termes que designen les dimensions dels objectes	4.7
Taula 4. Expressions diferents en català i en espanyol	4.24
Taula 5. Noms propis àrabs	5.2
Taula 6. Noms propis russos i ucraïnesos	5.3
Taula 7. Adaptació a l'espanyol dels noms de les comarques i els municipis catalans	5.19
Taula 8. Sigles dels àcids nucleics	9.7
Taula 9. Compostos químics del cicle de l'àcid cítric	9.20
Taula 10. Noms comuns d'espècies	9.22
Taula 11. Noms de científics	9.23
Taula 12. Estris de laboratori	9.24
Taula 13. Altres termes emprats en biologia	9.25
Taula 14. Unitats de pressió	9.34
Taula 15. Termes de dibuix tècnic	9.43
Taula 16. Termes d'economia de l'empresa	9.49
Taula 17. Magnituds i símbols d'electrotècnia	9.52
Taula 18. Satèl·lits artificials, sondes espacials i laboratoris espacials	9.65
Taula 19. Nom de les comunitats autònomes i les regions de l'Estat espanyol	9.68
Taula 20. Noms de personatges històrics i polítics	9.76
Taula 21. Noms de fets històrics	9.77
Taula 22. Noms propis d'artistes	9.79
Taula 23. Moviments, estils, corrents i tendències artístics	9.82
Taula 24. Títols d'obres pictòriques	9.84
Taula 25. Títols d'obres escultòriques	9.84
Taula 26. Títols d'obres arquitectòniques	9.84
Taula 27. Forma dels ordinals dels segles en francès	9.101
Taula 28. Símbols emprats en matemàtiques	9.114
Taula 29. Pauta de treball de la maquetació i la correcció	11.1
Taula 30. Representació tipogràfica dels textos associats a il·lustracions	11.24
Taula 31. Comprovacions sistemàtiques de control de qualitat	11.36

Figures

Figura 1. Portada del mateix fascicle en català i espanyol	3.4
Figura 2. Exemple de taula amb títol i font	8.22
Figura 3. Exemple de figura numerada i amb peu	8.23
Figura 4. Exemple de figura amb peu centrat	8.23
Figura 5. Model de portada de fascicle	11.2
Figura 6. Llegenda que indica que l'IEC s'ha encarregat de la correcció lingüística i de l'edició de la prova	11.6
Figura 7. Exemple de disposició de diferents tipus d'enunciats, espais de resposta i avaluació numèrica dels exercicis	11.19
Figura 8. Exemple de fascicle de la matèria de dibuix tècnic, obert, amb la pàgina esquerra en blanc i numerada	11.23
Figura 9. Graella de comprovacions sistemàtiques de control de qualitat	11.36

13 ÍNDEX ANALÍTIC

La llista que hi ha a continuació aplega els conceptes (en rodona) i les formes lèxiques (en cursiva) tractades en aquest llibre, ordenats alfabèticament, els quals remeten a tots els paràgrafs on apareixen. També figuren en cursiva els conceptes i les formes lèxiques estrangeres. Les formes lèxiques que porten dos asteriscos al davant són incorrectes, mentre que les que en porten només un són inadequades en el context que s'explicita en el criteri.

- a* (preposició) 6.63-6.64
- a començament de* 6.56
- a començaments de* 6.56
- a conseqüència de* 6.68
- a final de* 6.56
- a finals de* 6.56
- a la darrera de* 6.56
- **a la dècada anterior* 6.63
- a les acaballes de* 6.56
- **a l'igual que* 6.72
- a l'últim* 6.42
- **a nivell + ADJECTIU* 6.65
- **a nivell de* 6.65
- a partir de* 6.67
- a principi de* 6.56
- a principis de* 6.56
- a simple vista* 4.22
- *a través de* 6.66
- a ull nu* 4.22
- **a + INFINITIU + per* 6.44
- abreviacions 8.7
- abreviatures 4.2, 4.10, 8.7, 9.50, 9.127
- **acabar amb* 6.43
- **acabar per + INFINITIU* 6.42
- accent diacrític 4.20
- àcid desoxiribonucleic* 9.7
- àcid ribonucleic* 9.7
- àcids nucleics* 9.7
- acotar* 6.20
- actualment* 4.22
- adaptació d'un text de suport 7.39, 8.31
- adequadament* 6.61
- adjectius 4.28, 6.1-6.3
- ADN (en espanyol) 9.7
- adreces d'Internet 8.46
- adreces electròniques 8.46
- adverbis 4.20, 6.17, 6.54-6.61, 6.73, 7.5
- advocacions de la Mare de Déu 9.83
- aerobi* 9.8
- aeròbic* (adjectiu) 9.8
- **aeròbic* (nom) 9.8
- afrontar* 6.46
- **afrontar* 6.46
- *agafar* 6.24
- **aigua de boca* 9.32
- **aigua de consum de boca* 9.32
- aigua per al consum humà* 9.32
- aigua potable* 9.32
- així doncs* 7.42
- **al + INFINITIU* 6.45
- al començament de* 6.56
- al final* 6.42
- al final de* 6.56
- al més + ADVERBI + possible* 6.57
- al principi de* 6.42
- al segle + NOMBRE* 6.63
- aHels 9.19
- alçada* 4.6
- alçària* 4.6-4.7
- alçat* 9.37
- alemany 2.3, 2.8, 4.5, 5.8, 7.44, 8.15-8.16, 8.42
- *allò que* 6.5
- altitud* 4.6
- altura* 4.6, 9.40, 9.113
- alumno/a* 3.22
- alzado* 9.40
- amanitina* 9.122
- amb* (preposició) 9.41
- *ambdós* 4.17
- *ambdues* 4.17
- amidar* 6.19
- amigo(a)* 3.22
- amplària* 4.7
- anaerobi* 9.8
- anaeròbic* 9.8
- anàlisi DAFO* 9.49
- anàlisi musical 2.5, 9.1-9.3, 11.2
- analitzar* 6.16
- anar + GERUNDI* 6.41
- angles 8.46
- anglès 2.3, 2.8, 4.5, 5.8, 7.31, 7.44, 8.15-8.16, 8.42
- annex 7.6
- anomenar* 6.18
- anomenar-se* 6.50

apartat 3.10-3.12
 apartats (designació) 8.9
 apostrofació 9.7, 9.53
 apostrofació davant noms de compostos químics 9.120
 apostrofació davant símbols 7.32, 9.120
aprovisionament 9.49
aquel 4.20
 àrab (noms propis) 5.2
 aranès 3.7
arbre genealògic 9.25
 arccosinus de x 9.111
 arcsinus de x 9.111
 arctangent de x 9.111
argumentar 6.16
ARN (en espanyol) 9.7
 article (apostrofació davant símbols) 7.32
 article (davant de percentatge) 7.24
 article (en datacions) 6.55
 article (en enumeracions) 4.18
 articles personals 5.1
 aspa 7.36
 *aspecte 4.4
 aspectes generals de la disposició del text 8.1-8.3
assenyalar 6.15, 6.20
 asterisc 3.2
autor/a (en espanyol) 3.22
 avaluació numèrica de la puntuació obtinguda 8.11-8.18

bacteri 9.9
 **bactèria 9.9
bar (unitat de pressió) 9.34
 barra inclinada 8.36, 9.60-9.61, 9.135
 barra vertical discontinua 9.135
 barra vertical doble 9.135
 barra vertical doble discontinua 9.135
 barra vertical simple 9.135
basant-se en 6.67
base 9.40
 biologia 2.5, 9.4-9.26, 10.1
 **bloc 4.22
 **blocaire 4.22
blog 4.22
bloguer/a 4.22
 **bo i + GERUNDI (amb valor copulatiu o de posterioritat) 6.39
boirum 9.33
 branques del coneixement 2.4

caixa 4.8
 calcs lingüístics 4.22
 càlcul de masses (representació) 9.63
calcular 6.23
 *calcular 6.23
caldre 6.52
 *caldre que 6.29
capacitat (símbol) 9.52

capçaleres de taules 11.26
capsa 4.8
càpsula de Petri 9.24
carbohidrat 9.18, 9.133
carbohidrato 9.18
casella 3.17
castellà 3.6
 català 3.7, 8.15, 10.2
Catalunya 5.11, 5.18, 9.68
 *cavallera 4.28
cella galvànica 9.135
cicle de Krebs 9.20
cicle de l'àcid cítric 9.20
cicle dels àcids tricarboxílics 9.20
 ciències (branca de coneixement) 2.4
 ciències de la salut (branca de coneixement) 2.4
 ciències de la Terra i del medi ambient 2.5, 9.27-9.34
 ciències socials i jurídiques (branca de coneixement) 2.4, 2.9
 circumloquis innecessaris 4.15
 citació de textos de suport 8.31-8.32, 9.93
 citacions textuais 3.6, 7.39, 11.34
 citacions textuais (en llengües estrangeres) 7.44e
citar 6.18
 **citar 6.18
classe 4.12
 claudàtors 7.18, 8.14-8.15, 8.17, 8.47
com (adverbi) 6.73
com a conseqüència de* 6.68
com a mínim 7.40
com ara 6.73
com cal 6.61
com més + ADVERBI + *millor* 6.57
coma (signe de puntuació) 7.41, 8.8, 9.35, 9.50, 9.109
 comentari de text 10.2
 comentari de text (maquetació) 11.22
 cometes 9.74, 9.87, 9.93
 cometes (en llengües estrangeres) 7.44a
 comparació de la versió catalana i espanyola d'un mateix fascicle 11.36
completament 6.59
 compostos químics 9.20, 9.116, 9.133
 comprovacions sistemàtiques 11.34-11.36
compte de clients 9.49
 comunitats autònomes 9.68
 configuracions electròniques dels àtoms 9.131
considerant (verb) 6.67
considerar 6.24
constant d'Arquimedes 9.104
constant d'Euler 9.104
constant de Coulomb 9.140
constant de Napier 9.104
constant electrostàtica 9.140
 constants matemàtiques 9.104
 construccions verbals 6.39-6.53
contestar 6.35
continuar + GERUNDI 6.40
copernici 9.124

correcció de les proves 11.1-11.36
 correctors 11.1, 11.30, 11.33
 corrents artístics 9.82
corresponent 6.1
 cos de lletra 8.17
cosa que 6.6
 *cosa 4.4
 cosinus de x 9.111
 cosinus hiperbòlic de x 9.111
 cotangent de x 9.111
 cotangent hiperbòlica de x 9.111
 creu 7.36
 crida al peu 7.45, 8.36, 9.87-9.88, 11.24
 cromosomes 9.19
preguntades de elecció múltiple 8.4
preguntades de tipus test 8.4
 cultura audiovisual 2.5, 9.35
 cursiva 5.8, 7.8-7.10, 7.15, 7.21, 8.2, 8.22, 8.36, 8.46, 9.35, 9.55, 9.65, 9.80, 9.84, 9.87, 9.92-9.93, 9.96-9.97, 9.103-9.104, 9.115, 9.119, 9.134, 11.9, 11.26

d'acord amb 6.67
dades 4.3, 7.6, 8.7, 8.20, 8.25
damunt dit 6.2
damunt dita 6.2
damunt esmentada 6.2
damunt esmentat 6.2
 datació 6.55
 datació (en llengües estrangeres) 7.44*b*
de (abús) 9.57
de (en referències bibliogràfiques) 8.40
de (preposició) 7.32, 9.30
de boca 9.32
 **de forma que 4.9
de la manera adequada 6.61
de la mateixa manera que 6.72
de manera que 4.9
definir 3.15
 *degudament 6.61
delimitar 6.20
 denominació d'accidents i llocs geogràfics 5.13
 denominació de carrers i vies de comunicació (en espanyol) 5.14
 denominació de regions i divisions administratives (en espanyol) 5.14
 denominació d'editorials 8.45
 denominació d'obres arquitectòniques 5.5
 derivació 4.27
des del punt de vista + ADJECTIU 6.65
descomptar 6.34
descompte d'efectes 9.49
descriure 3.16
desinversió 9.49
deslocalització 9.49
despreciable (en espanyol) 4.13
 determinants 6.10
determinar 6.23
 dibuix artístic 2.5, 9.36

dibuix tècnic 2.5, 9.37-9.43, 10.3, 11.23
 dibuixos 11.24
dièdric 4.28, 9.43
diferència de potencial elèctric (símbol) 9.52
 dimensions dels objectes 4.7
dimètrica (perspectiva) 9.43
DIN 5 9.39
DIN A5 9.39
diploïdia 9.11
diplont 9.11
dir un exemple 6.51
 *dir 4.4, 6.18
 **discutir 6.16
disolució 9.118
 disposició de les il·lustracions 11.24
 disposició de les puntuacions parcials 8.16
 disposició dels equivalents en glossaris 8.36, 9.100
 disposició dels paràgrafs 8.1
 disposició dels textos de suport 8.32
 disseny 9.44-9.46
dissolució 9.118
 *dissolvent 9.118
 divisió administrativa 5.14
DNA 9.7
 doble negació 6.54
 Dom (símbol) 9.112
 domini d'una funció 9.112
 **donar un exemple 6.51
dos 4.16
 dos punts (signe de puntuació) 7.44, 7.6, 8.8, 8.16, 9.42, 9.87
 drets d'imatge 8.28
 *du 6.32
dues 4.16
d'un en un 6.60
dur a terme 6.14
duu 6.32

economia de l'empresa 2.5, 2.10, 8.25, 9.47-9.51, 10.4
 editor d'equacions 8.30
 eixos de coordenades 9.39, 9.109
el (article personal) 5.1
el més + ADVERBI + *possible* 6.57
el qual 6.7
el·lipse 4.11
el·lipsi 4.11
 electrotècnica 2.5, 9.52
 elements químics (símbols) 9.124, 9.134
els dos 4.17
els quals 6.7
emplenar 6.12
 **empotrar 6.25
empresa gran 9.51
empresa mitjana 9.51
empresa petita 9.51
en (article personal) 5.1
en (preposició) 6.63-6.64
en + INFINITIU 6.45

en alt grau 4.22
**en base a 6.67
en bona part 4.22
en buena medida 4.22
en el camp de 6.65
en el segle + NOMBRE 6.63
en el terreny de 6.65
en grau considerable 4.22
en la actualidad 4.22
en la dècada anterior 6.63
**en la seva totalitat 6.59
en l'àmbit de 6.65
en l'escala de 6.65
en línia 8.47
**en referència a 6.69
en via de 6.70
**en vies de 6.70
 encapçalament de les portades 11.2-11.3
encastar 6.25
encontrar el valor de 6.23
energia lliure estàndard de formació 9.125
 enginyeria i arquitectura (branca del coneixement) 2.4
 enllaços químics 9.117
entalpia estàndard 9.125
entre altres 4.2
 entrevista personal 2.11
 enumeracions 8.3, 11.18
enumerar 6.18
 enunciats 3.9-3.18
 enunciats (frases afirmatives) 3.14
 enunciats (maquetació) 11.14-11.19
 enunciats (més d'un) 3.12
 enunciats (part directiva) 3.11-3.12
 enunciats (part expositiva) 3.11-3.12
 enunciats (pronoms febles) 3.13
 enunciats de les instruccions 3.10
 enzims 9.6-9.7
 equació d'una recta paral·lela a una altra recta 9.110
 equacions 7.12
 equivalències escalars 9.42
 equivalències lèxiques de mots grecs 9.74
error 9.27
es (pronon) 6.4
és + VERB + per 6.48
és a dir 7.41
 escriptura de quantitats 4.5, 7.34, 9.47, 9.67
 escriptura de quantitats (llengües estrangeres) 4.5
ese 4.20
esmentar 6.18
esmog (en espanyol) 9.33
 espai fi 7.17-7.18, 7.25, 7.34, 7.36, 9.42, 9.62, 9.105, 9.128, 9.131
 espais buits subratllats 8.10
 espais de resposta 9.90, 11.20-11.23
 espanyol 3.7, 8.15-8.16, 8.41-8.42, 10.2
espanyol 3.6
 espècies animals i vegetals 7.9
ésser (nom) 6.33
*ésser (verb) 6.33
 estadística 2.10, 10.5
estany 9.28
estar + GERUNDI 6.41
este 4.20
 estils artístics 9.82
 estris de laboratori 9.24, 9.138
 estructura de les proves 2.1-2.14
 estructura dels fascicles 11.6-11.9
etapa contra el relox 4.22
etapa contra rellotge 4.22
etcètera 4.2
etcètera (en llengües estrangeres) 4.2
 examen 3.10
exercici 7.6
exercir 6.14
 exotopònims 5.16
explicar 3.16, 6.17
expressar 6.13
 expressió d'una quantitat aproximada 7.24
 expressions temporals 6.56

factor de potència (símbol) 9.52
facturatge 9.49
 fascicle 3.10
 fase comuna de les PAU +25/45 2.7-2.8
 fase específica de les PAU 2.2, 2.4
 fase específica de les PAU +25/45 2.7, 2.9
 fase general de les PAU 2.2-2.3
feedback 4.25
FEM 9.54
fer 6.14, 6.19
**fer esment a 6.37
fer esment de 6.37
*fer front a 6.46
**fer front a 6.46
fer servir 6.24
*fer 4.4
*fet 4.4
 fets històrics destacats 9.77
 figures 8.23, 8.26, 11.24
 figures geomètriques 9.40, 9.115
filòsof/a 3.22
 filosofia 2.10, 10.7
finalment 4.22, 6.42
fins (preposició) 6.64
 física 2.5, 2.10, 9.53-9.66, 10.8
fixar 6.20
flerovi 9.124
 fletxa 8.26, 9.55
 flexió de gènere 3.22
fondària 4.7
 font 7.6, 8.23, 11.24
força (símbol) 9.58
força electromotriu 9.54
forma 4.9
formal 7.29
 format de les proves 11.2-11.29
 formes verbals 6.32-6.33
 formulació química 9.117, 9.120, 9.129

fórmules 4.5, 7.11-7.20, 9.63, 9.117, 9.120, 9.129, 11.19
 fórmules centrades 7.19-7.20
 fórmules de datació 6.55
 fotografies 11.24
 francès 2.3, 2.8, 4.5, 7.44, 8.15, 8.16, 8.42
 frase (característiques) 3.9, 8.8
freqüència (símbol) 9.52
 funcions (símbols) 9.103
 funcions trigonomètriques i hiperbòliques (símbols) 9.111
 futur simple 6.31

**gamet 9.10
gàmeta 9.10
gas d'efecte d'hivernacle 9.30
 ***gas d'efecte hivernacle* 9.30
 ***gas de efecto invernadero* 9.30
gas hivernacle 9.30
Generalitat de Catalunya 5.11
 geografia 2.5, 2.10, 9.67-9.69, 10.9
 gerundi copulatiu 6.39
 gerundi de posterioritat 6.39
girar alrededor de 4.22
glicids 9.17, 9.133
 glicogen 9.12
 glossari d'equivalents 8.36-8.37
 glossari d'equivalents (en llengües estrangeres) 9.100
glúcidos 9.17
glúcids 9.17
 graella de comprovacions sistemàtiques de control de qualitat 11.36
gràfic 8.21
gràfica 8.21
 gràfics 8.24, 11.24
 grau sexagesimal (símbol) 7.25
 gravats 11.24
gravetat (símbol) 9.58
 grec 2.5, 9.70-9.74
gruix 4.7
 grups dels elements químics de la taula periòdica 9.137
 guerres 5.10
 guió d'enllaç químic 9.117
 guió d'incís 9.117
 guió llarg 7.13, 8.3, 9.117, 11.19
 guionet 4.14, 9.3, 9.7, 9.63

**hallar el valor de* 6.23
haploïdia 9.11
haplont 9.11
hectopascal 9.34
hepatòcit 9.12
heterozigosi 9.13
heterozigot 9.13
heterozigòtic 9.13
 **hidrat de carboni* 9.18

**hidrato de carbono* 9.18
 història 2.3, 9.75-9.77
 història contemporània 2.10, 10.10
 història de la filosofia 2.3, 9.85-9.86
 història de l'art 2.5, 2.10, 9.78-9.84, 10.11

i això 6.6
igual que 6.72
 il·lustracions 8.19, 8.23, 9.36, 11.24-11.29
imatge 7.6
immobilitzat 4.28
 imperatiu 6.28-6.29
 incisos 7.43
 incisos (en llengües estrangeres) 7.44c
 incògnites 9.104
increment d'energia estàndard de formació 9.125
increment d'entalpia estàndard 9.125
indicar 6.15, 6.21, 6.23, 6.38
 infinitiu 6.28
 informació addicional (en enunciats) 7.6
 inicial absoluta en majúscula 7.8-7.9, 8.34
inserir 6.26
 **insertar 6.26
 *insostenible 9.29
 institucions privades 5.12
 institucions públiques 5.11
 instruccions (qüestions d'elecció múltiple) 8.5
 instruccions de les proves 3.8, 11.14
instruments de vent-fusta 9.3
instruments de vent-metall 9.3
intensitat (símbol) 9.52
internacionalització 9.49
 intervals 9.109
 ions 7.27
 *ismes 9.81
 isòtops (representació) 9.63
 italià 2.3, 2.8, 7.44, 8.15-8.16, 8.42, 9.99-9.100, 10.15
IUPAC 9.54, 9.59-9.60, 9.62, 9.123

justificar 6.17

kelvin 7.26
kilogram 7.33
kilòmetre 7.33
Komintern 9.75

la (article personal) 5.1
la major part de 4.1
 *la majoria de 4.1
 *la necessitat de 6.52
la qual 6.7
la qual cosa 6.6
 laboratoris espacials 9.65
lago 9.28
 *laurenci 9.124

lawrenci 9.124
 lengua castellana y literatura (denominació oficial) 9.91
les dues 4.17
les quals 6.7
 lèxic comú 4.1-4.24
lideratge en costos 9.49
 línia blanca 8.36
 línies blanques 8.35
lísing 9.49
 literatura 10.12
 literatura castellana 9.87
 literatura catalana 9.88
livermori 9.124
 *llac 9.28
llargària 4.7
 llatí 2.5, 9.89-9.90
 llengua castellana 2.8, 2.12, 10.13
 llengua castellana i literatura 2.3, 9.91-9.95
 llengua catalana 2.8, 2.12, 10.14
 llengua catalana i literatura 2.3, 9.96-9.98
 llengua estrangera (anglès, francès, alemany o italià) 2.3, 8.16, 8.36, 9.99-9.101
 llengua estrangera (anglès, francès, alemany, italià o portuguès) 2.8, 8.16, 8.36, 10.15
 llenguatge sexista 3.22
 llengües oficials 3.7
 lletra de pal sec 8.14, 9.58
 lletres gregues 7.31, 9.133
llevar a cabo 6.14
llevat (nom) 9.14
llindar de rendibilitat 9.49
 llista de termes (ordenació alfabètica) 8.25
 locatius figurats 6.63
 locucions adverbials 6.54-6.61
 locucions conjuntives i altres nexes oracionals 6.71-6.73
longitud 4.7, 9.113
 Lucida Sans® 11.11

macromolècules 9.133
 magnituds 9.52
 magnituds vectorials (símbols) 9.58
major part 4.1
 *major que 9.108
majoria* 4.1
majoritàriament 6.58
majórmment 6.58
 majúscula 5.4-5.5, 5.8-5.10, 5.13-5.15, 5.19, 6.3, 7.4-7.9, 7.26, 7.30, 7.39, 8.7, 8.34, 9.27, 9.50-9.51, 9.83-9.84, 9.97, 11.4, 11.7, 11.26
 majúscules en alemany 5.8
manera 4.9
 mapes 6.20, 8.24, 11.24
 maquetació de les proves 11.1-11.36
mare 9.5
 marques d'aigua 8.28
 marques sexistes 3.22
màrqueting mix 9.49

masculí plural englobador 3.22
 *massa atòmica 9.121
massa atòmica relativa 9.121
 massa de la Terra (símbol) 7.30
 matemàtiques 2.5, 2.10, 6.23, 9.102-9.114, 10.6, 10.16
 matemàtiques aplicades a les ciències socials 2.5, 9.115, 10.6
 matèria 3.10
 material gràfic 8.19
 matèries de la fase específica 2.10
 matèries de modalitat 2.4-2.5
 matrius 9.106
medi 9.31
medi ambient 9.31
mediana 4.3
 **medir 6.19
 *menor que 9.108
 **menyspreable 4.13
més gran que 9.108
més petit que 9.108
mesurar 6.19
metabòlit 9.15
 mig quadratí 8.9, 11.19
millibar 9.34
 milers (escriptura) 7.34, 9.47, 9.67
 miliards (escriptura) 7.34, 9.47, 9.67
 milions (escriptura) 7.34, 9.47, 9.67
 *militar 4.28
 Minion Semibold® 11.12
 Minion® 11.11
 minúscula 8.8, 11.9
mitjana 4.3
 mol (símbol) 9.126
mol (unitat) 9.126
molluscs 4.19
molar (símbol) 7.29
moment de flexió 9.57
moment d'una força (símbol) 9.58
 **moment flector 9.57
moment flexor 9.57
 monografia 8.39
mostrar 6.21
mot 9.71
 mots comodí 4.4
 moviments artístics 9.82
 MS Word® 3.1, 7.12, 7.17, 8.19, 8.29, 8.30, 9.38
multiplicació vegetativa 9.16

*necessitar 6.52
 *necessitat 6.52
negligible 4.13
 negreta 7.1, 7.3-7.4, 7.5, 8.1, 8.34, 8.36, 9.1, 9.27, 9.97, 11.7-11.8, 11.14
 negreta cursiva 9.55, 9.106, 11.8
 nivells d'ordre de les proves 7.2
no (adverbi) 6.54, 7.5
no- (prefix) 4.14
 *no més de 3.14

no sostenible 9.29
*no sustentable 9.29
 nom de la matèria 11.2, 11.4
 nom i cognom 5.1
nombre 4.10
 nombre atòmic (símbol) 9.119
 nombre auri 9.104
 nombre de massa 9.63
 nombre de respostes (qüestions d'elecció múltiple) 8.6
 nombre imaginari 9.104
 nombre màssic 9.63
 nombres trencats 7.23, 9.129
 nomenclatura de química orgànica i inorgànica 9.133
 nominalització 4.28
 nominalitzacions de verbs 4.15
 noms científics llatins 7.9
 noms comuns d'espècies 9.22
 noms d'accidents geogràfics (en espanyol) 5.14
 noms de científics 9.23
 noms de coses 5.4-5.19
 noms de fets històrics 9.77
 noms de filòsofs 9.86
 noms de guerres 5.10
 noms de les comarques i els municipis catalans (en espanyol) 5.19
 noms de monuments 5.6
 noms de museus 5.7
 noms de persona 5.1-5.3
 noms de pila 5.1
 noms de premis i distincions 5.4
 noms d'edificis singulars 5.5, 6.3
 noms d'empreses 9.50
 noms propis àrabs 5.2
 noms propis d'artistes 9.78-9.79
 noms propis d'eines i aplicacions d'Internet 5.9
 noms propis masculins grecs 9.70
 noms propis russos i ucraïnesos 5.3
normal 7.29
nota 7.6
 nota a peu de pàgina 7.45, 9.87-9.88, 11.24
 notació sexagesimal 7.35
 numeració de les línies dels textos de suport 8.35
número 4.10
 números de pàgina 11.12

objectes unidimensionals 4.7
 obres (diverses d'un mateix autor) 8.43
 obres arquitectòniques 9.84
 obres escultòriques 9.84
 obres pictòriques 9.84
 occità 3.7
 Oficina Internacional de Pesos i Mesures 9.59-9.60
 omissions (en textos de suport) 8.42
*omplir 6.12
 opció 3.10, 7.2-7.3, 11.6, 11.9
 operacions amb funcions 7.18
 operadors matemàtics 7.14, 7.18, 9.102, 9.105

operar 6.23
 oracions impersonals 3.21
 oracions passives 6.30
 orbitals electrònics 9.131
 ordenació alfabètica de termes 8.25
 ordinals referits a segles (en francès) 9.101
 ordre de les operacions matemàtiques 9.61
 original en llengua catalana 3.3
 pàgines en blanc 11.6, 11.21
 paràgrafs (disposició) 8.1, 8.32, 11.8, 11.16-11.17
*paraula 9.71
pare 9.5
parece ser que 6.49
 parèntesi de tancament 8.9, 11.8
 parèntesis 7.18, 9.61, 9.63, 9.116, 9.130
 part de monografia 8.39
 part de publicació en sèrie 8.39
participi aorist 9.72
**participi de passat 4.21
**participi de present 4.21, 9.72
participi passat 4.21
participi present 4.21, 9.72
participio presente 9.72
 participis 4.28
 partícules subatòmiques 9.132
 passat perifràstic 6.27
 passat simple 6.27
 passiva pronominal 6.30, 6.34, 6.38
 passiva tradicional 6.48
*pedigrí 9.25
pel que fa a 6.65, 6.69
península ibèrica 5.14
**pèptid de l'amanitina 9.122
per (preposició) 6.62, 6.64
per a 6.62
per acabar 4.22
per efecte 9.57
**per la totalitat de 6.59
per mitjà de 6.66
**per separat 6.60
per totes 6.59
per tots 6.59
**per últim 4.22
 percentatges 7.17
 perífrasis de gerundi 6.39
 perífrasis d'obligació 6.4
 personatges històrics i polítics 9.76
perspectiva cavallera 4.28, 9.43
perspectiva militar 4.28, 9.43
pes atòmic 9.121
*petita empresa 9.51
petita i mitjana empresa 9.51
 peu d'il·lustracions 8.23, 9.35, 9.44, 11.24
pila 9.52
PIME 9.51
placa de Petri 9.24
 pleca 9.135
 pleca doble 9.135
 pleonasmes 6.9
 plurals dels mots acabats en *-xt*, *-sc* i *-ig* 4.19

poemes 8.32
política agrícola comuna 9.69
 portades de les proves 11.2-11.5
 portuguès 2.8, 7.44c, 8.42, 10.15
posar les cotes 6.20
posar un exemple 6.51
 posició dels adjectius 6.1
 possessius 6.10
 pregunta 3.10
 pregunta de mostra 8.5
preguntas de elección múltiple 8.4
preguntas de tipo test 8.4
preguntas de tipus test 8.4
preguntas d'elección múltiple 8.4
prendre les mides 6.19
prendre mesures 6.19
**prendre mides 6.19
*prendre 6.24
 preposicions i locucions preposicionals 6.62-6.70, 8.21
 present d'indicatiu 6.31
presentar 6.21
prima 9.107
primera 9.107
Primera Guerra Mundial 5.10
 primera persona del plural 3.21
 problema 3.10
 producte (operació matemàtica) 7.36
 producte de magnituds físiques 7.36, 9.59
 producte de nombres 7.36
 producte de nombres per una potència de base 10 7.36
producte de solubilitat (símbol) 9.123
 producte d'una incògnita per un nombre 7.36
 producte d'unitats 7.36, 9.62
 professors correctors 8.12, 11.5
 professors redactors 3.8, 7.12, 8.30-8.31, 8.33, 9.44, 9.70, 9.98, 9.123, 11.1, 11.34
progenitor 9.5
 programes espacials 9.65
**promig 4.3
 pronoms 6.4-6.9
 pronoms febles 6.4
 pronoms personals forts 6.8
 pronoms relatius 6.7
 prova 3.10
 prova auditiva (en llengües estrangeres) 9.100
 pseudònims d'artistes 9.78
 punt dels milers i milions (quantitats) 4.5, 7.34, 9.47, 9.67, 10.5
 punt final (signe de puntuació) 8.8, 11.28
 punt i coma (signe de puntuació) 7.44, 8.43
 punt i seguit (signe de puntuació) 8.44
punt mort 9.49
 punts suspensius (signe de puntuació) 7.38
 punts suspensius entre claudàtors 7.39
 puntuació (signes) 3.10
 puntuació de la prova 8.11
 puntuació del solucionari 8.18
 puntuació dels exercicis 3.8, 6.31, 8.12, 8.16
 puntuació idèntica de les versions 8.13
 puntuació total de la prova 3.8, 8.11
pyme (en espanyol) 9.51
 quadratí 11.15
quadre 3.17
 quadre de qualificacions (portada) 11.2
 quadres 8.23-8.26, 11.24, 11.29
quan + VERB CONJUGAT 6.45
*quant val...? 6.47
 quantificadors 6.11
 quantitat aproximada (expressió) 7.24
quantitat de substància (símbol) 9.130
quantitat química 9.130
 quantitats (escriptura) 4.5
què 6.7
 qüestió 3.10
 qüestions (numeració) 11.8
 qüestions d'elecció múltiple 8.4-8.10, 8.17, 9.97
 qüestions d'elecció múltiple (instruccions) 8.5
 qüestions d'elecció múltiple (nombre de respostes) 8.6
*quilogram 7.33
*quilòmetre 7.33
 química 2.5, 2.10, 9.116-9.138, 10.17
quin valor té...? 6.47
 quocients de magnituds físiques 9.60
 quocients d'unitats 9.62
R+D+I (recerca, desenvolupament i innovació) 9.49
 radi de la Terra (símbol) 7.30
raigs X 4.19
raonadament 6.17
raonar 6.16
*raonar 6.17
ràtio d'endeutament 9.49
ràtio de disponibilitat 9.49
 reaccions d'entalpia 9.136
 reaccions químiques 9.128
realimentació 4.25
*realitzar 6.14
realitzar 6.14
*rebre el nom de 6.50
recta 9.110
 redacció en present 6.31
 referències bibliogràfiques 7.44b, 8.36, 8.38-8.47
 referències bibliogràfiques (més d'una obra d'un mateix autor) 8.43
 referències bibliogràfiques dels textos de filosofia 9.85
 referències bibliogràfiques dels textos de suport 8.33
 referències bibliogràfiques dels textos extrets d'Internet 8.47
 referències bibliogràfiques en els comentaris de text 10.2

- referències bibliogràfiques en llengües estrangeres 9.99
- *referida* 6.2
- *referit* 6.2
- règims verbals 6.34-6.38
- rendiment (símbol) 9.52
- renegociació 4.27
- rènting 9.49
- requadre 3.17
- res a dir* 6.44
- res a fer* 6.44
- resistència (símbol) 9.52
- resoldre 6.23
- resolució correcta d'imatges 8.19, 8.27
- respondre 6.35
- retroacció 4.25
- RNA 9.7
- RNA-polimerasa 9.7
- rodona 5.9, 7.3, 7.15, 7.21-7.22, 8.43, 9.6, 9.35, 9.66, 9.102, 9.104, 9.131-9.133, 11.7, 11.26
- rus (noms propis) 5.3
- ruta 9.21
- SA 9.50
- sant 6.3
- santa 6.3
- satèl·lits artificials 9.65
- segones 9.107
- segons (preposició) 6.67
- següent 6.1
- *seguir* + GERUNDI 6.40
- Segunda Guerra Mundial* 5.10
- semblar que* 6.49
- **semblar ser que* 6.49
- seminegreta 11.13
- senyalar 6.15
- separadament 6.60
- ser (verb) 6.22
- ser* + VERB + *per* (passiva tradicional) 6.48
- ser de* 6.53
- sèrie 3.10
- sèries (model de preguntes homogeni) 3.18
- servint-se de* 6.66
- sigles 9.7, 9.50-9.51, 9.53, 9.65
- signe de multiplicar 7.36, 9.62
- signe igual 7.13
- signe menys 7.13, 9.117
- signes de correcció 11.30-11.33
- signes de puntuació 7.37-7.45, 8.7
- signes de puntuació (en llengües estrangeres) 7.44
- signes d'interrogació i d'admiració 7.44
- signes inicials d'entonació 7.37
- sígnic* 9.46
- sígnico* 9.46
- símbols 4.5, 7.11-7.35, 9.34, 9.52, 9.63, 9.102-9.103, 9.111, 9.114, 9.120, 9.124-9.126, 9.133-9.134, 9.139
- símbols de les funcions 9.103
- símbols de les funcions trigonomètriques i hiperbòliques 9.111
- símbols de magnituds 7.15
- símbols dels elements químics 7.15, 9.63, 9.124, 9.137
- sinus de x 9.111
- sinus hiperbòlic de x 9.111
- sistema internacional (SI)* 9.34, 9.53
- sistema just in time* 9.49
- SL 9.50
- smog 9.33
- sobre la base de* 6.67
- solo 4.20
- solució 9.118
- solucionaris 3.10, 3.19, 6.31, 8.18, 8.26
- solvent 9.118
- sondes espacials 9.65
- subíndexs 7.16, 7.21-7.22, 7.28, 9.130, 9.139
- subjecte posposat al verb (en espanyol) 9.95
- sublimar 6.36
- subnumeracions 11.9
- subratllats 9.92, 9.94, 9.96, 9.98
- superíndexs 7.16
- supervisors 11.1, 11.30, 11.33
- suplement (d'una publicació periòdica) 8.44
- *tal com* 6.73
- *tal que* 6.71
- tan* + ADVERBI + *com sigui possible* 6.57
- tangent de x 9.111
- tangent hiperbòlica de x 9.111
- taula 8.20
- taules 8.22-8.24, 11.24-11.29
- taules de veritat 11.25, 11.27-11.28
- taxa interna de rendibilitat (TIR)* 9.48-9.49
- tecnologia industrial 2.5, 9.139
- tema 7.6
- temperatura (símbols) 7.24-7.25
- temps verbals 6.27-6.31
- tendències 9.81
- tendències artístiques 9.82
- tenint en compte* 6.67
- teoria de l'evolució* 9.4
- **teoria evolutiva* 9.4
- terceres* 9.107
- termes algèbrics 7.15
- termini de recuperació* 9.49
- terminologia 4.25-4.28, 9.43, 9.49
- terna 9.43
- tests 4.19
- textos de suport 3.5, 8.31-8.37, 8.41-8.42, 11.34,
- tipus* 4.12
- tipus de diabetis 9.26
- tipus de lletra 7.1-7.10, 11.10-11.13; v. t. *cursiva*, *negreta*, *rodona*, *versaleta*
- TIR 9.48-9.49
- títol 8.22
- títol de les opcions 11.7
- títol dels exercicis 9.45

títol dels temes 7.8
 títol dels textos de suport (disposició) 8.34
 títol d'illustracions 11.24
 títol d'obres (llibres, pel·lícules, obres teatrals o musicals) 5.8
 títols d'obres d'art 9.84
 títols d'obres gregues 9.73
 topònims catalans 5.13, 5.16, 5.18-5.19, 6.3, 6.11
 topònims espanyols 5.14-5.15, 5.19
 topònims llatins 9.89
 topònims occitans 5.17
 **tot + GERUNDI (amb valor copulatiu o de posterioritat) 6.39
tot + TOPÒNIM 6.11
totalment 6.59
totes dues 4.17
tots dos 4.17
 tractaments personals 3.20-3.21
 traducció (casos especials) 4.15, 5.5-5.6, 5.11, 5.19, 8.24, 8.31, 9.57
 traducció (text de suport) 8.31, 8.41
 traducció de subíndexs 9.123, 9.139
 traducció de topònims 5.15-5.16
 transcripció de noms propis àrabs 5.2
 transcripció de noms propis russos i ucraïnesos 5.3
 ***trobar el valor de* 6.23

ucraïnès (noms propis) 5.3
una (numeral) 9.97
 unitats de mesurament (símbols) 9.124
 unitats de pressió 9.34
 unitats fraccionàries 7.23, 9.60
 ús metalingüístic 7.10
usted 3.20
usuari/ària 3.22

Val d'Aran 5.17
 valència 9.116
 *valer 6.22
 Vall d'Aran 5.17
valor actual net 9.49
vàlvula de Bunsen 9.24
 VAN 9.49
 variació terminològica 4.25
vas de precipitats 9.24
 vectors 9.55-9.56, 9.106
velocitat (símbol) 9.58
 **venir + GERUNDI 6.41
 **venir donat per 6.48
ver 11.27
 verbs 6.12-6.26, 8.37
verdader 11.27
veritable 11.27
veritable magnitud 9.43
 versaleta 7.6, 7.29, 9.2
versar sobre 4.22
 versió 3.10
 versions paral·leles (català i espanyol) 3.4, 11.35
vertader 11.27
 vèrtexs 9.115
via 6.70, 9.21
vista d'alçat 9.40
volum 9.127
vós 3.20

xifres (en la puntuació de les proves) 8.15
 xifres àrabiques 7.2, 9.26, 10.5
 xifres romanes 9.26

zigot 9.13